

FRA TEORI TIL PRAKTIK

- Et casestudie som belyser overføringseffekten i fodbold

Individuelt projekt - DBU's PROuddannelse
Kursist: Henrik Jensen
Instruktør: Claus Mønsted
Dato: 15. Oktober 2021

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning..... 2
- 2. Afgræsning..... 7
- 3. Problemfelt 10
- 4. Fodboldteori 12
 - Objektiv fodbolddata 14
 - Positionsstruktur..... 20
 - Strategi og principper for gennembrud- og afslutningsspil 27
 - Åben- og lukket felt 30
- 5. Teori - Appelformer 36
- 6. Metode 39
 - Kvalitativ metode 41
 - Kvantitativ metode 44
- 7. Beskrivelse af implementeringsstrategi..... 45
- 8. Analyse..... 59
- 9. Konklusion 70
- 10. Perspektivering..... 74
- 11. Litteraturliste 78
- 12. Bilag 80

Indledning

“Undren er begyndelsen til visdom”

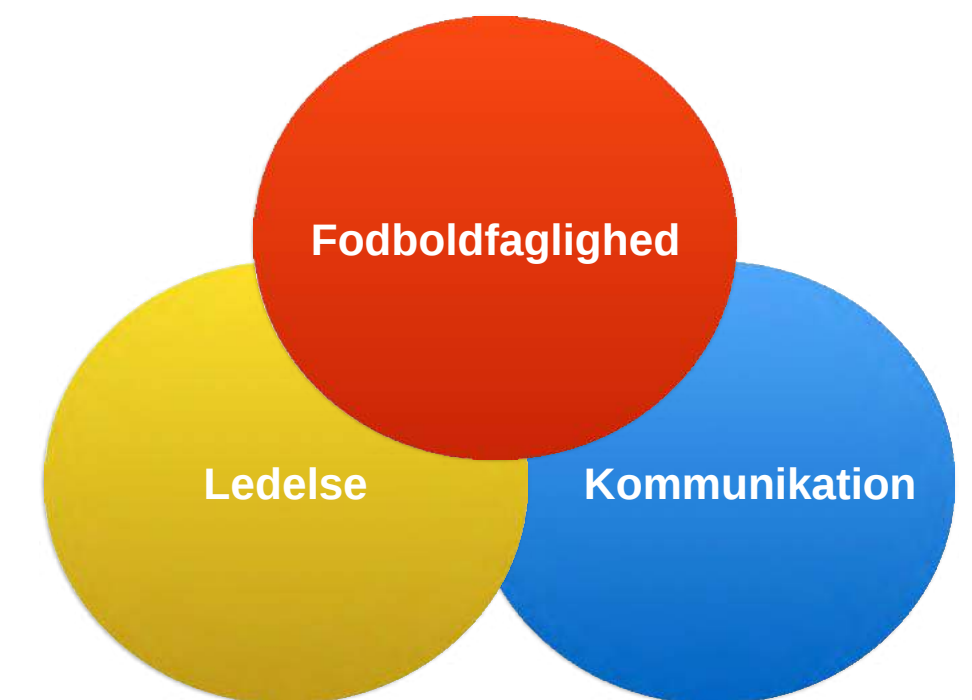
–*Sokrates*

Dette kapitel indleder projektet, og heri vil jeg begrunde mit emnevalg samt inddrage perspektiver fra mennesker, der har inspireret mig, for at tydeliggøre hensigten med projektet. God læselyst!

Min passion for fodbold er overordnet set forankret i min nysgerrighed til spillet. At kunne strukturere, i mine øjne, det *perfekte* spil har været, og er stadigvæk, min ultimative motivation. Dette har været drivkraften bag massevis af træningstimer på fodboldbanen og ligeledes en masse timer foran computeren til analysearbejde. Herigennem har jeg formet mit faglige fundament. Jeg har derudover en interesse i at arbejde med mennesker. Gennem årene er jeg blevet langt mere bevidst om min måde at være leder på - eksempelvis ved at observere andre ledere. Det har givet brugbar læring, når det kommer til at arbejde med gruppedynamikker, og når det kommer til at få mennekser til at arbejde på samme frekvens og i samme retning.

Min nysgerrighed omkring lederskab blev også pirret af Mikael Trolle og Nicolas Staggers, som holdte oplæg på PRO uddannelse, hvilket blev understøttet af, at jeg i samme periode deltog på et lederkursus i FC Midtjylland. Lederskab og specielt følgeskab er essentielt, hvis man vil implementere sin fodboldmæssige strategi. Dog var min umiddelbare tanke, at denne opgave skulle tage udgangspunkt i spillet. Hvilken fase af spillet kunne være interessant at belyse, og hvad ville outputtet kunne være af sådan en proces?

I kraft af min civile uddannelse som Cand. Mag. i kommunikation, har jeg en naturlig interesse inden for det humanvidenskabelige felt. Retorik er for mig et afgørende redskab i at opnå følgeskab, og det er anvendelig i en ledelseskontekst, når man skal arbejde med et fodboldhold. Som vist i figuren nederst til højre anser jeg, at de tre ben, *Fodboldfaglighed*, *Kommunikation* og *Ledelse* som tre parametre, der er fundamentet i min berettigelse som fodboldtræner.

Dette leder mig hen til følgende spørgsmål: Hvad kendetegner en dygtig leder? Udstråling, kompetence, autencitet, skabelsen af en tydelig kultur, nytænkning. Svarene er mange og forskellige. Jeg ser et fællestræk for succesfulde ledere ved, at de i perioder har opnået følgeskab, hvilket har medvirket til store præstationer i sport, erhvervsliv etc. Som inspiration til dette projekt har jeg læst og lyttet til flere forskellige ledere. Jeg læste blandt andet om Tom Landry (1924-2000). Han var en af de mest nytænkende trænere i amerikansk fodbold, da han skabte blandt andet nye metoder i måden, man forsvarede på og herved nærmest revolutionerende amerikansk fodbold. At være nytænkende er for mig et vigtigt kendetegn for en fremtrædende træner. Tom Landry var også kendt for sit tydelige lederskab og evnen til at opnå følgeskab. Sådan en person har efter min vurdering evnen til at implementere sin strategi, fordi følgeskabet fra spillerne er tilstede samt en høj faglighed i kombination med evnen til at kommunikere sine tanker.

Jeg blev inspireret af Mikael Trolles oplæg til modul 2 i forbindelse med DBU's PRO uddannelse, hvor Mikael Trolle holdte et oplæg med udgangspunkt i sin bog *Dreams and Details*. Specielt den procesorienterede tilgang til ledelse, som Mikael Trolle argumenterede for, og hvordan man som træner og leder kan identificere sig selv, fandt jeg interessant. I fodboldbranchen er det svært at arbejde procesorienteret som leder, da der er mange interessenter som kræver resultatomål. Her tænker jeg på bestyrelse, sponsorer, agenter, journalister etc. Evnen til at arbejde strategisk, sammenholdt med at håndtere det ydre pres, er og bliver måske i endnu højere grad noget man som træner og leder skal kunne håndtere. Men hvordan kan man implementere en fodboldmæssig strategi under de arbejdsbetingelser, der er i professionel fodbold? Det kræver for mig *følgeskab*, samt et teoretisk udgangspunkt at arbejde ud fra. Derfor er jeg nysgerrig på processen fra teori til praksis. Jeg lyttede til Kasper Hjulmand i et interview på Mediano, som beskrev sig selv som en praktiker, der først afprøvede det praktiske, og derefter tilegnede sig teorien. Jeg er nysgerrig på den omvendte metode, nemlig at gå fra teori til praksis, og hvordan dette kan foregå på en effektiv måde.

Med andre ord kan man sige, at jeg har en nysgerrighed omkring, hvordan fodboldteori mest effektivt bliver til praksis. Denne nysgerrighed er blevet pirret af den enorme mængde af fodboldteori, som er blevet gjort tilgængelig de senere år. Min oplevelse er, at alt den viden, som bliver skabt og delt, er givende for den almene forståelse af fodboldspillet. Ofte støder jeg dog på publikationer, som bygger på en subjektiv forståelse af et givent fænomen på et givent tidspunkt og i en given kontekst. Eksempelvis at beskrive et holds angrebsstrategi ud fra en enkelt eller få kampe.

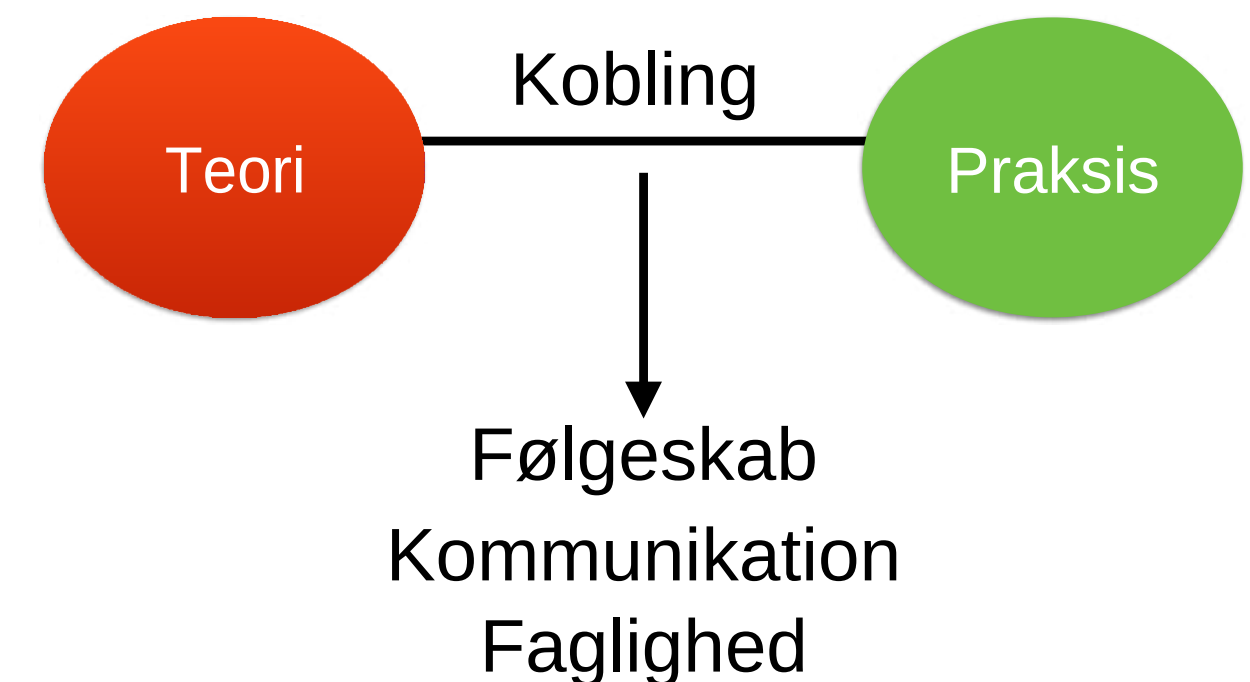

I stedet har jeg valgt at objektive fodbolddata skal danne grundlag for denne opgave. Min ambition er at tage læseren med på en rejse gennem et feltstudie, hvor processen er et *eksperimentet*, som beskrives og analyseres. En rejse som udspringer i et fodboldteoretisk emne, og som tager sit afsæt i en objektiv base, samt en subjektiv anvendelse. Derfor vil jeg i dette projekt fokusere på *gennembruds- og afslutningsspillet*, og føre læseren gennem en forståelse af dette fænomen, samt et give et eksempel på, hvordan det kan implementeres i et fodboldhold.

Jeg er inspireret af fodboldtrænerne og fodboldhold, som i spillets faser er afklarede og har formået at implementere deres strategi i deres fodboldhold. Men hvilken praksis ligger til grund for dette, og hvordan sikrer trænerne, at spillerne har forstået teorien og formår at bruge det i praksis? Fodbold er et meget komplekst spil, og der er mange eksterne faktorer, som kan påvirke forståelsen og forløbet i forhold til at implementere fodboldteori som en kollektiv forståelse i et fodboldhold.

Eksempelvis er der forskel på at træne et ungdomshold, seniorhold, kvindehold eller herrehold. Ligesom der er forskel at træne på kunstgræs, almindelig græs eller have en halv eller hel bane til rådighed til træning. Sådanne eksterne faktorer skal tages i betragtning, når man som træner skal implementere sin spillestil og føre sit hold *fra teori til praksis*. Jeg er nysgerrig på koblingen mellem teori og praksis, og jeg håber at lave et projekt, som kan inspirere andre trænere. Jeg synes emnet er vigtigt, da det tager træneren med fra teorilokalet og hele vejen til en måling af effekten.

Theory; an unproven conjecture. theory; a set of statement attempting to explain certain phenomenon. theory; logical structure enabling one to deduce outcomes of experiments.

I bogen *Football Coaching Theory* beskriver *Raymond Verheijen* sit ønske om et mere objektivt grundlag for vores universelle fodboldviden og sprog. Jeg er inspireret af denne tanke, og jeg forsøger også i min trænergerning og i dette projekt at bringe *objektivitetet* i spil.¹ Det danner grundlaget for teoridelen, samt en subjektiv forståelse af spillet som helhed. Angående den objektive del af fodboldspillet er jeg blevet inspireret af Top Scorer Academy Professional (herefter TSA)², som via en objektiv tilgang forsøger at arbejde hen mod mere effektive beslutninger fra spillerne i gennembruds- og afslutningsspillet.

Jeg vælger at omtale dette projekt fra *teori til praksis*, da *fodboldteorien* ikke er bevist. Dette projekt vil som eksperiment forsøge at give en afklaring på om fodboldteorien, i dette casestudie, kan påvise et *effektivt gennembrud- og afslutningsspil*.

Jeg vil i næste kapitel afgrænse dette emne til et mere konkret problemfelt, der skal danne grundlag for selve opgaven.

1) Raymond Verheijen: *Football Coaching Theory*, 2020

2) Top Scorer Academy Professional - topscoreracademy.com

Afgræsning

“Kill your darlings”

–*William Faulkner*

Afgræsningen har til formål at styrke tydeligheden for læseren, samt bidrage til at analysen i opgaven bliver så målrettet og skarp som mulig. I opgaven tilstræber jeg at give eksempel på, hvordan man kan implementere sin fodboldteori eller et spillestilselment til praksis. Teorien, som skal afprøves, er selvudviklet ud fra en objektiv base og en subjektiv vinkel. Den objektive base består i de fodbolddata, som beskrives på side 15-18, mens den subjektive vinkel rummer mine egne erfaringer, som træner og anvendelsen af den objektive base (eksempelvis inddelingen af assistzoner, som beskrives på side 19). Det væsentligste i dette projekt er dog implementeringen - fra teori til praksis - samt den effekt, det medfører i forståelsen samt præstationerne i *gennembrud-* og *afslutningsspillet*. Jeg brugte sæsonen 2020/2021, hvor jeg var cheftræner for FC Midtjyllands U19-hold, til at udføre dette eksperiment/casestudie.

Senere i opgaven præsenteres positionsstrukturen, som gør sig gældende i holdets gennembrudsspil, holdets principper for gennembrudsspillet og afslutningsspillet samt forståelse for assist- og afslutningzoner. Jeg præsenterer denne teori, men det som måles på er forståelsen af de enkelte emner via kvalitative interviews med de involverede spillere. Desuden måles objektivt på spillernes adfærd på banen ved at undersøge, om vores hold også blev i stand til bedre at kunne lave mål, assists og 2. assists fra de respektive områder af banen. Denne ændring af adfærd i spillet bliver målt kvantitativt via data og målt op imod TSA Professional's data. Deres data er baseret på alle "open play" situationer (alle åbne situationer - kun fraregnet standardsituationer), så der kan forekomme en hvis usikkerhed i den komparative analyse. Jeg tror stadigvæk, at man kan drage relevante paralleller og derfor er denne tilgang foretrukket. Positionsstrukturen, samt overgangene til gennembrud og afslutningsspillet vil ikke blive analyseret kvalitativt, men dog med eksempler for at øge forståelsen for det overordnede billede for læseren. Teorien er bundet op på gennembrud- og afslutningsspil mod forsvar i balance. Det vil sige, at alle mål, som er scoret efter kontraspil, og standardsituationer er valgt fra, selvom principperne i forhold til assistzoner også gør sig gældende i kontraspil og i eksempelvis en 2. fase efter en standardsituation. Nogle mål grænser mellem de enkelte faser, og i disse tilfælde har jeg foretaget en subjektiv vurdering, om der er kontrol i spillet, og om de offensive positioner sat og modstanderen defensive organisation er i balance. Mål mod både høj og lav blok er talt med. I forhold til assist, så tæller de ikke med hvis modstanderen har fået kontrol på bolden - kontrol er i dette projekt defineret som 2.berøringer eller mere. Det vil sige, at rammer bolden en modstander i et forsøg på assist, så regnes den med i statistikken hvis modstanderen kun har en berøring på bolden. En afslutning på mål kan også blive en assist, hvis den blokeres og der efterfølgende scores.

Jeg vil beskrive, hvordan jeg arbejder metodisk med at øge spillernes forståelse, og hvordan jeg forsøger at appellere kommunikativt til spillerne. Denne proces vil blive beskrevet for at læseren får et indblik i processen ud fra givne eksempler, men det bliver ikke inddraget i analysen. Effekten af forståelsen hos et udpluk af spillerne vil blive undersøgt via interview, og derigennem kan man analysere på processen. I næste kapitel præsenteres problemfeltet. Her beskrives min undren og min problemformulering, samt min hypotese som danner grundlaget for undersøgelsen.

Problemfelt

“If I had an hour to solve a problem I'd spend 55 minutes thinking about the problem and five minutes thinking about solutions”

–Albert Einstein

I dette kapitel vil jeg beskrive projektets problemfelt og den problemformulering, som skal være omdrejningspunkt for analysen. Jeg har gennem min trænerkarriere haft en pirrende nysgerrighed omkring implementering af fodboldteori - fra teori til praktisk. Hvordan får man mennesker til at udføre de ideér, man har, omkring spillet og få forskellige individer til opleve *mening* i en given fodboldkontekst? Jeg er også inspireret af den tendens, som ses i dansk fodbold i forhold gennembrudsstrategier. Læser man den tekniske rapport fra Superligaens 2019/2020-sæson, så er det en tendens at gennembrud oftere sker i de bredde områder, end det ses internationalt. Om det vil være muligt at implementere en strategi, som er mere international præget, er også en del af min undren i forbindelse med denne opgave. Jeg er nysgerrig på koblingen mellem teori og praksis, og hvordan min metode kan bidrage i denne proces. Det er dette fænomen, som vil danne grundlaget for udformningen af problemformuleringen. Projektet kan starte og slutte mange forskellige steder, og jeg håber læseren allerede nu er inspireret og har fået idéer til andre måder at angribe dette fænomen.

Problemformulering

- *Jeg ønsker at undersøge om min teori og metode i kraft af sin form, og som ramme, kan bidrage til øget forståelse og praktisk effekt på banen?*

Yderligere antagelser er præsenteret her:

- *Jeg antager at holdets assist- og målzoner kan jävnføres med de internationale tendenser målt op imod “open play statistikken på mål og assist fra TSA?”*
- *Jeg antager at spillerne kan opnå et fælles fodboldsprog*

Næste kapitel vil beskrive *fodboldteorien*, som et centralt og startende referencepunkt for projektet.

Fodboldteori

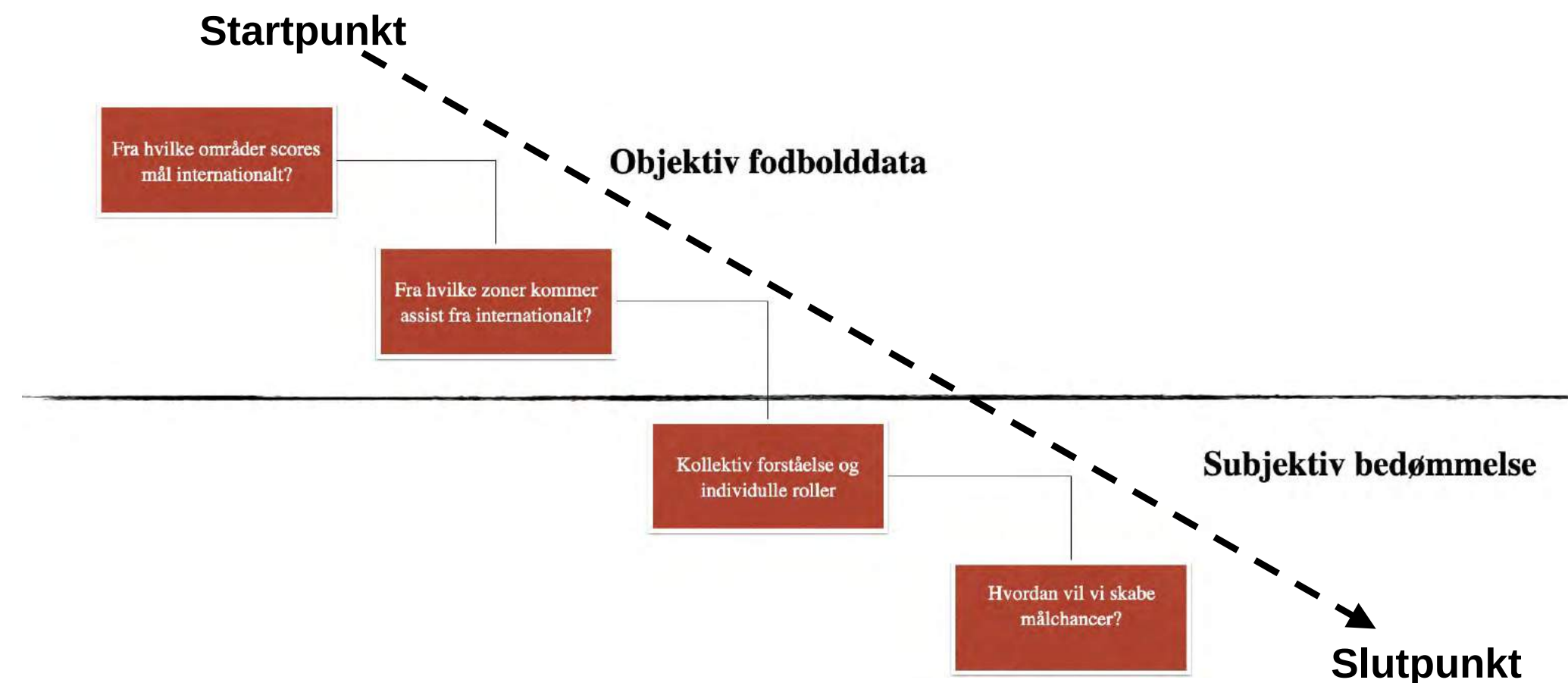
“In theory, theory and practice are the same. In practice they are not”.

–Albert Einstein

Dette kapitel vil omhandle den objektive og subjektive fodboldteori, som er blevet præsenteret for stab og spillerne. Det giver læseren mulighed for en forståelse for det fodboldteoretiske fundament, der danner grundlag for projektet. Fodboldteorien er bundet op på en baglæns tilgang til spillet hvor den objektive viden er den første reference. Der tages afsæt i hvorfra mål scores, og hvorfra assist laves i åbent spil (se nedenstående illustration 2). Denne grundviden giver det første objektive perspektiv på hvilke områder som er væsentlige at afslutte fra, og hvor på banen muligheden for assistspil er fordelagtigt. Derefter vil jeg bringe min subjektive viden i spil, og bringe min termenlogi samt de principper som skal implementeres i holdet.

Den subjektive vinkel er baseret på et evidensgrundlag på min erfaring som fodboldtræner, samt mit indblik i hvordan det rent formidlingsteknisk kan skabe en forståelse hos modtageren. Dette sker ved blandt andet at bruge virkemidler som termenlogi, der danner et fælles sprog men også ved at bruge visuelle virkemidler i fodboldteorien og konstruere begreber som kan give mening for modtageren. Denne objektive viden kombineret med min subjektive vinkel har dannet dette fodboldteoretiske kapitel omhandlende *gennembrud- og afslutningsspil*.

Illustration - Baglæns tilgang

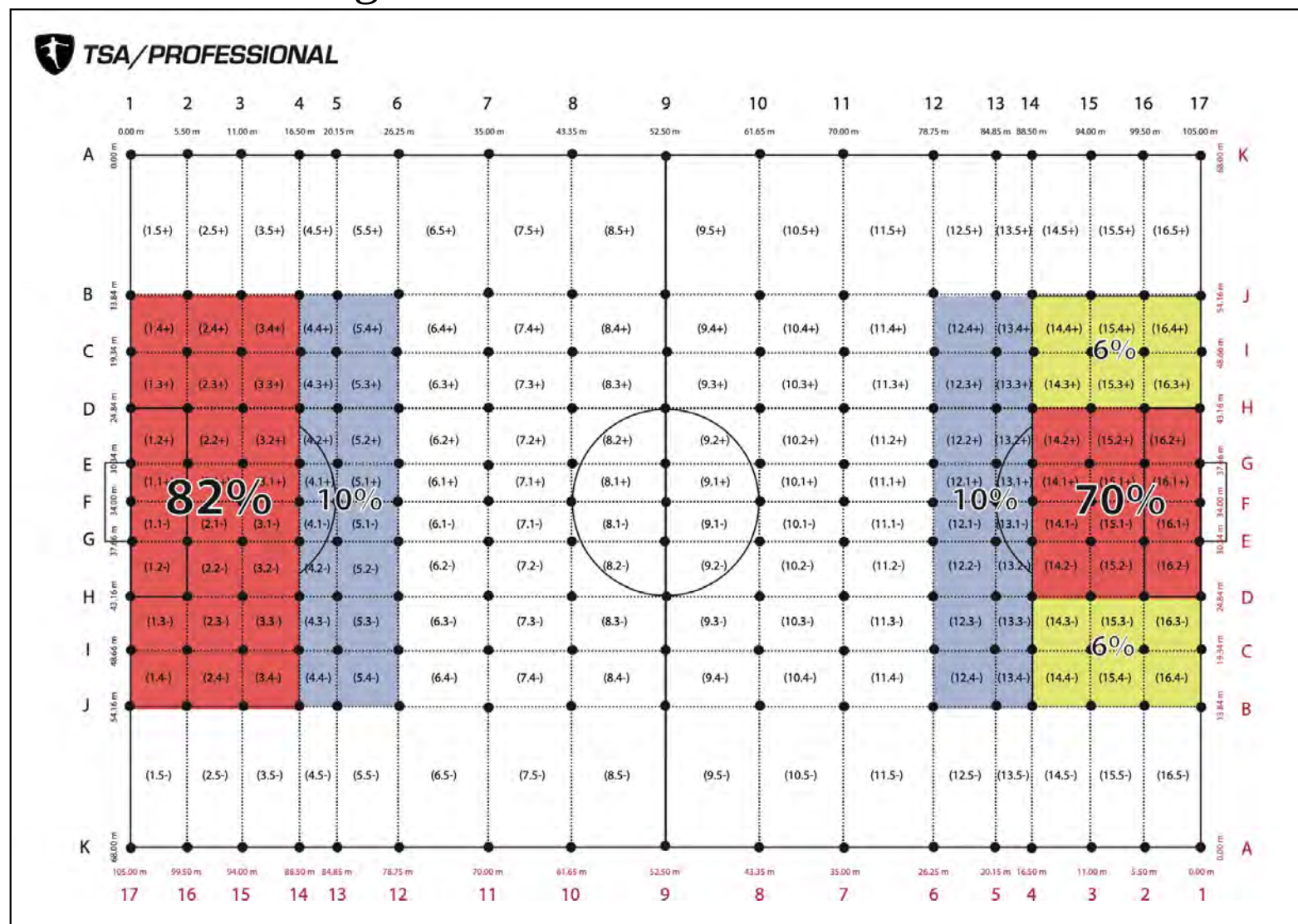

Objektiv Fodbolddata

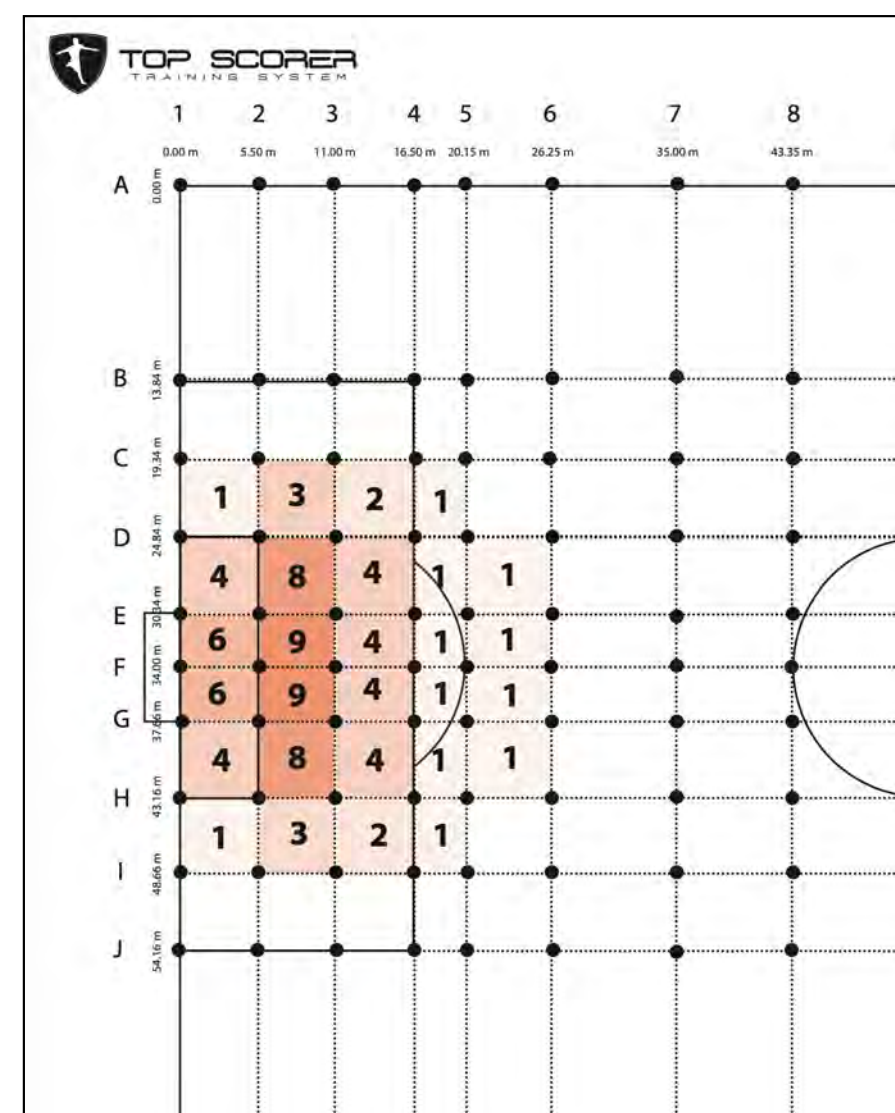
Hvordan scores mål internationalt?

Baseret på 5.000 mål i top 5 ligaerne

Mål scoret i Danger Zone = 70%

Mål scoret i Tét = 46%

PL 2018/2019

Mål scoret = 1018

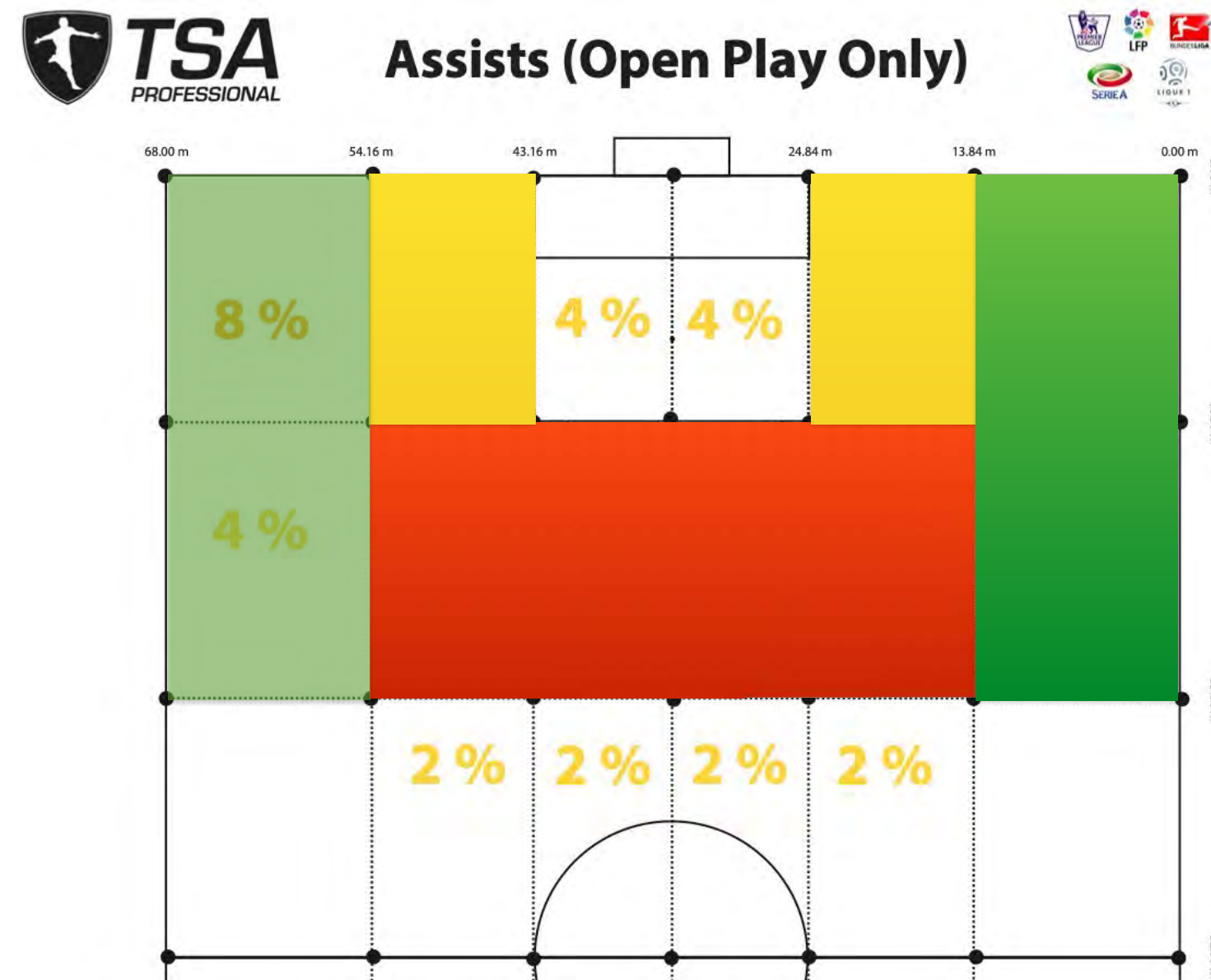
Mål scoret efter one touch = 602 - 59,1%

Ovenstående er en statistik fra Premier League som viser at mål scores i 59,1% af gangene på et første touch. Denne information er nyttig i forhold til spillet i feltet.

Ovenstående illustrationer viser mål scoret i feltet, danger zone, udenfor feltet og assistzone 2. Det giver overblik over hvilke zoner som er interessante i forbindelse med afslutningsspillet. 70% af alle mål scores i følge denne beregning af TSA i Danger Zone og 82% i feltet. Ser man illustrationen til højre har vi en illustration som zoomer mere ind på feltet som er opdelt i 24 felter. De felter som der scores hyppigst fra er markeret med en kraftigere rød farve. De zoner udgør et “T” i feltet, hvilket er et begreb som er væsentlig i forståelsen af denne teori.

Fra hvilke områder kommer assists fra internationalt?

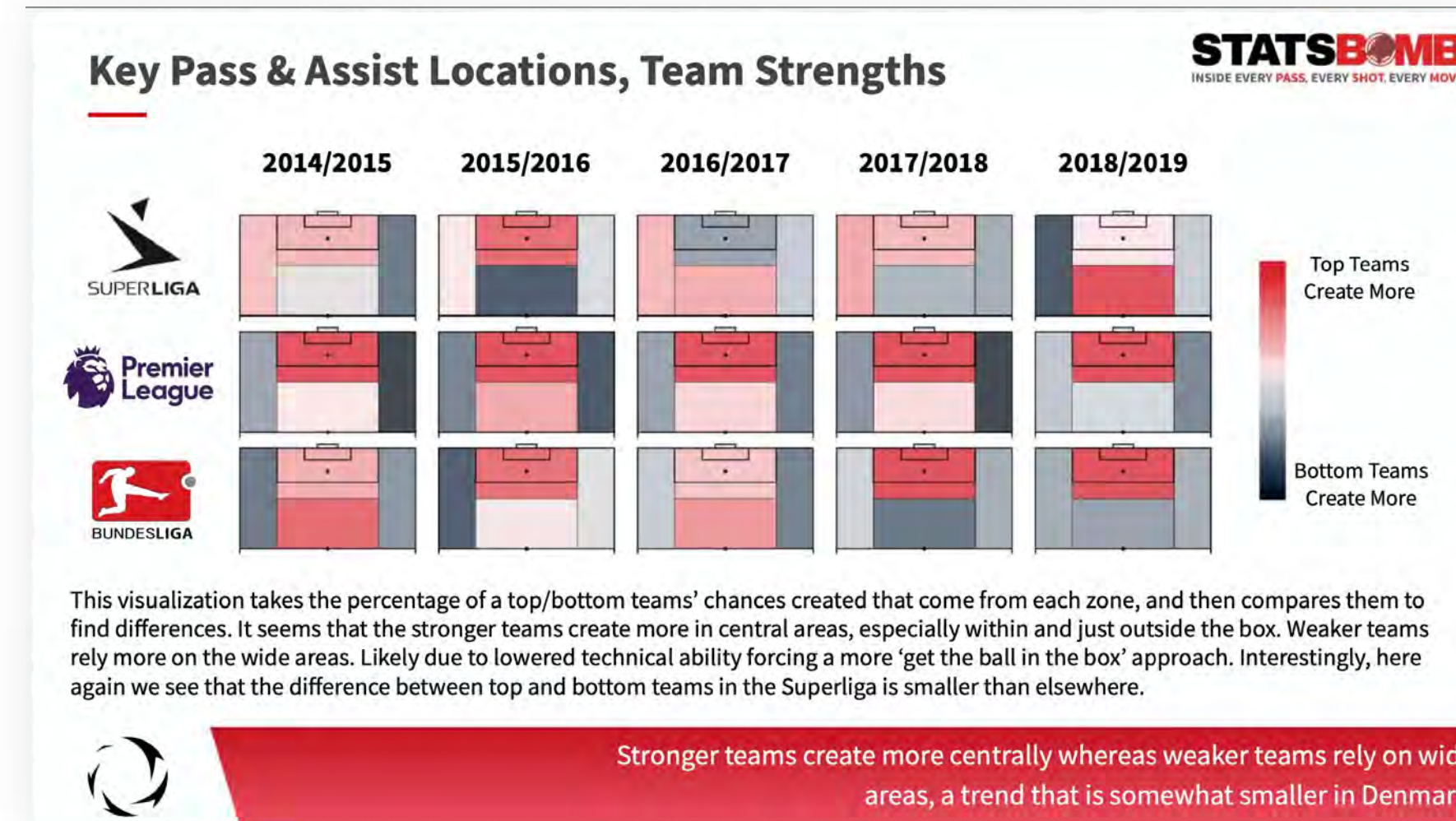
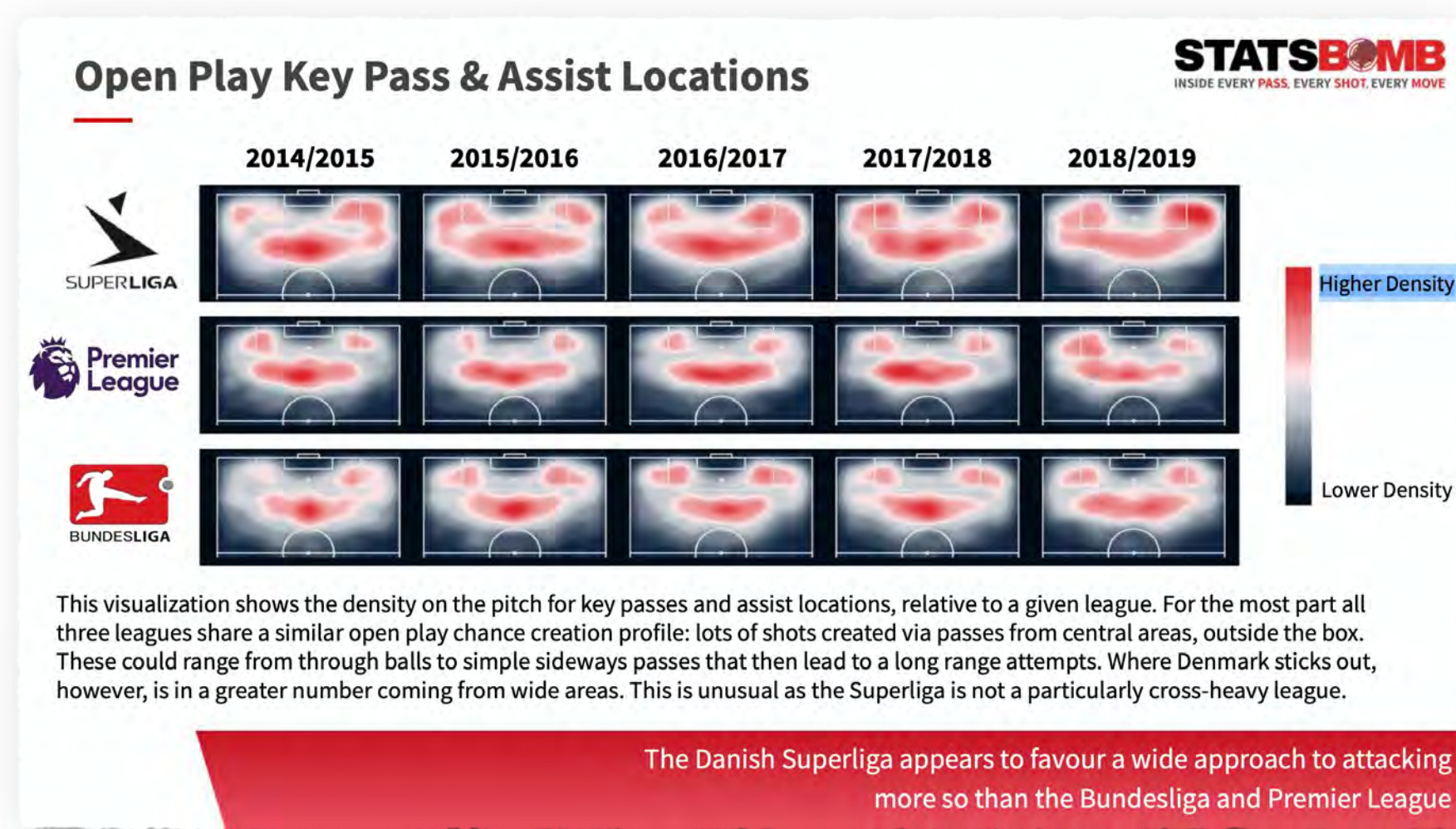
Baseret på 5.000 mål i top 5 ligaerne

For at øge forståelsen for hvor assister spilles fra har TSA her udformet et statistisk arbejde på denne del af de samme 5.000 mål, som anvendt på forgående side. Min egen tilføjelse er prioriteringen af spillet i assistzonerne og her kommer forklaring til disse.

Der er 18 felter, og jeg har forsøgt at gruppere felterne i zoner, som for forståelsen måske kan give større mening for spillerne. Assistzone 1 (den røde assistzone, A1) er zonen uden for feltet på den sidste tredjedel af banen. Typisk er det stikningsspil til afslutning eller spil ind i Assistzone 2. Assistzone 2 (den gule assistzone, A2) er de to halvrum i feltet, og er statistisk de to felter hvor der hyppigst kommer assist fra internationalt. Assistzone 3 (den grønne assistzone, A3) er siderum på banens sidste tredjedel. Her er det interessant, at i de felter tættest på baglinjen forekommer dobbelt så mange assists fra i forhold til højere oppe i banen. Så der kan altså også i samme assistzone være en statistisk forskel i de pågældende felter.

Grunden til opdelingen er for at øge forståelsen hos spillerne. Jeg har valgt både farve og tal som reference for et ønske om at øge sandsynligheden for en samlet og ensartet forståelse.

Ovenstående statistik viser en markant forskel i tætheden af nøgleafleveringer og asisstspil fra Bundesligaen og Premier League sammenholdt med den danske Superliga. Der er en signifikant forskel på nøgleafleveringer og assister i Bundesligaen og Premier League sammenlignet med Superligaen. I Bundesligaen og Premier League er det mere centreret, hvor Superligaen noterer sig for væsentligt flere situationer fra bredde positioner.³

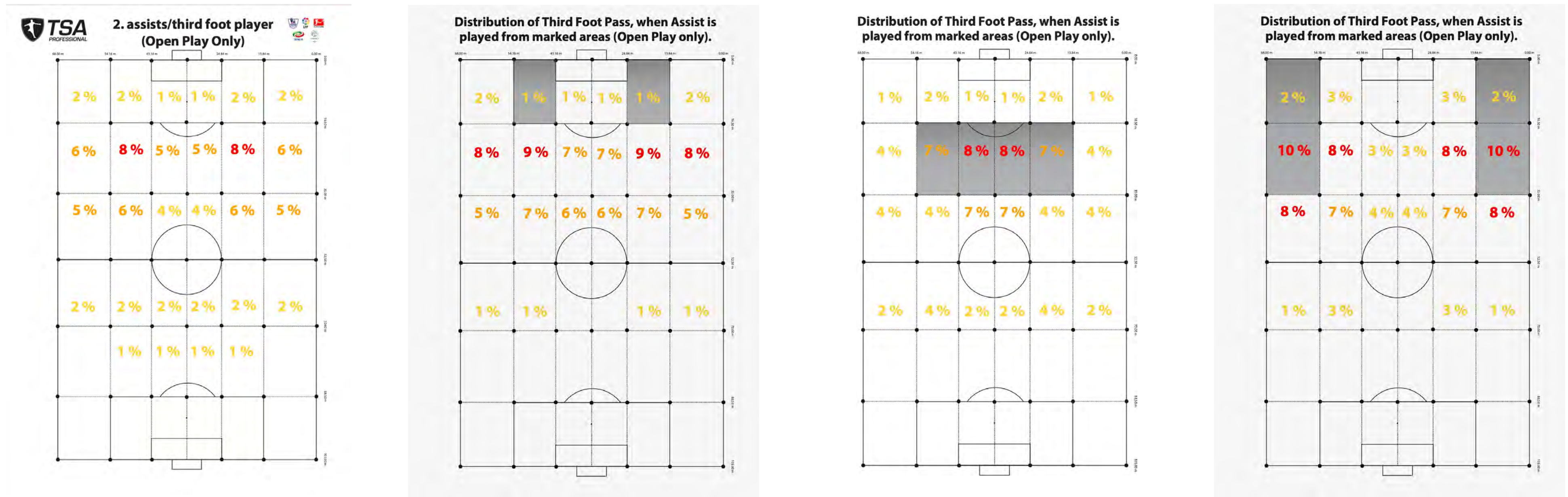
Ovenstående statistik belyser forskellen mellem tophold til bundhold i de enkelte ligaer. Det er signifikant, at bundholdene søger mere mod siderne i forhold til nøgleafleveringer og asisstspil. Topholdene søger mere centrum og halvrum udenfor feltet. Igen skiller Superligaen sig ud, og det viser, at forskellen mellem topholdene og bundholdene ikke er lige så stor som i Bundesligaen og Premier League.⁴

Kilde: Statsbomb

3) Statsbomb.com

4) Statsbomb.com

Fra hvilke områder kommer 2. assist fra internationalt?

Ovenstående illustrationer viser hvor 2. assists kommer fra i åbent spil. Den første illustration fra venstre viser, at assistzone 1 med sine i alt 26% er den mest interessante zone i forhold til 2. assists. Så udover at være en interessant zone i forhold til assists, så er denne zone ekstra attraktiv at få kontrol i, da den er giver størst mulighed for at levere en 2. assist. Ser man på illustration 2, 3 og 4 fra venstre kobles 2. assist til de tre specifikke assistzoner. Dette bekræfter yderligere hvorfor assistzone 1 er den mest interessante zone at skabe kontrol i.

Assistzoner og Danger Zone

Denne prioritering af assistzoner sker på baggrund af den præsterede data, samt den logiske sammenkobling som er mellem assist og 2. assist. Dermed ment, at den “røde assistzone” er mest anvendelige, da det er den zone som både er effektiv til assist men også 2. assist. Også koblet til statistikken over tætheden af nøgleafleveringer og assist fra statsbomb er denne zone prioriteret først. Den “gule assistzone” er prioriteret som nummer to, da den er effektiv i forhold til assistspillet. Den “grønne assistzone” er prioriteret som nummer tre. Der laves ligeså mange assist fra den zone, men der bruges væsentlig flere forsøg - det interessante er her at øge effektiviteten. Assistzone 3 kan også være anvendelig som zone til indspil i den “gule assistzone”. Næste afsnit omhandler vores positionsstruktur og principper for dette.

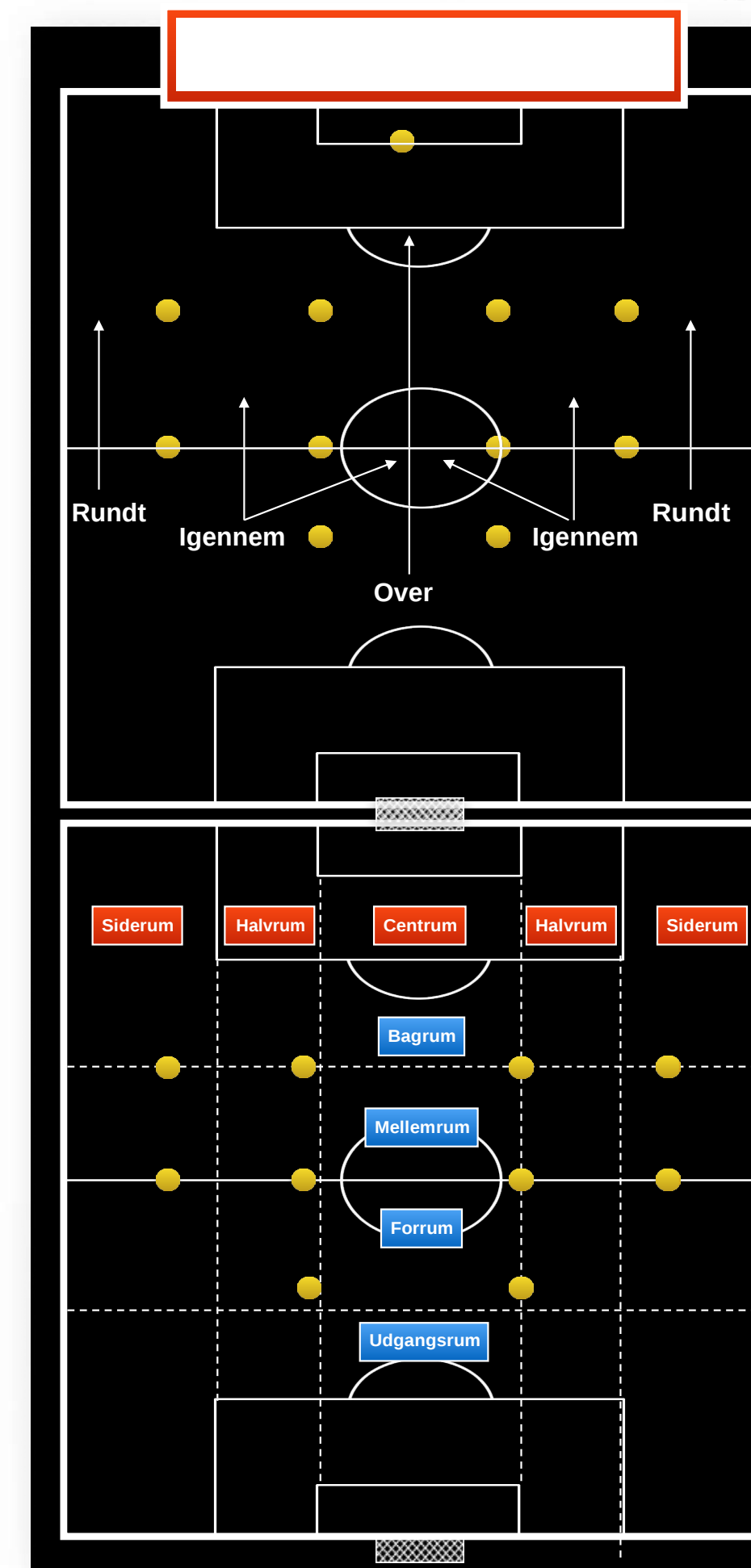
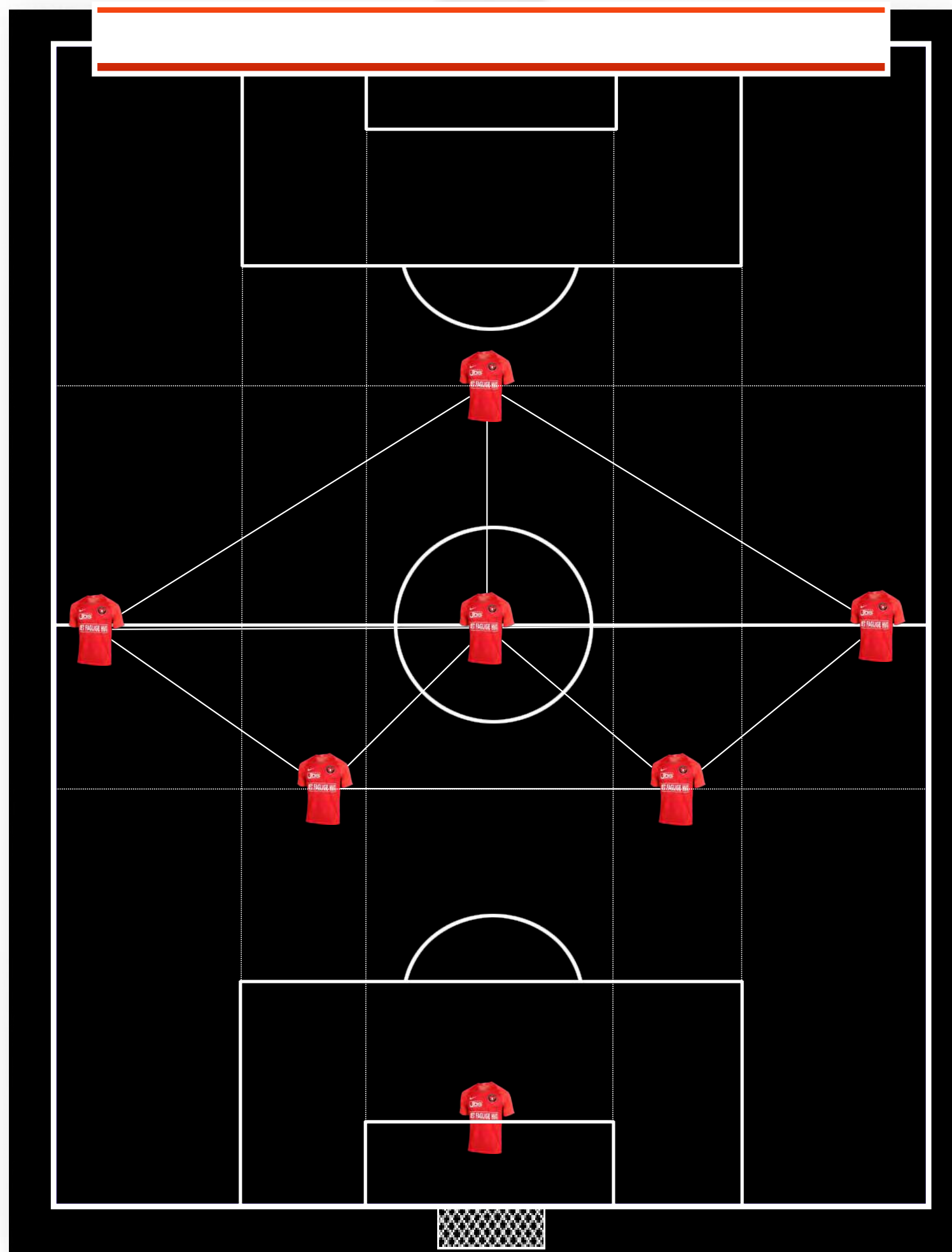
Offensiv positionsstruktur

Principper for positionsspillet

- Overtal i udgangsrum
- Minimum en spiller i centrum
- Minimum en spiller i hvert siderum
- Minimum en spiller på sidste linje
- Nærhed til boldholder

Bevægelsesprincip: *Nærmeste spiller bestemmer 1. bevægelsen - det udløser en modsatrettet 2. bevægelse samt 3. bevægelse*

Formål med positionsprincipperne:
“at sikre et tempofyldt spil med dybde og bredde, hvor vi med kontrol kan komme ind i assistzonerne for at skabe målchancer”

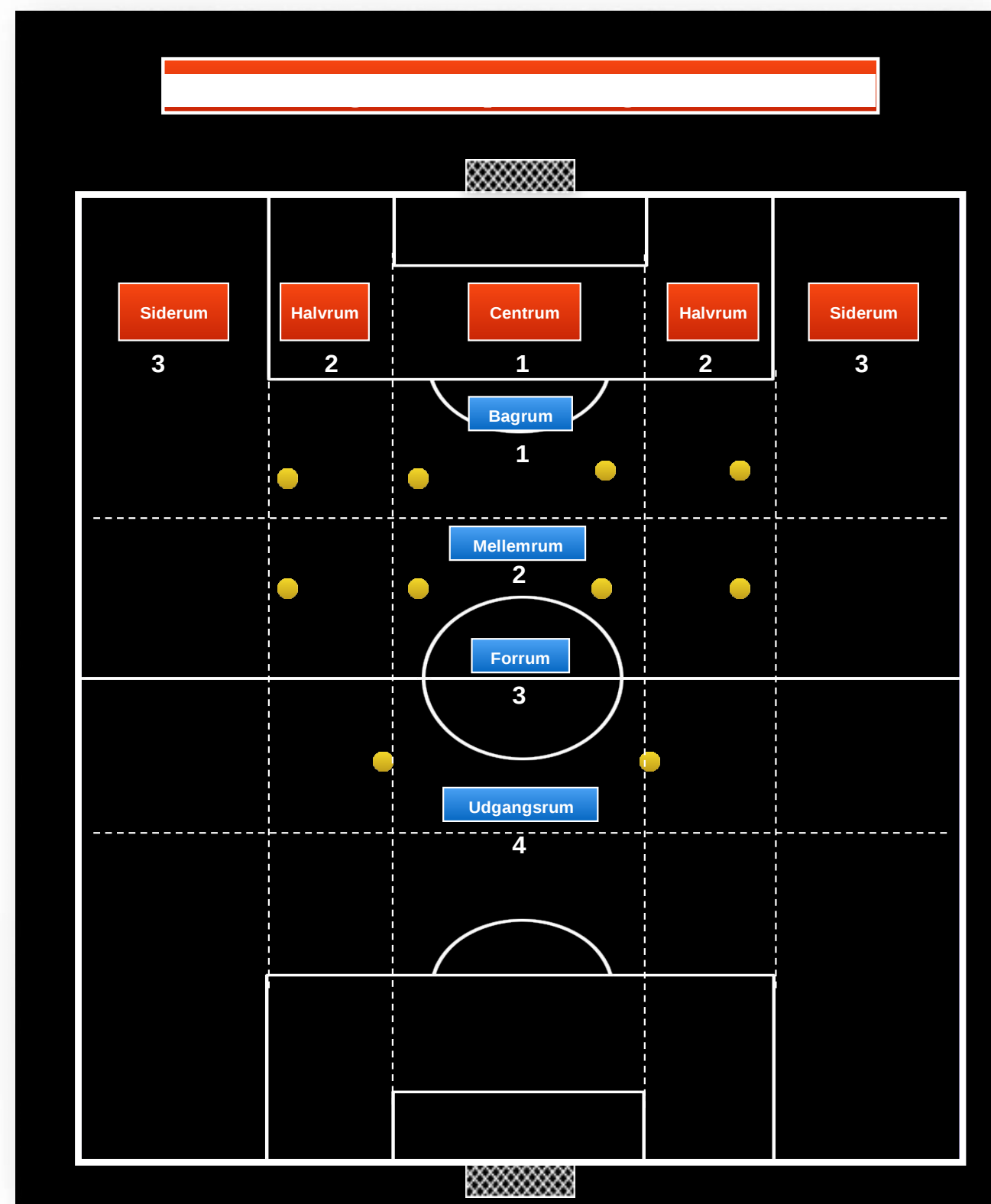

Eksempler på offensive positioner

De røde spillere angiver de positioner, som skal være fyldt ud i VI-fasen. De lilla spillere angiver positioner, som træneren kan positionere alt efter eget spillermateriale, spillestil og modstanderne. Positionsprincipperne bygger på en prioritering af positioner som skal være fyldt ud, men giver samtidig også muligheden for at være fleksibel i forhold til hvilke spillere, som fylder positionerne ud. Muligheden for at arbejde med relationer og interaktioner mellem spillerne er derfor yderst tilgængelig. Eksempelvis kan back og kant arbejde sammen om at udfylde siderum, og dermed arbejde i et fleksibelt rum, hvor der forekommer en fælles arbejdsfordeling af positioneringen.

Prioritering af rum i pasningsspillet

Vi prioriterer altid at penetrere modstanderen bagved ved så mange forsvarslinjer som muligt, og så centralt som muligt. Til venstre ses denne prioritering af offensive rum i vores pasningsspil. Via et simpelt plussystem på den horisontale- og vertikale linje er der en logisk sammenhæng i forhold til prioritering af rum i pasningsspillet. Dette er en guidelinje, og et fælles sprog i forhold til prioriteringen af rum i henhold til at kunne bryde igennem modstanderens forsvarslinjer. Modellen har til formål hjælpe spillerne i forhold til en bedre beslutningskompetence og en bedre evne til at evaluere denne del af spillet.

Nedenfor er beskrevet tre roller i de offensive spil, som en reference for spillerne i forhold en forståelse af opgaver, når vi angriber. Man kan som spiller have tre forskellige roller offensivt. Den første rolle er “*støtteposition*”, hvor spilleren holder sit punkt i banen og tilgængelig i pasningsspillet. Den anden rolle er en “*offensiv position*” hvor spilleren bevæger sig og forsøger at skabe eller udnytte offensivtrum. Den tredje rolle er forberedelse af “*restforsvar*”. En af disse tre roller skal udfyldes når vi angriber, og hvis ikke er spilleren “*arbejdsløs*” ud fra disse principper - se mere nedenstående.

Ingen arbejdsløse spillere

3 offensive roller

1. Støtteposition - holde dit punkt i banen og være tilgængelig i pasningsspillet.
2. Offensiv position - Søge offensivt rum (Dybt, mellemrum, siderum - Skabe eller udnytte rum)
3. Forberede restforsvar

Guideline: Er boldholder under pres, er nærmeste spillere støtte, og de fjerneste kan søge offensivt rum. Er boldholder ikke under pres, kan de nærmeste spillere søge offensivt rum, støtteposition eller forberede restforsvar.

Hvordan vil komme ind asisstzonerne og derigennem skabe målschancer?

Udgangspositonerne i U19-holdets offensive struktur i sæsonen 2020/2021 er 1-3-4-3 / 1-3-3-2-2. Deri er der forskellige rotation- og fleksibilitetsmuligheder ud fra positionsprincipperne. Røde spillere angiver de positioner som skal være fyldt ud, mens lilla spillere er de resterende. De positioner, som er mere fleksible, er vores to spillere i siderum, som kan skifte position med vores to spillere i halvrum i hver side. Vores ene centrale midtbanespiller kan rotere på siden eller ned i bagkæden og løsrive en yderstopper til at træde frem. På næste side illustreres eksempler på disse rotationer. Disse interaktioner og rotationer skal medvirke til at skabe plads i modstanderens organisation. Ved at gøre banen så lang og bred som muligt, og med centrale punkter til at vende bolden, kan vi give os selv muligheden for at skabe plads til at penetrere modstanderens organisation og få muligheden for at bringe os ind i assistzonerne.

Formål ved fleksibel positionering

Et hurtigere og mere tempofyldt spil

Afkodning af rum, medspiller og modstander

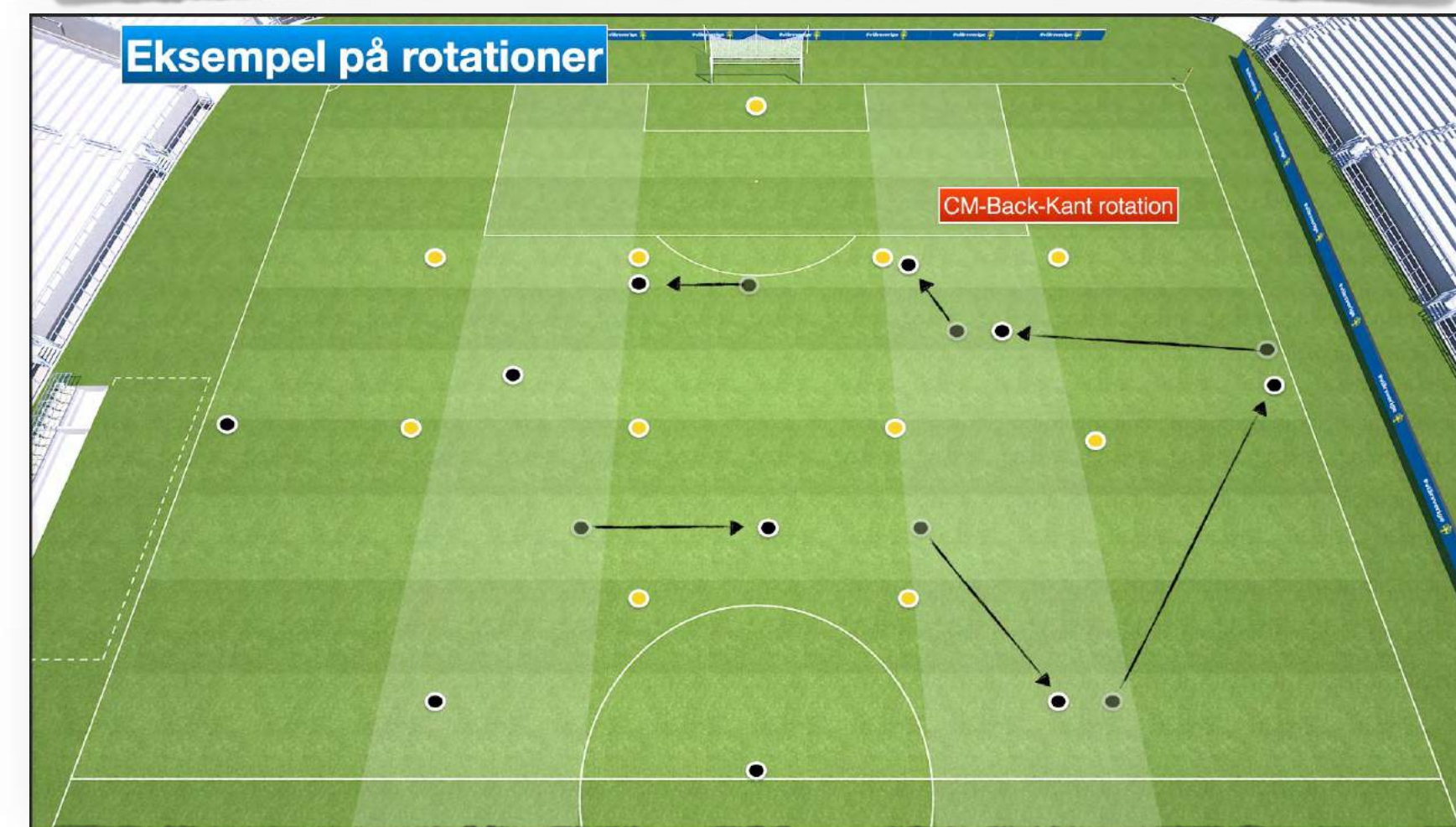
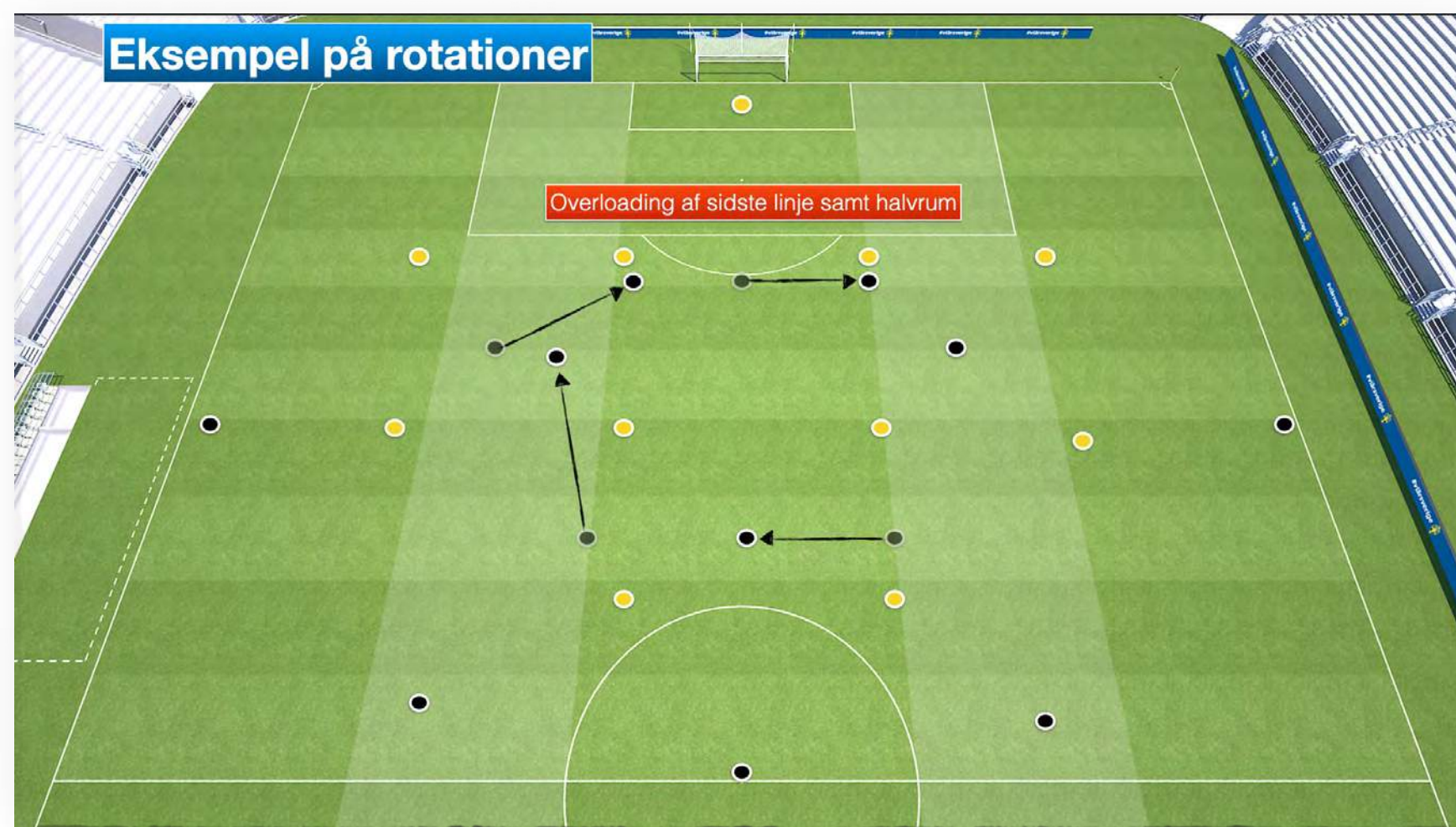
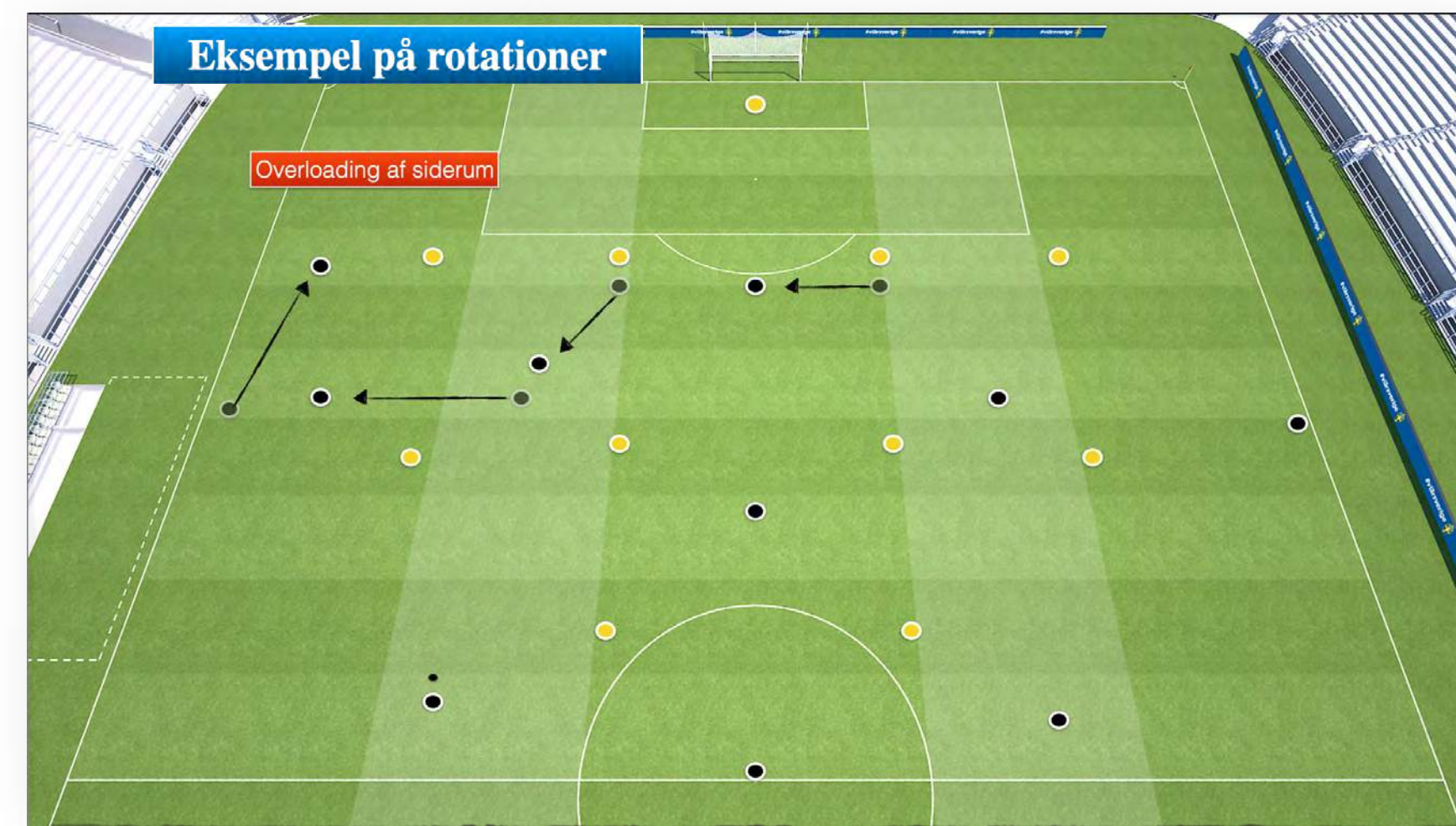
Et mere krævende spil hvor spillerne skal spille med

Mere initiativrige spillere

Rotationer

Her vises tre metoder til at skabe dilemmaer i modstanderens organisation. Ved at rotere og have et dynamiske offensivt spil og ved at overloade forskellige rum ønsker vi at komme ind i assistzonerne. Som nævnt før er positionsprincipperne afgørende i forhold til interaktionen mellem spillerne. Timingen hos spillerne er trænerbare, hvilket vil blive beskrevet senere i forhold til eksempler på øvelsesvalg. Udgangspositionerne er valgt til dette hold. Dette er et trænervalg og positionsprincipperne kan som før nævnt anvendes i alle forskellige systemer og formationer.

Anvendelse af positionsprincipper

Eksemplet til højre viser anvendelsen principperne i positionsspillet. Første billede viser spilleren som skal holde sit punkt centralt i banen for at kunne vende spillet. Billede to illustrerer positionerne i udgangsrum, på sidste linje og i siderum. Boldholderen er retvendt hvilket udløser bevægelsen fra spilleren i boldsidens siderum. Billede tre bliver der spillet ind i assistzone 1, og boldsiden samt retningen skifter hvilket udløser offensive bevægelser fra de to spillere i siderum (nærmeste spillere) for at løbe sig fri i assistzone 2.

Dette illustrerer positionsprincipperne, og hvordan rollerne kan ændre sig ud fra forskellige aktioner fra givne spillere, men at positionerne altid er fyldt ud.

Billede 1

Billede 2

Billede 3

Billede 4

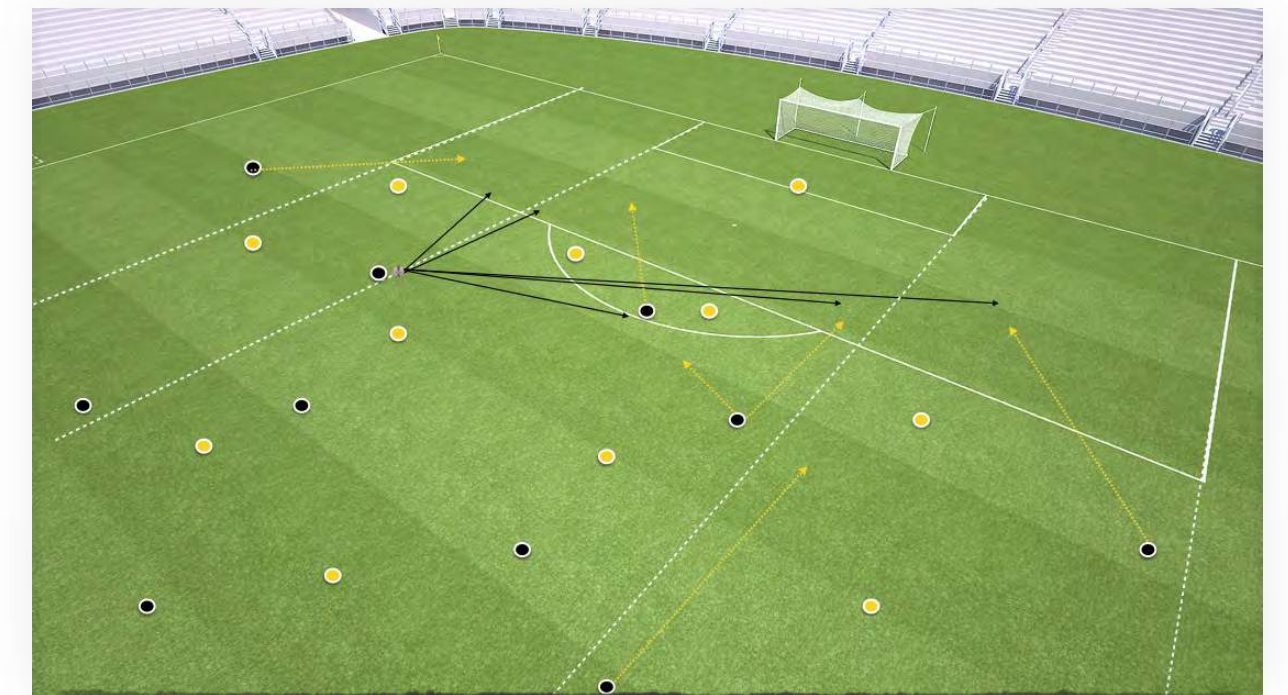
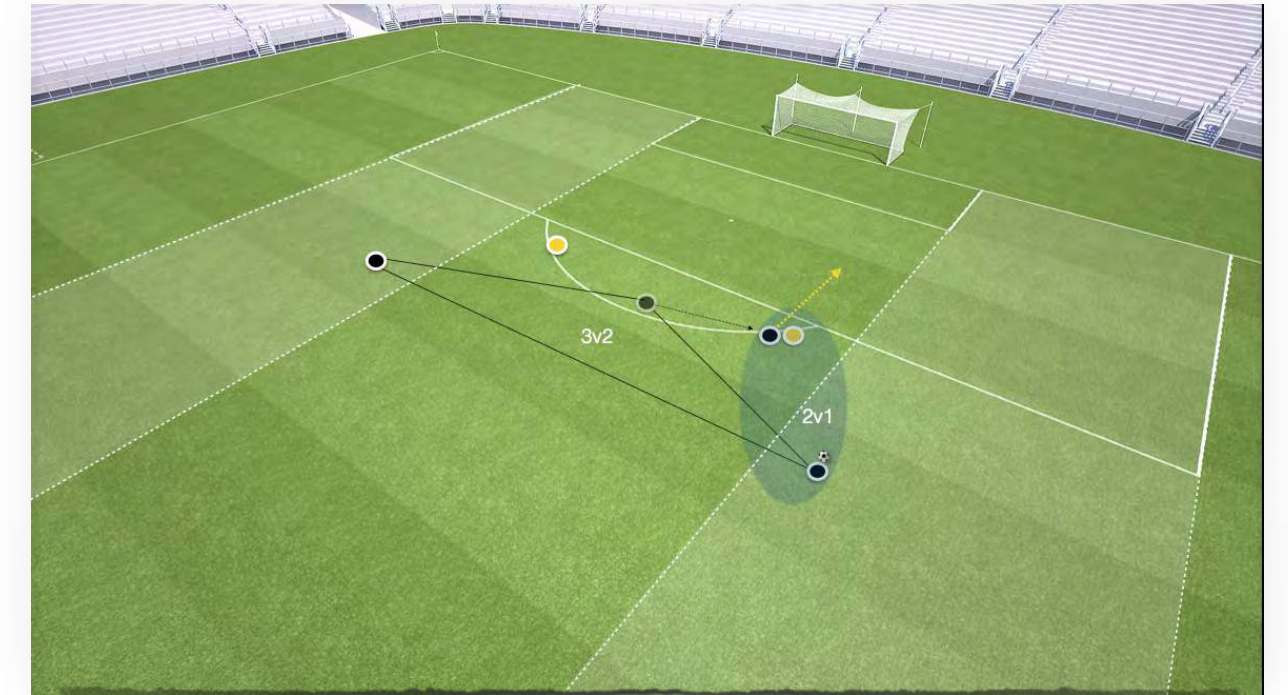

Strategi og principper for gennembrud- og afslutningsspil

Stikningsspil fra assistzone 1

En væsentlig metode til både kvalitativ og kvantitativt at øge assistspillet i assistzone 1 er via stikningsspil. Her anvendes blandt andet principperne omhandlende de offensive roller i spillet. Retvendt spiller er signal til at indtage offensive positioner, så der både kan forekomme 1.-2. og 3. bevægelser ind i Danger Zone til afslutning eller alternativt til en anden assistzone. Illustrationen til højre øverst viser de relationer mellem tre spillere, som både skaber en 3v2 situation, men også lokale 2v1 situationer. Som førnævnt ønsker vi via vores positionering at give modstanderen et defensivt dilemma. Her er *“lokale overtal”* som sub-princip anvendeligt i forhold til at skabe en relationel forståelse. Den relationelle forståelse skal kobles sammen med udførelsen af beslutningen. Spilleren opfatter, vurderer og eksekverer sin beslutning ud fra denne kollektive forståelse og modstanderens ageren. I situationen til højre har vi en fri boldholder, hvilket skal udløse en offensiv bevægelse fra den nærmeste spiller, hvilket i dette tilfælde vil være et blindsideløb fra angriberen. Boldholderen skal via sin position, timingen, retningen og farten vurdere, om bolden skal spilles ind i Danger Zone, eller han skal træffe en anden beslutning. Det afgørende er, at den offensive bevægelse, som giver muligheden for at spille bolden frem i Danger Zone er tilgængelig ud fra de offensive roller.

Kobler man disse principper over i 11v11-spillet, vil det give boldholderen flere offensive alternativer plus støttebevægelser, som ud fra positionsprincipperne kan give modstanderen positionelle dilemmaer og derigennem skabe sprækker i deres organisation. Eksempelvis som nævnt ovenfor med en midtstopper som går frem, så vores offensive bevægelse kan gå fra blindside ind i Danger Zone. Andre sub-sub principper som eksempelvis kan anvendes i angrebsspillet ud over blindsidebevægelser er: *Bandespil*, *Bandespil på trejdemand*, *Oppres* etc.

Stikningsspil fra assistzone 1

De to billeder ovenover illustrerer de offensive rolle i forhold til offensive bevægelser fra assistzone 1. På første billede aktiverer den bredde spiller sig via en dyb bevægelse og det efterfølgende billede viser den anden bevægelse i boldsiden, som udløses i sekundet efter. Den bredde spiller kan spilles til en eventuel assistmulighed i assistzone 2, imens 2. bevægelsen er rettet mod at komme ind i T-ét til en afslutningsmulighed.

Åben- og lukket felt

Principper for indlæg- og indspil fra assistzone 2 og 3

- Der skelnes mellem situationer hvor feltet er lukket og hvor feltet er åbent

Feltet er lukket (øverste billede til højre) handler om situationer hvor modstanderen vælger at synke langt tilbage og beskytte målet. Principperne tager sit udgangspunkt i at give modstanderens forsvarsspillere nogle dilemmaer at forholde sig til. Det giver vi en fælles forståelse og udførsel af koordinerede bevægelser i feltet. Vi ønsker via disse bevægelser at skabe rum i feltet og dilemmaer for modstanderen og derved større chance for at skabe målchancer.

Vi prioriterer: 1) *Indspil bagved modstanderens første forsvarslinje* - 2) *Indspil foran modstanderens første forsvarslinje* - 3) *Høje indlæg*. Bevægelserne og rollerne kan ses i illustrationerne til højre. Vi anvender Tét som reference for vores bevægelser.

Feltet er åbnet (billede nederst til højre) når modstander står højt med deres første forsvarslinje i forhold til boldholder. Her handler det om en forståelse at boldholderen forsøger at spille bolden bagved modstanderens første forsvarslinje. Det er angribernes opgave at fylde Tét ud i ovenstående prioriterede rækkefølge. Vi har samme prioritet som når feltet er lukket i forhold til indlæg- og indspilsprincipper.

Vi prioriterer: 1) *Indspil bagved modstanderens første forsvarslinje* - 2) *Indspil foran modstanderens første forsvarslinje* - 3) *Høje indlæg*. Bevægelserne og rollerne kan ses til højre. Vi anvender ligesom i det lukkede felt Tét som reference for vores bevægelser.

Feltet er lukket - Assistzone 2

Eksempel på hvor feltet er lukket i assistzone 2. Her er det principperne for positionering i feltet og bevægelsesmønstre som gør sig gældende. Eksempelet viser 1. bevægelse på blindsiden af fjerneste midtstopper. 2. bevægelsen foran nærmeste midtstopper og tredje bevægelsen i bagerste område, som både har muligheden for at søge bagerste zone i Tét samt cutback i Tét.

Feltet er åbent - Assistzone 2

Ovenstående er et eksempel på et åbent felt, hvor der spilles under modstanderen, og der er rum bagved modstanderens bagkæde. De offensive bevægelser bliver illustreret ud fra de offensive rolle principper via dyb bevægelse i boldsiden, og en støtte position fra den fjerneste spiller. Stikningen fra assistzone 1 ind i assistzone 2, og muligheden for at spille bolden ind i Tét til en fri medspiller. Det væsentlige er evnen til at opfatte, vurdere og træffe en beslutning som kobler sig til det åbne felt, og spillernes indbyrdes ageren i disse fodboldaktioner. Afkodningen af det åbne felt og spillerens evne til at eksekvere sin beslutning med den mest optimale position, timing, retning og fart.

Feltet er åbent - Assistzone 3

Her vises det åbne felt, som betegner situationer, hvor der er mulighed for at spille bolden imellem modstanderens forsvarslinje og målmand. Illustrationen og billedet viser et åbent felt, hvor boldholderen befinder sig i assistzone 3. Til venstre vises illustrationen for hvordan Tét ønskes fyldt ud i disse situationer, og til højre et eksempel fra RB Leipzig som anvender assistzone 3, og evner at spille bolden bagved modstanderens forsvarslinje i et åbent felt. Prioriteringen er som før nævnt indspil bagved modstanderens forsvarslinje. 2. prioritet er indspil foran forsvarslinjen og 3. prioritet er et højt indlæg.

Feltet er lukket - Assistzone 3

Her vises det lukkede felt fra assistzone 3. Det er ofte situationer med høje indlæg fra i assistzone 3, hvor modstanderens forsvarslinje er organiseret og vi skal forsøge at skabe dilemmaer via positionering og bevægelser i feltet. Her kommer principperne for positionering- samt bevægelsesstrategien i feltet i spil. Positioneringen fra den første spiller er på bagsiden af den fjerneste midtstopper, og kan derfra bevæge sig i midten eller mod forreste område. Den fjerneste kan bevæge sig centralt eller mod bagerste område alt efter medspilleren og modstanderens bevægelse. Bolden spilles mod Tét's forreste område, i midten eller mod fjerneste område - det essentielle er, at bolden spilles mod området og ikke mod manden. Prioriteringen er den samme som i åbent felt, men ofte er indspil bagved modstanderens forsvarslinje meget vanskelige, men indspil foran modstanderens forsvarslinje kan være sandsynlige og som i eksemplet her brugen af det høje indlæg mod Tét. Dette afrunder kapitlet om fodboldteorien - næste kapitel vil belyse *Appelformer*, som er den kommunikationsteori som vil blive anvendt i implementeringen af fodboldteorien.

Teori - Appelformer

“Power is the most persuasive rhetoric”

–Friedrich Schiller

Det teoretiske kapitel vil kredse om retorik og evne til at overbevise modtageren om et budskab. Hvordan kan man skabe rum, hvor spilleren tror på det, som fremvises, og dermed giver en forudsætning for, at fodboldteorien kan implementeres i praksis. Dette kapitel vil give læseren et teoretisk fundament, og en forståelse af det som sker når fodboldteorien skal præsenteres og evalueres. Disse værktøjer kan også anvendes på banen, når der skal kommunikeres mellem træner og spiller. Det er udelukkende med fokus på den verbale kommunikation, og hvordan man kan evne at formidle og ramme flest og bedst mulig i sin kommunikation. Retorikkens grundlægger Aristoteles formulerede tre appelformer, som kategorisere metoden afsenderen henvender sig til modtageren. Formen er ikke kun den samlede tekst, men også afsenderens måde at udtrykke sig på ved eksempelvis toneleje, stemmeføring og i trykte medier kan det eksempelvis være layoutet. Logosappel forsøger at henvende sig til modtagerens intellekt, imens pathos og ethos henvender sig til modtagerens følelser, dog differentiere de tog sig på flere parametre. De tre appelformer vil blive præsenteret herunder:

Logos:

Logos-appel fokusere på saglig argumentation og forsøger at se logisk på tingende. Der benyttes et neutralt ordvalg og behersket personlig fremtræden. Man bestræber sig på at være objektiv.

Ethos:

Her søges at vække modtagerens stabile følelser omkring afsenderens personlighed, fremtræden og troværdighed. Her fokuseres på præmissen for det sagte, og det spiller en stor rolle hvem der ytre sig og hvordan set-uppet er. Kortsigtet ethos-appel kan eksempelvis være at tage briller på. Det kan måske få modtageren til at føle en større troværdighed til afsenderen, fordi briller kan associere klogskab. Der kan skrues på forskellige knapper i forhold til kortsigtet Ethos-appel. I den Langsigtet ethos-appel har afsenderen en troværdighed i forhold til sin person eller status, og opnår dermed et stærkt udgangspunkt for sin argumentation. Det omvendte kan også gøre sig gældende.⁵

5) Drotner, Jensen, Poulsen og Schrøder: Medier og Kultur, 2007, side 164-165

Pathos

Her tales til modtageres letvakte følelser som eksempelvis: Vrede, glæde, medlidenhed, begejstring, misundelse osv. Stemmeføringen kan for eksempel være følelsesladet eller vred når budskabet ytres ved hjælp af pathos-appel.

Retorikken ser appelformerne som ligeværdige, og det er konteksten som afgør blandingsforholdene for appelformerne. Dette redskab vil jeg anvende i praksis i kapitlet “*beskrivelse af implementeringsstrategi*”, hvor mine overvejelser vil blive knyttet til appelformerne. Næste kapitel vil belyse projektets metode.⁶

6) Drotner, Jensen, Poulsen og Schrøder: Medier og Kultur, 2007, side 164-165

Metode

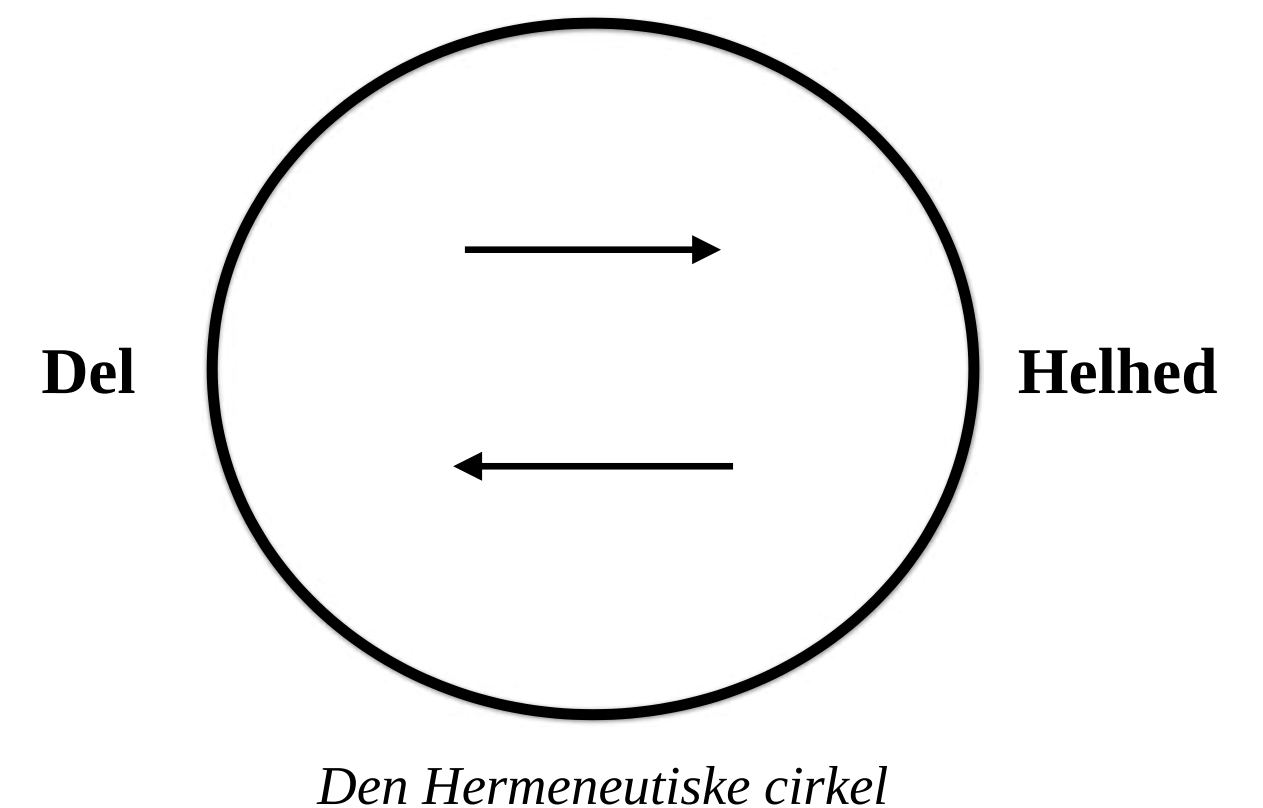
“Step by step and the thing is done”

–Charles Atlas

Dette kapitel vil omhandle projektets metode. Jeg vil tage mit udgangspunkt i den hermeneutiske tilgang, hvor det handler om forforståelse og skabelsen af en ny forståelse hos både spillerne, men i høj grad også hos mig selv. Hermeneutikken repræsenterer humanvidenskaben, da det skal være meningsfuldt for at blive genstand for forståelse. Det kan forekomme igennem menneskelig aktivitet, hvor der er et meningsfuldt afsæt og der dermed kan opstå forståelse og fortolkning.

Hermeneutikken defineres således i Politikens bog om moderne videnskabsteori: ”*Studiet af, hvad forståelse er, og hvordan vi metodisk bør gå frem for at få denne forståelse*”⁷. Denne Hermeneutiske metode beskriver altså, hvordan vi bør gå frem for at få opnå forståelse i en given kontekst. Denne metode ses ud fra et perspektiv omkring del/helhed, og illustreres i den hermeneutiske cirkel nedenstående. Evnen til at forstå og fortolke et meningsfyldt fænomen i en særlig kontekst er det essentielle for valget af *hermeneutikken* som tilgang til projektet. Det bliver ud fra et *meningsfuldt, forståelsesmæssig og fortolkende* perspektiv, at dette projekt skal tage sin form.

I praksis betyder det at få at opnå forståelse for helheden at man skal arbejde med delelementer. Denne proces er løbende, og konstant under udvikling, da ny forståelse af helheden vil danne grundlag for en ny fortolkningproces, da forforståelsen på ny har ændret sig. Det essentielle er, at man arbejder med en forståelse af de enkelte delelementer, og det danner grundlag for helheden. I dette tilfælde omhandler det analysen af min implementering af fodboldteorien både i forhold til den teoretiske forståelse og praktiske udførsel. Her er analysens brudstykker delelementer, som samlede i konklusionen gerne skulle give anledning til en forståelse af helheden. Denne nye forståelse giver anledning til nye fortolkninger, som kan give anledning til refleksion hos mig selv og læseren. For at kunne danne denne nye forståelse har jeg valgt to forskellige former for *empiri*. Kvalitative interviews and kvantitativ data fra kampene i sæsonen 2020/2021. De to former vil blive beskrevet på de næste sider.

7) Føllesdal: Politikens bog om moderne videnskabsteori, 1992, side 88

Kvalitativ metode

Dette afsnit vil omhandle det kvalitative forskningsinterview, og hvordan det kan operationaliseres hensigtsmæssigt. Det tager afsæt i en gennemgående belysning af vigtige parametre, både i forhold til forskningsfasen, men også i efterbehandling og analysesammenhæng. Steinar Kvaless bog *Interview* fra 1997 er hovedkilde til dette afsnit. Steinar Kvale (1938-2008) var professor i pædagogisk psykologi, og har forfattet flere bøger om kvalitative metoder. Denne bog udgør efter min mening et grundlag for forståelse, og indsigt i det kvalitative forskningsinterview. Finder endvidere bogen hensigtsmæssig i forhold til min udarbejdelse af interviewet, men også til selve undersøgelsesfasen. Jeg vil starte denne gennemgang med at beskrive det halvstrukturerede interview. Det halvstrukturede interview vil være den forskningsmetode, som vil blive anvendt i dette projekt. Steinar Kvale definerer det halvstrukturerede livsverdensinterview således:

”Et interview, der har til formål at indhente beskrivelser af den interviewedes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de beskrevne fænomener.” (Kvale 1997, s. 19)

Denne forskningsmetode er baseret på professionelle samtaler med et formål og en struktur. Samtalen indeholder et asymmetrisk magtforhold, da det er interviewerens der styrer og kontrollerer begivenheden. Der er tale om en samtale, som bunder i en udspørgende og lyttende metode, hvor forskeren også kritisk efterprøver interviewpersonens svar. Interviewet vil i analysen bidrage til en indholdsmæssig dimension, som jeg vurderer er vigtig i forhold til vurderingen af spillernes forståelse. Denne kvalitative metode er valgt for at gøre analysen mere indholdsrig og med en endnu større kraft. Steinar Kvale beskriver hele processen omkring den kvalitative metode med syv stadier i sin førnævnte bog *”Interview”*. Et af de stadier er selve designprocessen hvor en interview skabelon designes med det formål at bidrage et så fyldestgørende interview som muligt.⁸ Næste afsnit vil omhandle tankerne bagved designprocessen samt interviewskabelonen.

8) Steinar Kvale: *Interview*, 1997

Interviewskabelon

For at kunne opnå så reel viden som overhovedet muligt om overføringseffekten og den subjektive forståelse, som spillerne har opbygget gennem sæsonen i vores arbejde med gennembruds- og afslutningsspil på FC Midtjyllands U19-hold anvendes en standardiseret interviewskabelon. Fordelen ved dette er, at den kvalitative dataindsamling foregår på en så ensartet måde, som overhovedet muligt på tværs af interviewpersoner. Jeg valgte, at selve interviewet skulle foregå mundligt og udføres af en nøje instrueret tredje mand, da magtforholdet mellem spiller og træner kunne medføre det, der i fagkredse kaldes ”*social desirability bias*”, hvilket indebærer, at den interviewede bliver påvirket til at svare det, som han tror, at interviewerens ønsker at høre. Ulempen kan måske være at vendinger, udtryk etc. betones eller udtrykkes en smule anderledes og dermed ikke gengiver præcis den samme forståelse hos spilleren. Denne lille risiko vil jeg hellere løbe, end at spilleren via et magtforhold kan påvirkes i en retning. De næste sider viser interviewskabelonen, som er designet til opgaven.

Indledning på interview

”Tak for at du har sagt ja til at deltage i interviewet, som foregår i forbindelse med Henriks opgave på Pro-træneruddannelsen. Det er vigtigt at understrege, at dette er et interview - og ikke en test. Dine svare bliver anonymiseret, når de skal bruges i Henriks opgave. Du bliver stillet en række spørgsmål, som omhandler nogle af de begreber, som I har anvendt på U19-holdet i den foregående sæson. Du skal i alt sin enkelthed svare på spørgsmålene ud fra, hvad du mener at kunne huske som det eller de rigtige svar. Har du nogen spørgsmål, eller er du klar til at starte interviewet?”

Selve interviewet (spørgeramme)

Hvert af de nedenstående punkter er et spørgsmål, som stilles til spilleren. Det er vigtigt at give spilleren tid til at svare ordentligt, og man skal ikke være bange for et øjeblikks stilhed i interviewsessionen, da dette giver den interviewede mulighed for at være eftertænksom og måske uddybe sit svar.

- *”Hvad kan du fortælle om assistzonerne og U19-holdets prioriteringer af disse?”*
- *”Kan du forklare, hvad forskellen på et ’åbent’ og et ’lukket’ felt er?”*
- *”Hvad betyder begrebet ’T’et’?”*
- Eventuelt: *”Kan du tegne det?”*
- *”Kan du forklare de såkaldte positionsprincipper, som I brugte på U19?”*
- *”Kan du komme med et eksempel på en spilsekvens eller en kamp, hvor du har anvendt begreberne assistzonerne, det åbne/lukkede felt eller T’et?”*
- Eventuelt: *”Hvornår – og hvad tænkte du?”*

Uddybende spørgsmål

Spillernes svar på spørgsmålene i det ovenstående afsnit følges alle op af mindst et opfølgende spørgsmål fra interviewerens. Et sådan opfølgende spørgsmål kan afhængigt af konteksten være et af følgende:

- *”Kan du fortælle mere om dette?”*
- *”Kan du sætte lidt flere ord på det?”*
- *”Kan du komme med flere eksempler på det?”*
- *”Kan du prøve at forklare det igen?”*
- *”Kan du udbyde dette?”*

Afslutningen på interviewet ”På vegne af Henrik vil jeg sige tak for din deltagelse i interviewet. Husk, at dine svar er anonyme, og dit navn kommer ikke til at stå i opgaven i forbindelse med disse interviews”.

Kvantitativ metode

For at kunne lave en fyldstgørende analyse vil jeg anvende indsamlet data fra holdets U19 liga kampe via egne registreringer i sæsonen 2020/2021 og sammenligne det med data fra TSA (Top Scorer Academy). Jeg vil også benytte mig af relevant data fra Wyscout: “*keypasses*”(A pass that immediately creates a clear goal scoring opportunity for a teammate⁹) og “*through passes*”(A pass played into the space behind the defensive line for a teammate to contest¹⁰) er udvalgt som KPIér, for at få et billede af vores assistspil sammenlignet med de andre modstandere samt målt op imod Top 5 ligaerne. Jeg vil også anvende enkelte data som xG og sammenligne det med antallet af mål. Analysen vil omhandle den kvantitative data hvor alle mål fra sæsonen vil blive bragt i spil. Har man kunnet se en effekt i forhold til hvor målene blev scoret fra? Fra hvilke zoner assist og 2.assist kom fra. Mine egne registreringer bygger på følgende metode:

Et mål er den sidste af vores spillere som er på bolden inden bolden er i målet - Selvmål registreres ikke men det gør assisten derimod, hvis det var en hensigt at spille bolden, men den blev blokeret i mål. Assist er den næstsidste spiller som har en intention at aflevere bolden til den sidste spiller som scorer. En blokering eller berøring fra modstander er okay, men modstanderen må ikke få kontrol over bolden - kontrol er defineret ved to berøringer. 2.assist er den tredje sidste spiller som med intention aflevere bolden til assistspilleren. Næste kapitel omhandler *beskrivelse af implementeringsstrategien*. Et kapitel hvor den praktiske proces bliver sat i fokus.

⁹)wyscout.com

¹⁰)wyscout.com

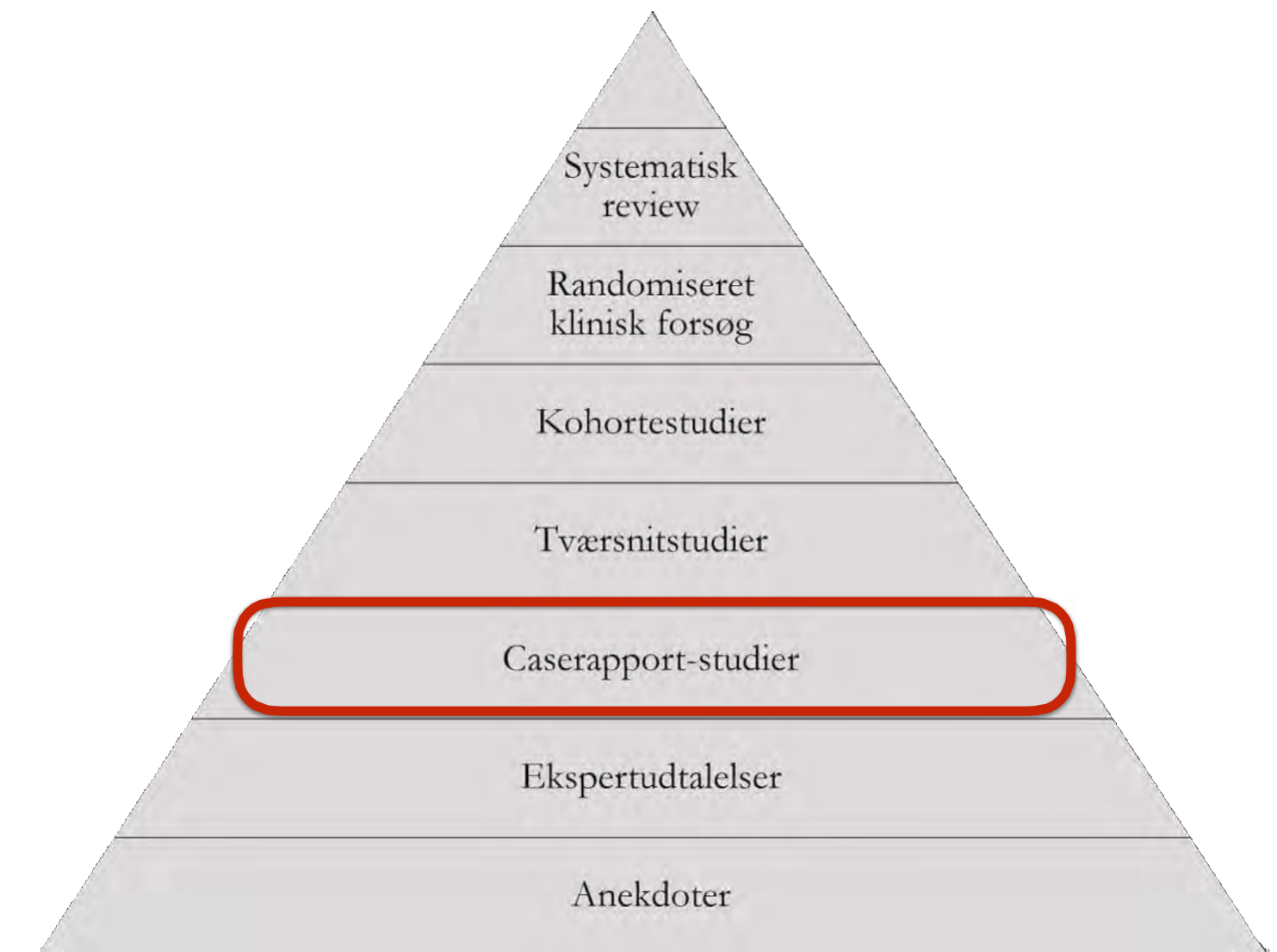
Beskrivelse af implementeringstrategi

“Our goals can only be reached though the vehicle of a plan.
There is no other route to succes”

–Pablo Picasso

Dette kapitel er bundet op på egen erfaring både som fodboldtræner og min uddannelse som cand.mag. i kommunikation. Aristoteles appelformer fra teoriafsnittet vil blive bragt i spil og Javier Mallos tanker omkring taktisk periodisering via bogen *Complex Football* vil også blive anvendt. Først vil jeg beskrive, hvordan det er blevet forsøgt at skabe en forståelse for spillerne på et teoretisk plan via oplæg og sammenspil med dem. Derefter vil den taktiske periodisering og praktiske træning blive belyst for læseren. Koblingen imellem teori og praktik sker ved modellen *“forståelsesmodel”* (præsenteret på næste side).

Kapitlet er ment som en inspiration til hvordan, man kan arbejde metodisk i forhold til indlæring - vigtigt at nævne at dette er et casestudie (se illustration til højre) og der er ikke evidens til at generalisere, men håbet er, at det kan inspirere læseren og jeg kan tage så meget læring ud af projektet som muligt. Jeg belyser et fænomen i forhold til at koble teori til praktik, og igennem dette casestudie vil jeg forsøge at skabe en forståelse for de effekter og blindspots som måtte forekomme. Det er en beskrivelse, så læseren får et overblik over processen så analysen kan belyses i den kontekst og med den forforståelse. Dette er min metode til at skabe forståelse bygget på erfaring igennem min træner- og civile karriere samt inspiration fra eksterne teorikilder og observation af ledere.

Den store danske beskriver Case-studier således: *“...Case-studier frembringer viden, som er afhængig af den konkrete sammenhæng, og metoden er ofte baseret på brug af flere forskellige dataindsamlingsteknikker: observation, kvalitative interviews, brug af dokumentarisk materiale...¹¹⁾”*.

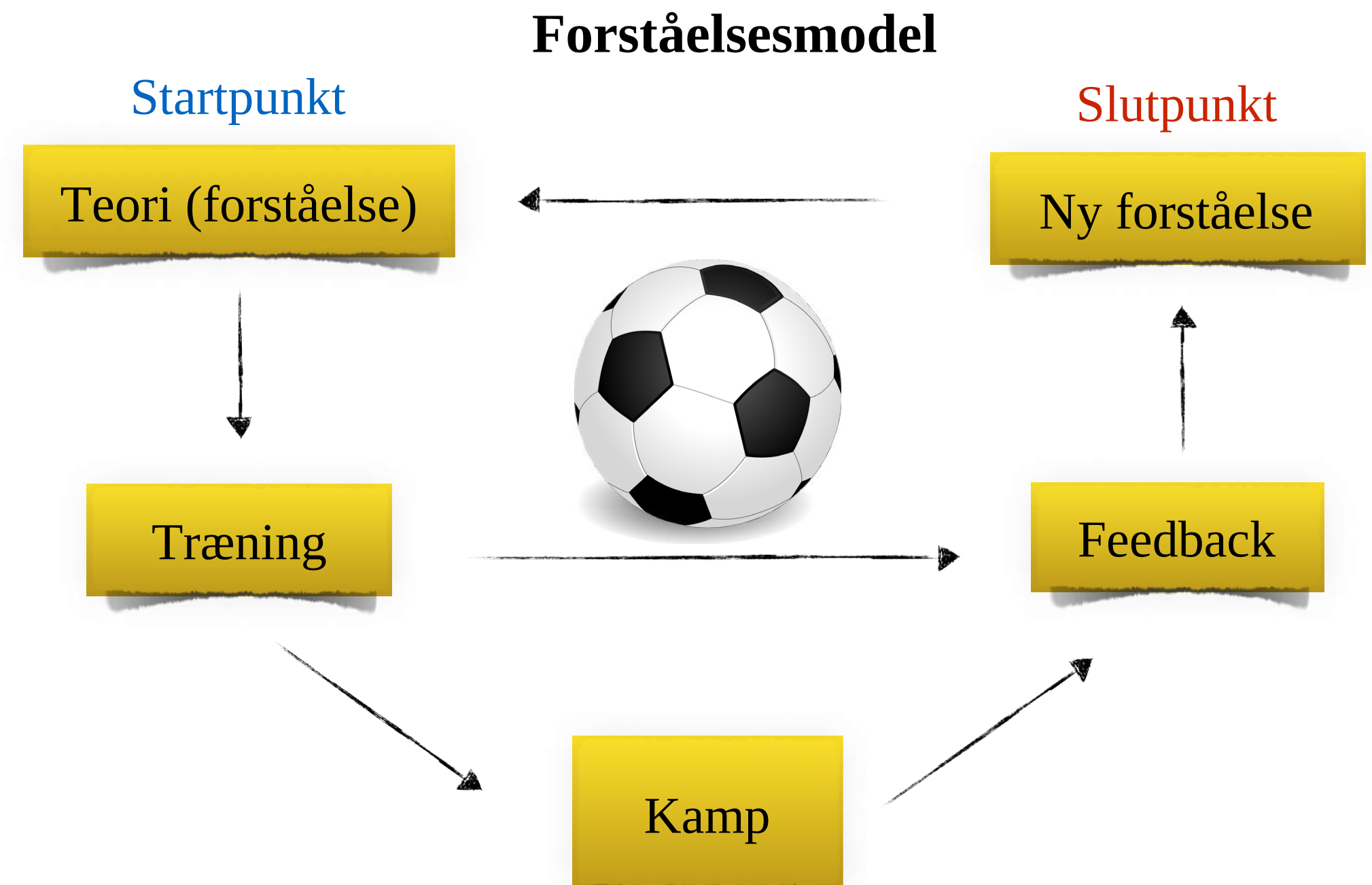
11) denstoredanske.lex.dk/case-studie

Praktisk metode

Ud fra en videnskabsteoretisk forståelse er næste skridt i processen at beskrive min praktiske metode for arbejdet med spillerne. Min metode for indlæringen hos spillerne af fodboldteorien er via nedenstående figur “*Forståelsesmodel*”. En selvskabt model, som har samme cyklus som den Hermeneutiske cirkel, men bare i en fodbold- og indlæringskontekst.

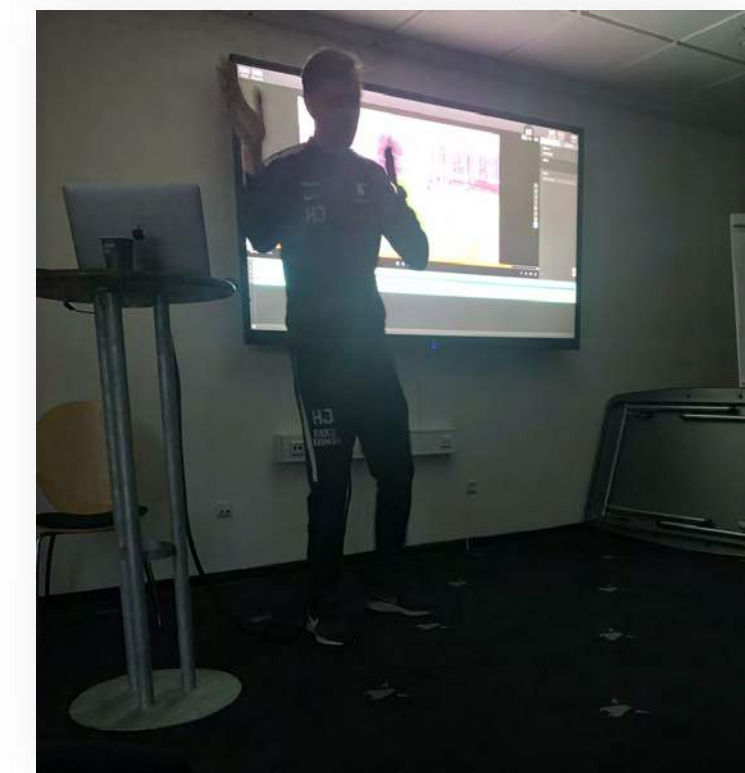
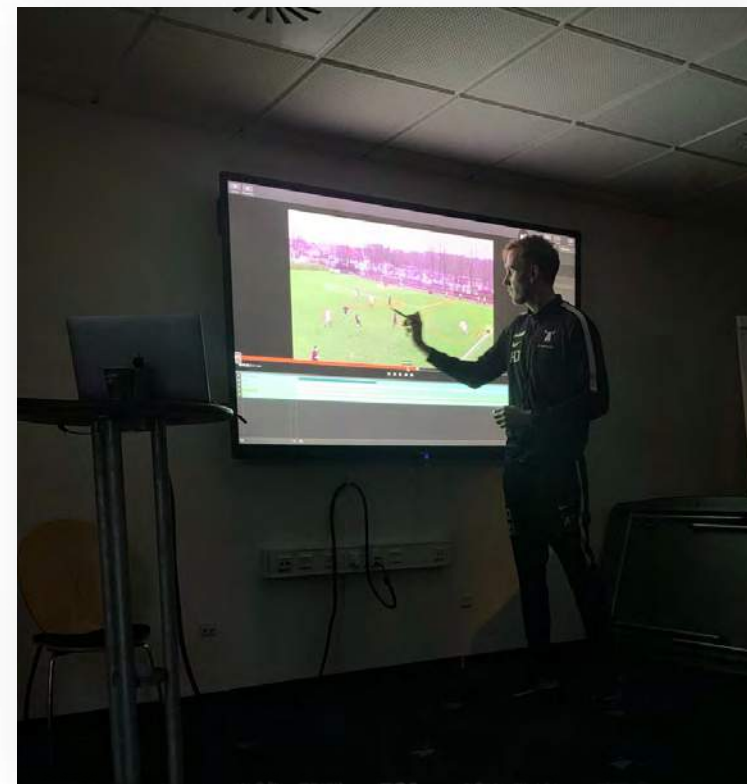
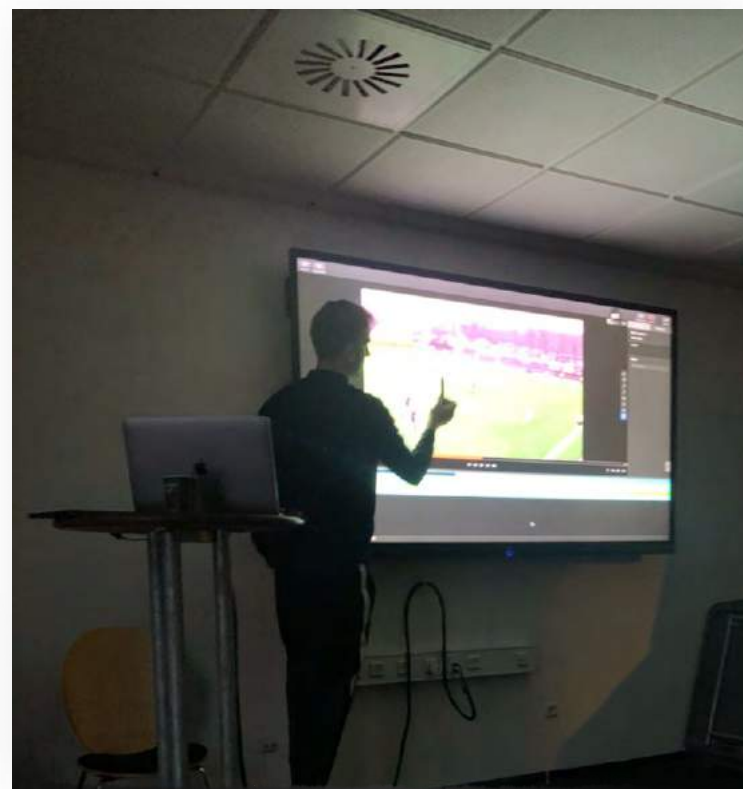
Metoden kredser om spillet *fodbold*, og tager sit udgangspunkt i en given teori. Denne teori skal formidles til modtageren, og derefter trænes. Man kan anvende *feedback* både efter træning og efter kamp og i forskellige former. Slutteligt er formålet at skabe en ny og bedre forforståelse for et given teoretisk emne. Som beskrevet i teorien omkring Aristoteles appelformer er hele formidlesdelen afgørende i forhold til at overbevise spillerne om retningen og dermed også øge forståelsen.

Kapitlet her har til formål at øge forståelsen for læseren i forhold til hvordan fodboldteorien er forsøgt implementeret i hverdagen. Der har været fire arenaer hvor forståelsen både kollektiv og individuelt har været i spil. De fire arenaer har været teorilokalet med *oplæg*, *individuelle samtaler*, *kampsituationen* og på *træningsbanen*. Summen af arbejdet på de tre arenaer, har til formål at udmønte sig i en øget forståelse hos spillere, samt en øget effekt i de offensive præstationer.

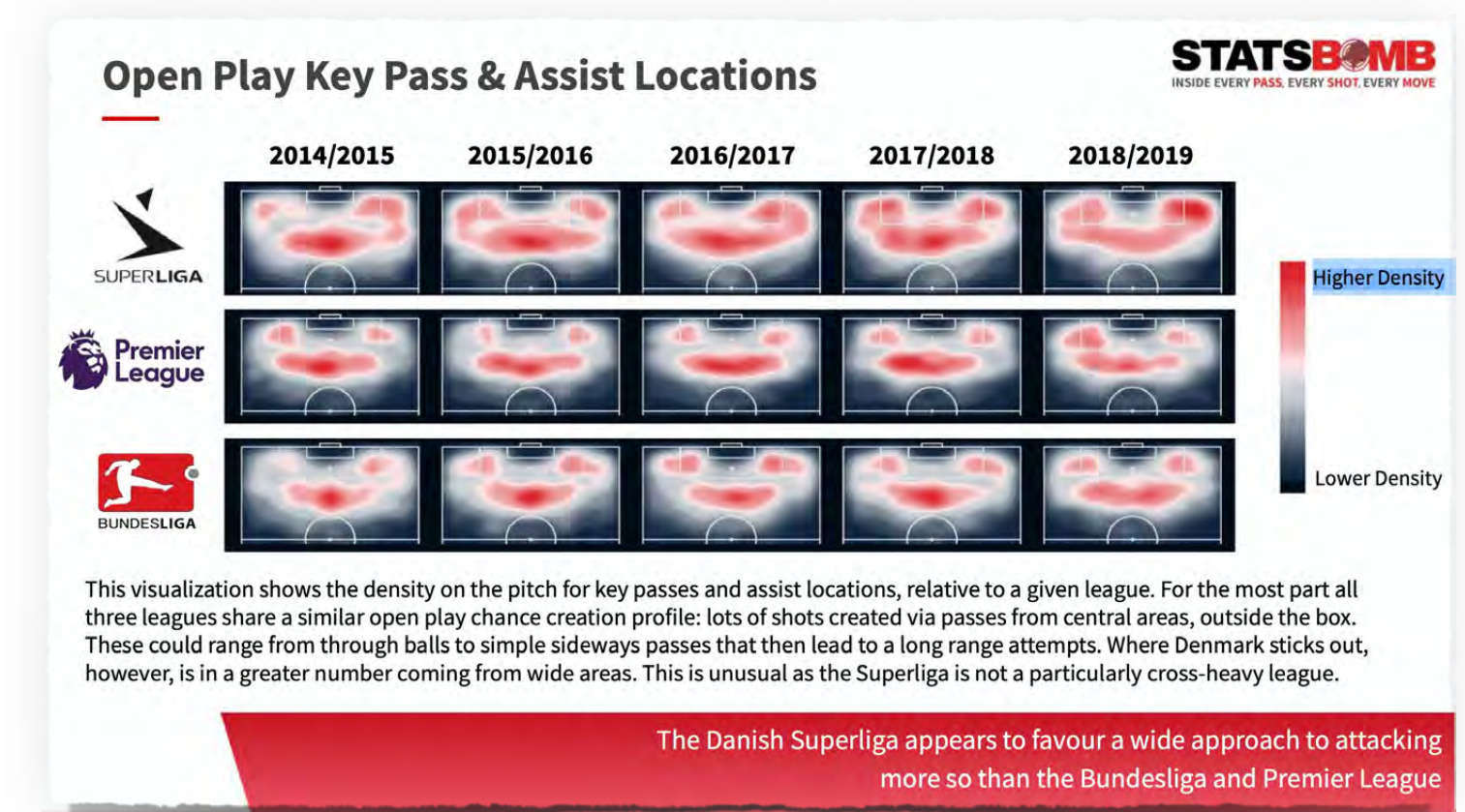
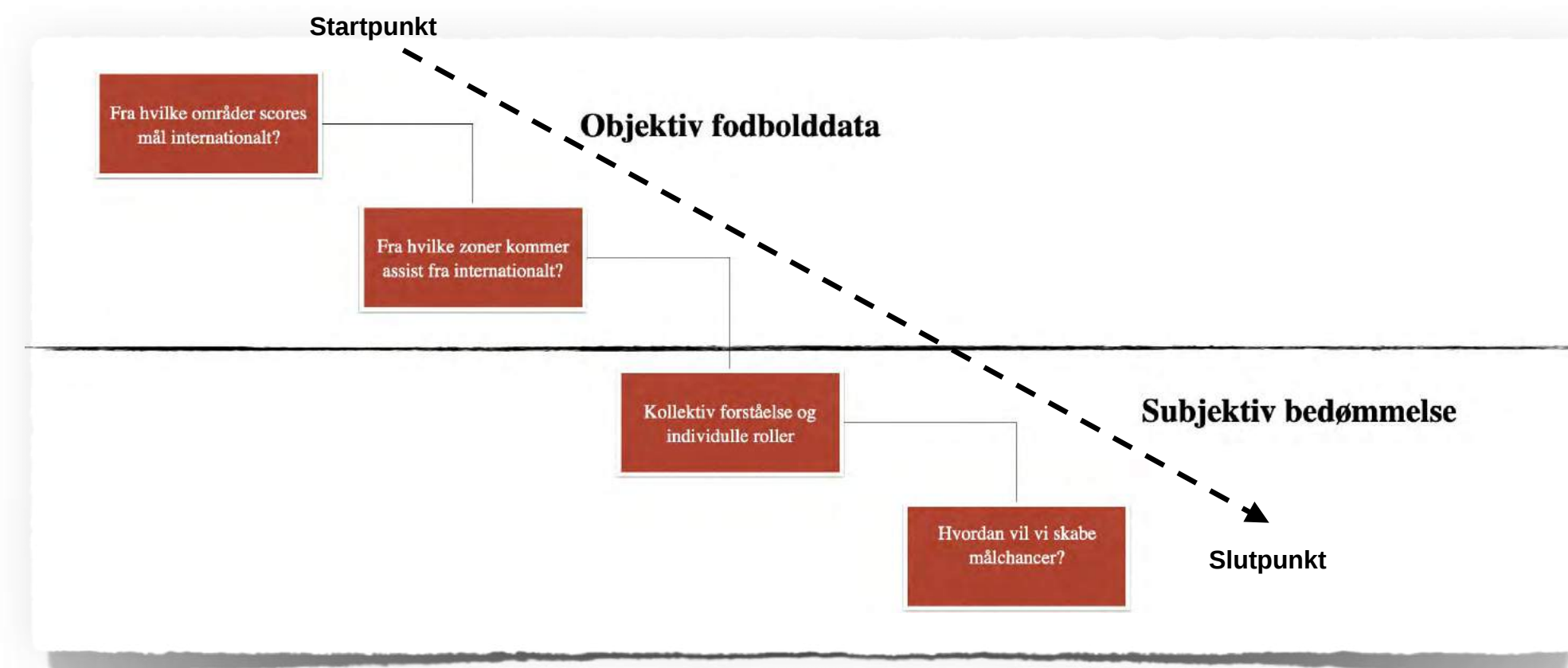
Jeg vil starte med at beskrive hverdagen på FC Midtjyllands akademi, så læseren får en forståelse for den hverdag spillerne opererer i. Der er som udgangspunkt seks fodboldtræninger og et styrkepas hver uge udover kampen i weekenden - derudover har vi som udgangspunkt 2-3 oplæg. Mandag M+2 er dagen hvor vi evaluere kampen fra weekenden. Torsdag har vi et oplæg vedrørende træning og modstanderen til den kommende weekend og fredag er der oplæg hvor vores gameplan bliver præsenteret. Derudover er muligheden for at tage et træningspas ud til stede i perioder, hvis vi vurderer at et ekstra teorioplæg, vil have større gavn end en fodboldtræning. I juni havde vi grundet corona ikke mange træninger, og vi benyttede eksempelvis muligheden for at præsentere *fodboldteorien* omkring *gennembrud-* og *afslutningsspil* for spillerne.

Det var et instruerende oplæg, hvor jeg præsenterede teorien for spillerne. Jeg anvendte en høj grad af specielt *logos* og *ethos* men også *pathos* kom i spil. Skabelsen af logisk fremgangsmetode i oplægget var essentiel (se fodboldteorikapitlet). Ud fra et objektivi fundament ville jeg bygge min argumentation op, for derefter at sætte det i spil i en subjektiv kontekst. Pointen var at få spillerne til at forstå logikken i *hvad* vi har med at gøre, og derefter præge billedet via *hvordan* vi så kan anvende det effektivt i vores spillestil. Dertil ville jeg skabe et visuelt billede som var let at forstå og anvendeligt både teoretisk og praktisk - og fremfor alt i overgangen mellem disse to. Billeder fra et typisk oplæg er illustreret nedenstående.

Det skal give mening

Jeg ville i arbejdet med *logos* gerne skabe en naturlig kobling til *pathos* via det meningsfulde. Jeg var nysgerrig på begrebet “*mening*”, og hvordan denne objektive tilgang kunne være det middel, som gjorde rejsen til målet mere meningsfuld. Det meningsfulde som vi forsøgte at belyse var i deres egen udvikling i en international kontekst. Den måde vi prøver at arbejde på, skal gøre dem klar til det højeste internationale niveau. Dermed påvirker vi også drømmen (*pathos*), som for vores spillere er at gøre sig gældende på de største fodboldarenaer i Europa. Koblingen tilbage til *logos* var blandt andet via nedenstående billeder. De skulle forstå hvordan vi skal skabe mål og målchancer ud fra en objektiv tilgang, samt den forskel som er fra national til international fodbold. Hvis spillerne kunne se meningen med, at vi skulle forsøge denne metodik i forhold til gennembrud- og afslutningsspillet, og hvordan det kunne påvirke holdets og den enkeltes potentiale positivt tænkte jeg det kunne give et større *commitment*. Vores hold skulle altså kollektiv og individuelt måles op imod internationale tendenser. Eksempelvis en forklaring på hvorfor det er væsentligt at angribe mere centralt ud fra de krav som er på øverste internationale niveau.

Ethos var også afgørende for processen, og uden denne ville det ikke have været muligt at implementere fodboldteorien eller øge spillernes forståelse. Jeg tror, at *ethos* er en grundforudsætning for følgeskab, og i dette tilfælde var *ethos* virksomt ud fra en antagelse om en troværdig relation spillere og træner imellem. Det er den langsigtede *ethos* som kommer i spil og arbejdet med ens egen troværdighed i relation til spillergruppen. Her er individuel feedback også et væsentlig redskab til skabe yderligere forståelse og arbejde med sin egen *ethos* og relation til spillerne. Som førnævnt blev teorien præsenteret i starten af sæsonen - den blev praktisk trænet, sat i spil i kampene og der blev feedbacket kollektiv, i mindre grupper og individuelt. Der blev evalueret på det teoretiske og processen blev gentaget løbende.

Eksemplerne i dette kapitel omhandlende arbejdet med *appelformerne* er blot et lille udsnit, og der har i processen også været begået fejl, og situationer hvor balancen mellem de tre blev vægtet forkert. *Appelformerne* er for mig et redskab til at balancere sin kommunikation, og sørge for at de forskellige retoriske virkemidler kommer i spil. Hvis man evner dette, så er chancen større for *commitment* og derigennem øge sandsynligheden for bedre forståelse og bedre præstationer.

For yderligere forståelse blev der også taget yderligere initiativer for at få fodboldteorien og vores fælles fodboldsprog i spil. Spillerne fik eksempelvis en opgave hvor de skulle præsentere eksempler for hinanden og anvende principperne og sproget fra teorien. Opgaven er illustreret til højre:

Meningen med denne opgave var at gå fra at være meget instruerende til at spillerne selv skulle anvende teorien og sproget i praktiske eksempler. Det hele med et formål om at øge forståelsen for teorien. Effekten af dette arbejde som var en del af sæsonen 2020/2021 vil blive belyst i de kvalitative interviews og behandlet i analysen. Efterfølgende har det fortsat handlet om at anvende sproget i oplæg, evalueringer og i den individuelle feedback. Det har ændret sproget i hvordan vi italesætter gennembrudsspillet.

Gennembruds- og afslutningsspillet er kun en del af vores taktiske periodisering, og vi arbejder med fire ugers planer, hvor vi fokusere på to emner. Så denne beskrevne periode var en intensiv periode, hvor der var opgaver, ekstra fokus osv. på gennembruds- og afslutningsspillet. På næste side er vores taktiske periodisering illustreret.

Opgave

Hver gruppe skal finde 1 mål og præsentere det for de andre - et fra hver af tre forskellige assistzoner

Redegør for ...

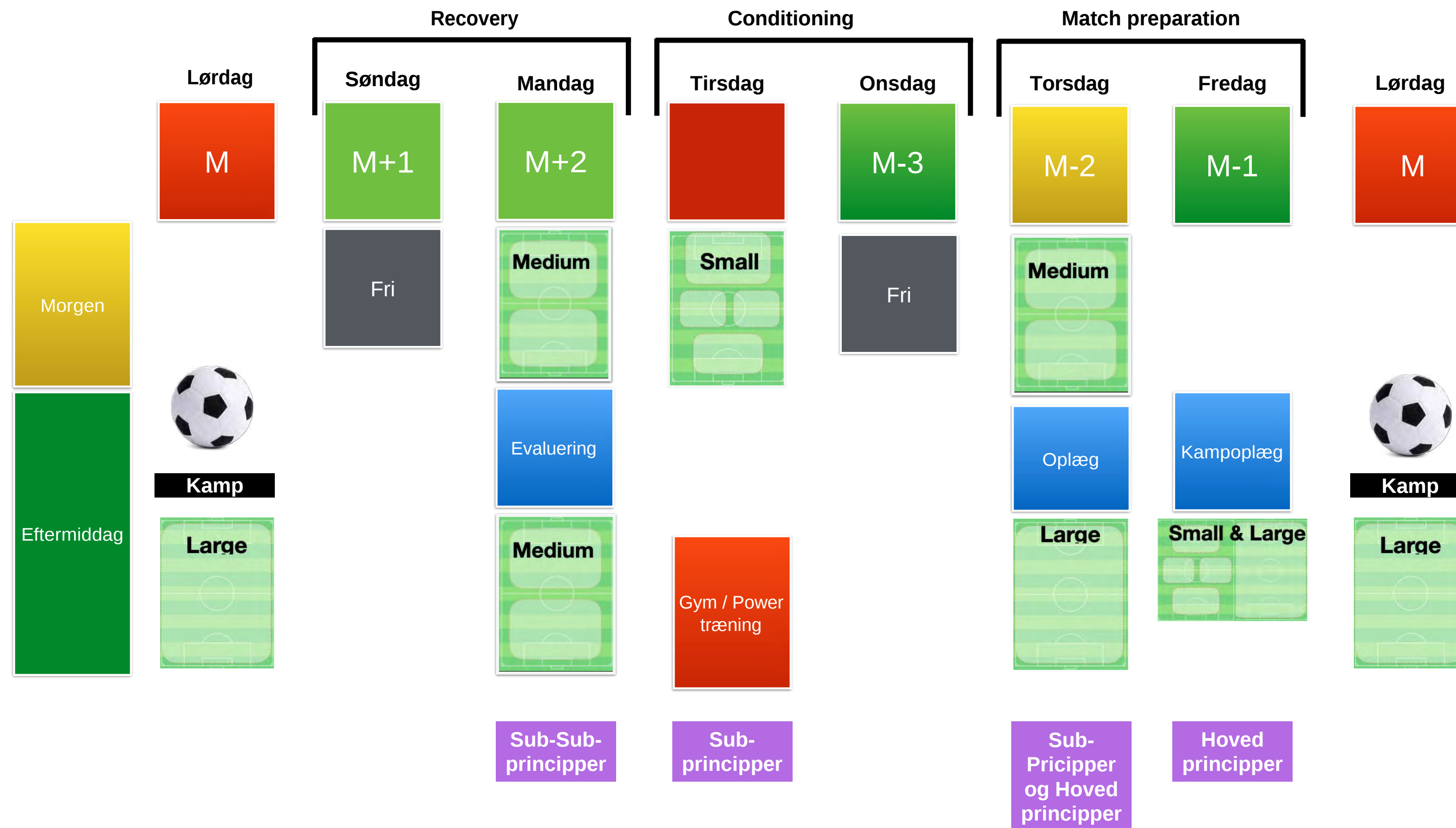
Positioneringen inden assist - brug modellen med de fem faste punkter

Om feltet er åbent eller lukket ?

Roller: Offensiv position, støtteposition eller kontraposition (restforsvar) Fri boldholder / Presset boldholder

Bevægelserne i feltet ud fra principper

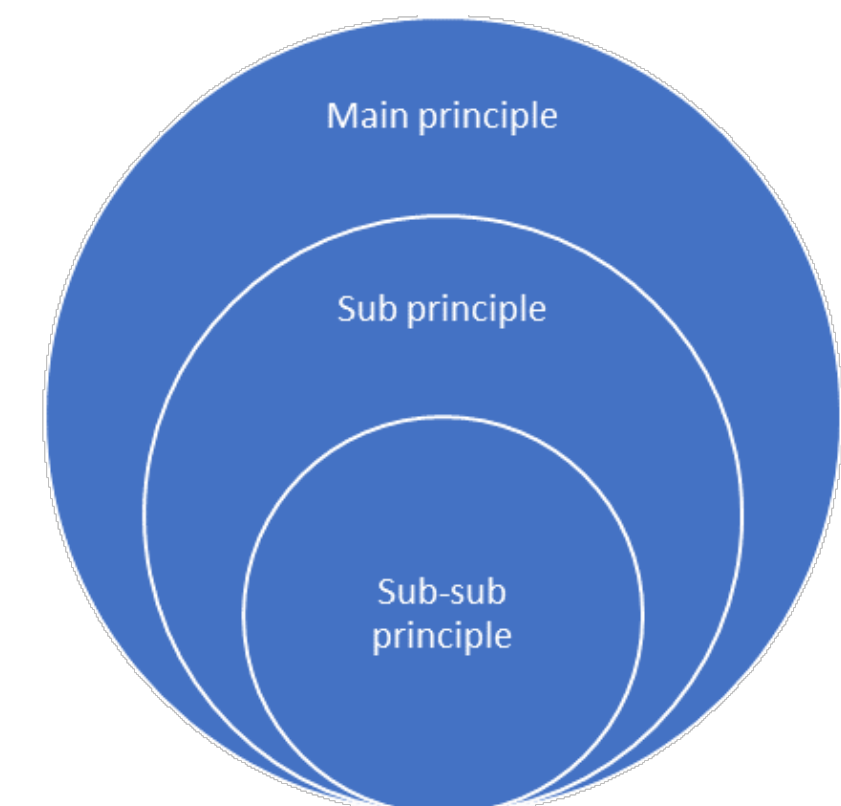
Den taktiske- og fysiske periodiseringsmodel

Good on paper - shit on grass

Ovenstående overskrift er ofte det man kan komme ud for som fodboldtræner i sit øvelsesdesign, og derfor også en inspirationskilde for dette projekt. Hvordan får vi de gode tanker fra teori til praktik? Dette afsnit vil bringe læseren tættere på en forståelse af det arbejde som har foregået på banen. Først vil jeg give et billede af den taktiske og fysiske periodisering. Modellen er illustreret på forgående side. Her vil læseren få et billede af det fokus som vi ligger i træningen og hvornår det er planlagt. Den taktiske periodisering er inspireret af Javier Mallos bog om “Complex Football” i dette kapitel for at give læseren et overblik¹² over arbejdsgangene. Det er ikke anvendt på et strategisk niveau, men synes den giver mening for forståelsen i dette projekt. Jeg har justeret modellen, så den passer i den kontekst som er gældende i FC Midtjylland og bruger modellen for principper (model nederst til højre). Vi træner eksempelvis to gange på M+2, hvor vi om morgenen arbejder individuelt og træner sub-sub-principper, som er deres individuelle kompetencer sat i relation til en arbejdsopgave, mindre gruppe eller et specifikt udviklingsområde. Her arbejder vi typisk i medium områder. Om tirsdagen er vores fysiske dag, hvor vi stadigvæk har sub-principper involveret. Det er typisk på mindre områder, hvor vi eksempelvis kan træne et sub-princip i forhold til kombinationsspil imellem flere spillere. Her kan også sub-sub principper komme i spil i forhold til den individuelle coaching.

Torsdag morgen arbejder vi med sub-principper i kæder. Det kan være forsvarsspillerne som skal træne at bryde modstanderens forsvarslinje eller angribernes bevægelser i feltet. Det kunne eksempelvis være deres indbyrdes positionering og timing som trænes og eksekveres. Om eftermiddagen arbejder vi med hovedprincipper. Det kunne eksempelvis være vores positionsprincipper i forhold til gennembrudsspillet. Her spiller vi på store områder, og gerne det færdige spil 11v11. Fredag bruges også primært til hovedprincipper og en øget forståelse for principperne sat i spil overfor weekendens modstander. Nu vil jeg illustrere hvordan jeg forsøger at designe øvelser ud fra det færdige spil, og koble det teoretiske til en praktisk forståelse.

12) Javier Mallo: Complex Football, 2015

Eksempel på træning af positionsprincipper

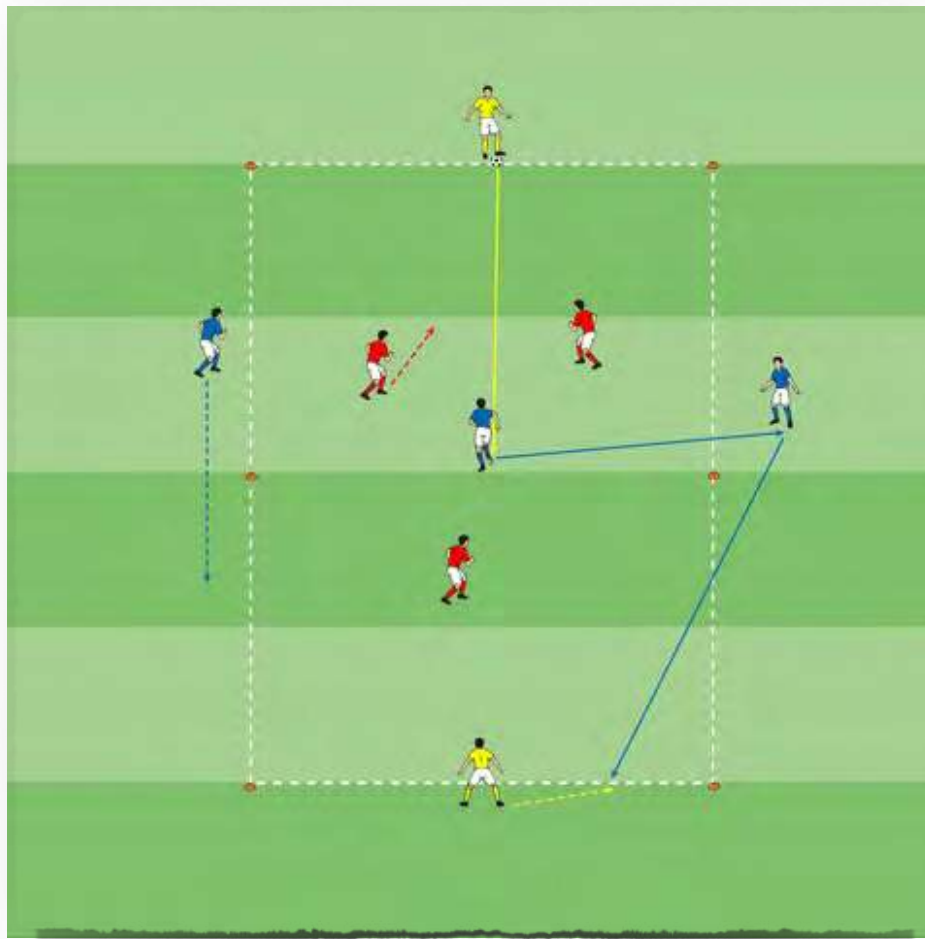

Illustration - Possessionspil 3v3+2

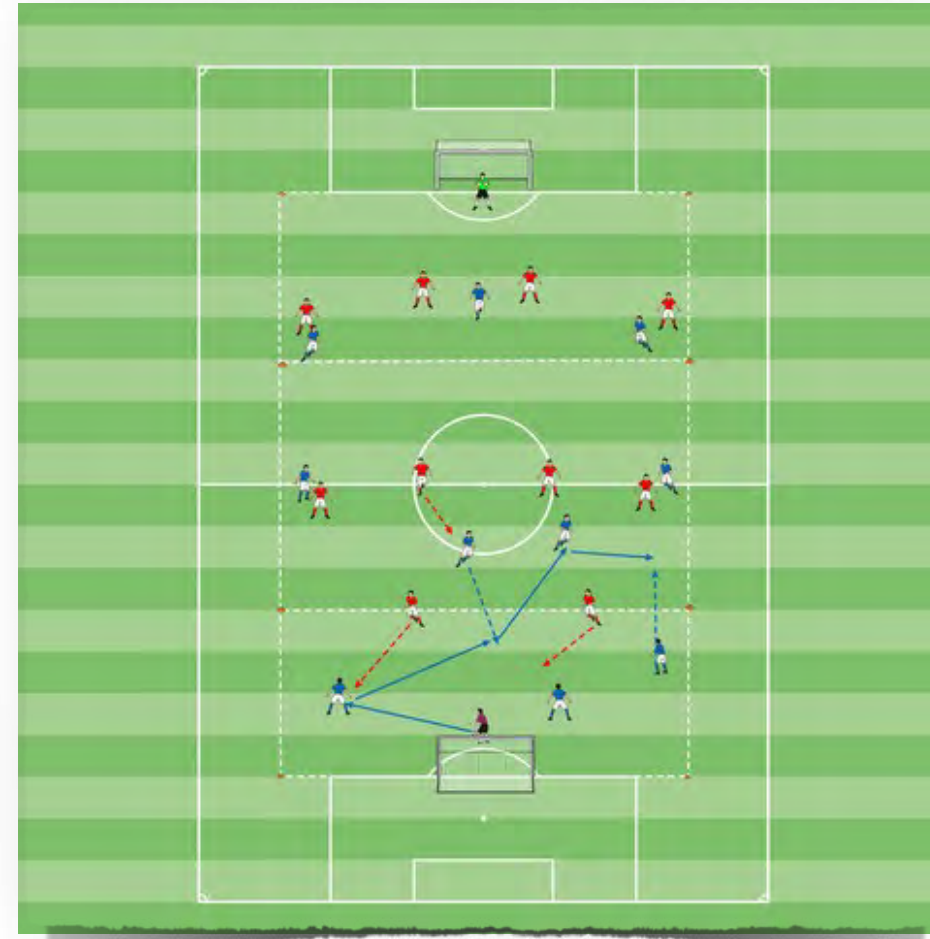

Illustration - 11v11 - zonespil

Her er to eksempler på hvordan vi trænede de fem positionsprincipper, 1) *Overtal i udgangsrum*, 2) *Minimum en spiller i centrum*, 3) *Minimum en spiller i hvert siderum*, 4) *Minimum en spiller på sidste linje* og 5) *Nærhed til boldholder*. Positionsprincipperne blev trænet og repeteret i alle offensive øvelser, og var blandt andet med til at styrke fodboldsproget i forhold til forståelse af fodboldspillet. I pauser og feedback situationer er det coaching på positionsprincipperne som er i fokus, og det sprog som anvendes. Progressionen i de to øvelser går fra et udelukkende fokus på positionsprincipper til også at kunne indholde ekstra elementer i *gennembrud-* og *afslutningsspillet*. Den første øvelse er en lille possession øvelse 3v3+2 (illustration 1). Begge øvelser har til formål at træne spillerne i positionsprincipperne samt rotationer og interaktioner. Den anden øvelse er et 11v11 spil, hvor gennembrud- og afslutningsbevægelser kommer i spil (illustration 2). Zonerne gør, at det er lettere at komme til konstruktive situationer for de offensive spillere og dermed opnår man flere repetitioner.

Eksempel på træning af positions- og gennembruds principper

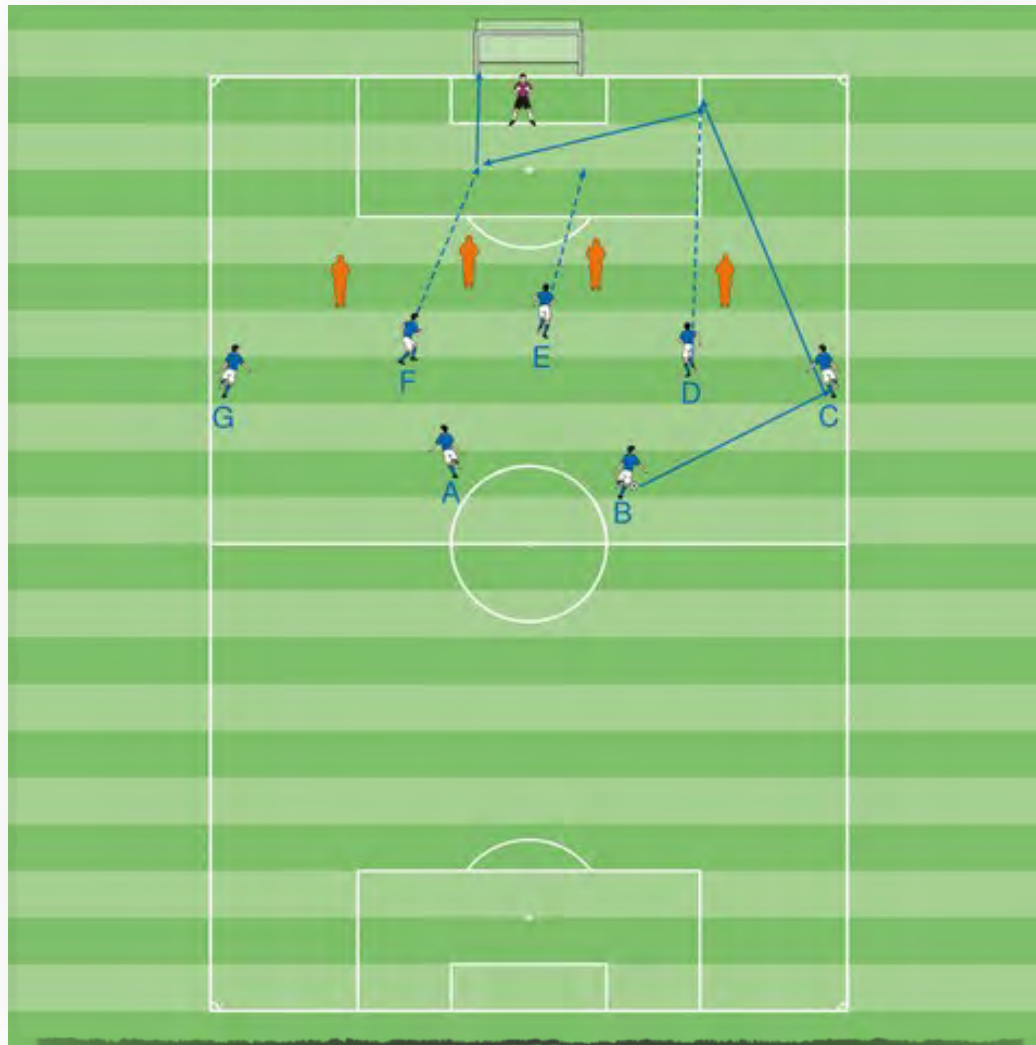

Illustration - 7v1 - Offensive mønstre

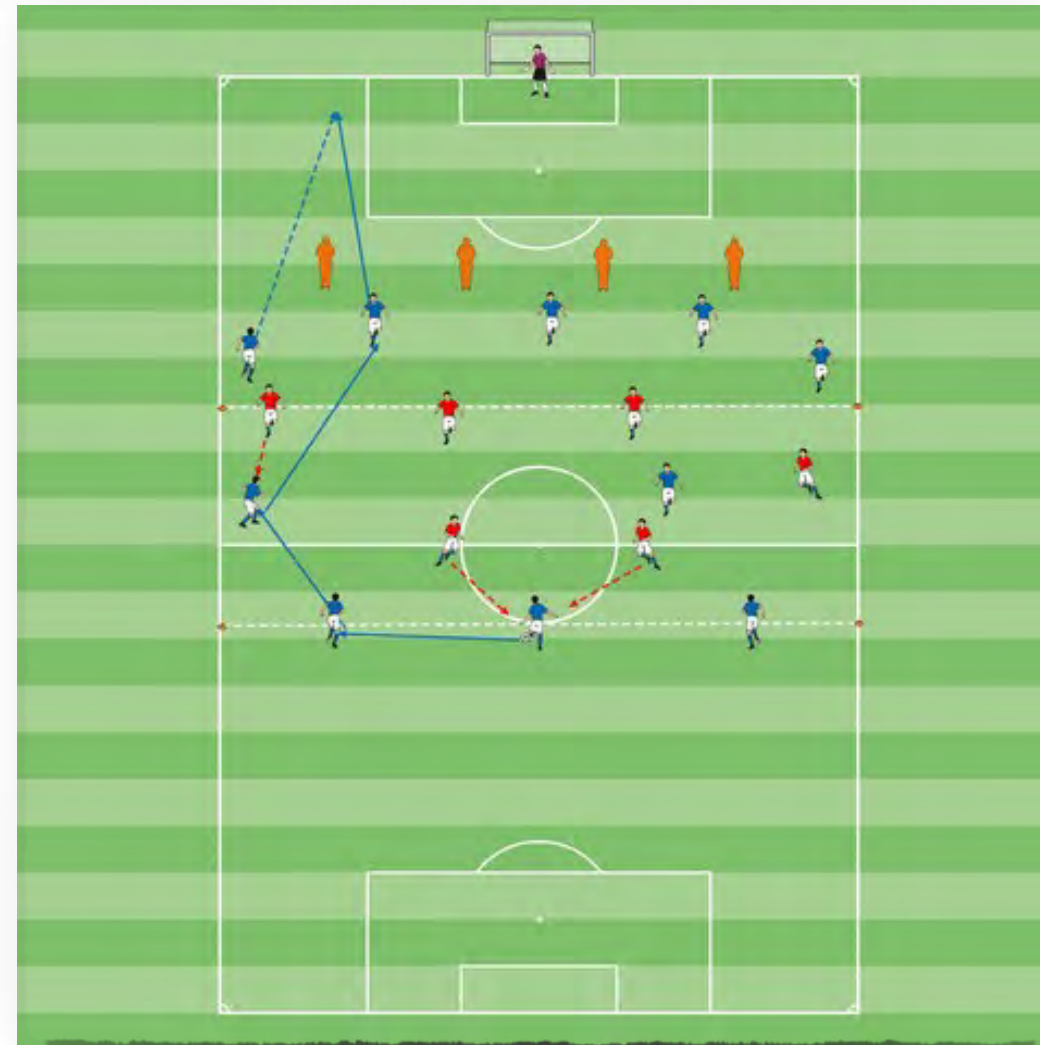
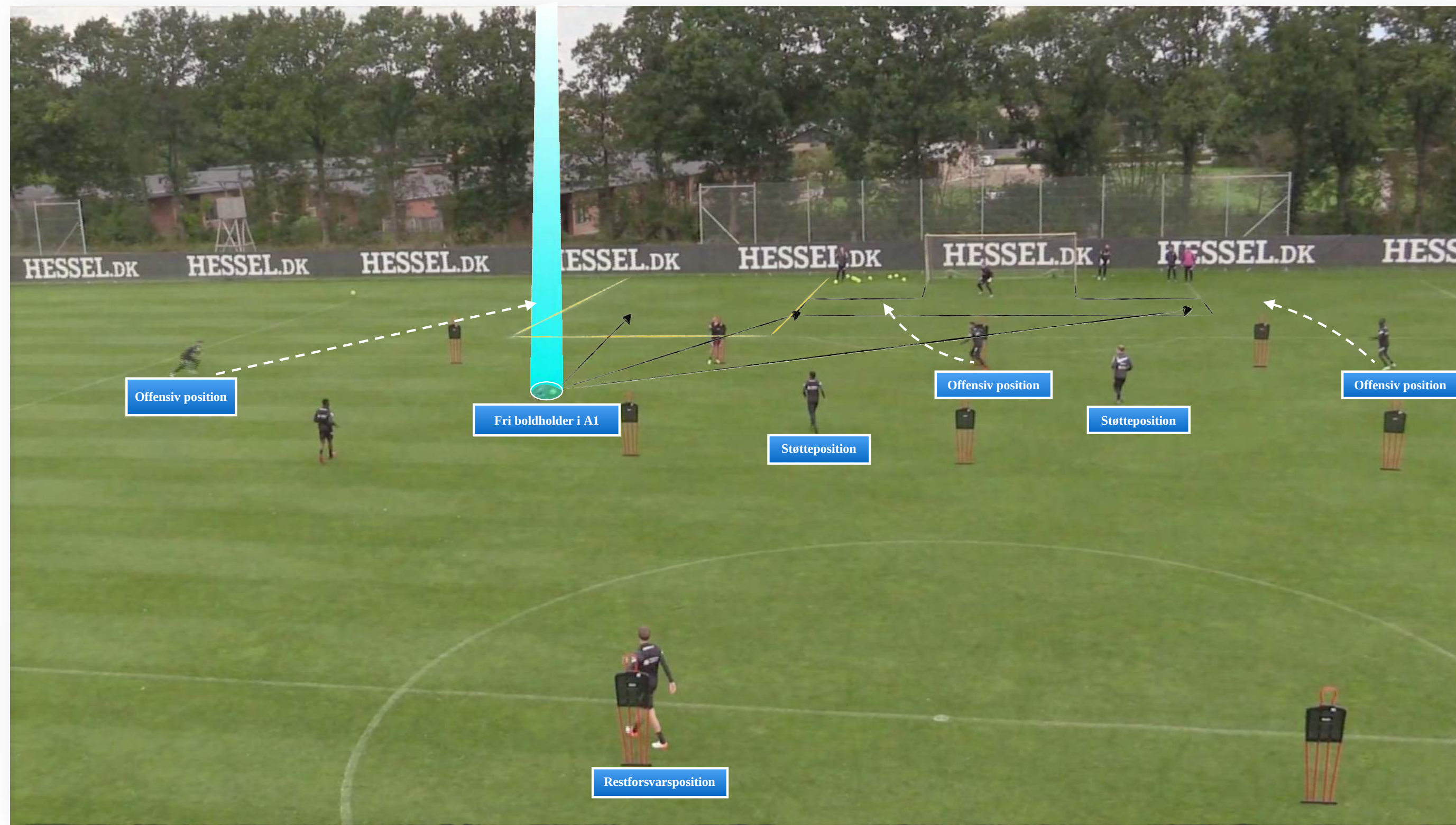

Illustration - 11v7 - zonespil

Ovenstående to træningsøvelser er anvendt til at træne positionsprincipperne, fleksibilitetsprincipperne men også principperne i forhold bevægelsesmønstre og samt sub-principper som eksempelvis bandespil eller stikningsspil. Illustration 1 viser et 7v1 spil, hvor de øverste syv spillere træner mod en målmand samt nogle faste punkter, som skal øge forståelsen for rum samt timing af dybe bevægelser. Illustration 2 er endnu mere funktionel da vi træner positionsprincipperne og overgangen til gennembruddet via pres fra seks presspillere som må presse i den øverste zone. Overgangen til gennembrud sker via en pasning, eller via at drive bolden over linjen på den sidste tredjedel. Når dette sker er det signal til gennembrud og afslutningsspillet. Begge øvelser er desuden designet til at man via et øget antal gentagelser kan fokusere på assistzoner, åbent og lukket felt samt bevægelserne i feltet.

Eksempel på træning af positions- og gennembruds principper

Her er et eksempel på træning principperne i forhold til at indtage en rolle i vores offensive spil. Enten indtager man en *offensiv position*, *støtteposition* eller *restforsvarsposition*. Indtager man ikke en af de nævnte roller, er man *arbejdsløs*. Begreber som er koblet op på en konkret handling og betydning. I eksempelet herunder ser man de forskellige roller i et 10v1 spil.

Eksempel på træning af positions- og gennembruds principper

Den sidste øvelse, som her fremvises, er også den mest funktionelle og så tæt på det færdige spil som muligt. Her kommer alle de offensive principper og sub-principper i spil. Grunden til zonerne er for at give det angrebene hold en fordel i forhold til at kunne angribe ud fra positionel tilgang med en høj succesrate. Den bliver i dette tilfælde spillet uden omstilling og mod et mål. En forsvarsspiller må træde frem i næste zone. Her kan man variere og med succes også spille den med omstilling. Disse eksempler på øvelsesdesign er alt sammen med henblik på at kunne eksekvere beslutninger i så høj fart som muligt samt øge eller minske kompleksiteten. Dertil kommer træningen af det færdige 11v11 spil som vil blive belyst på næste side.

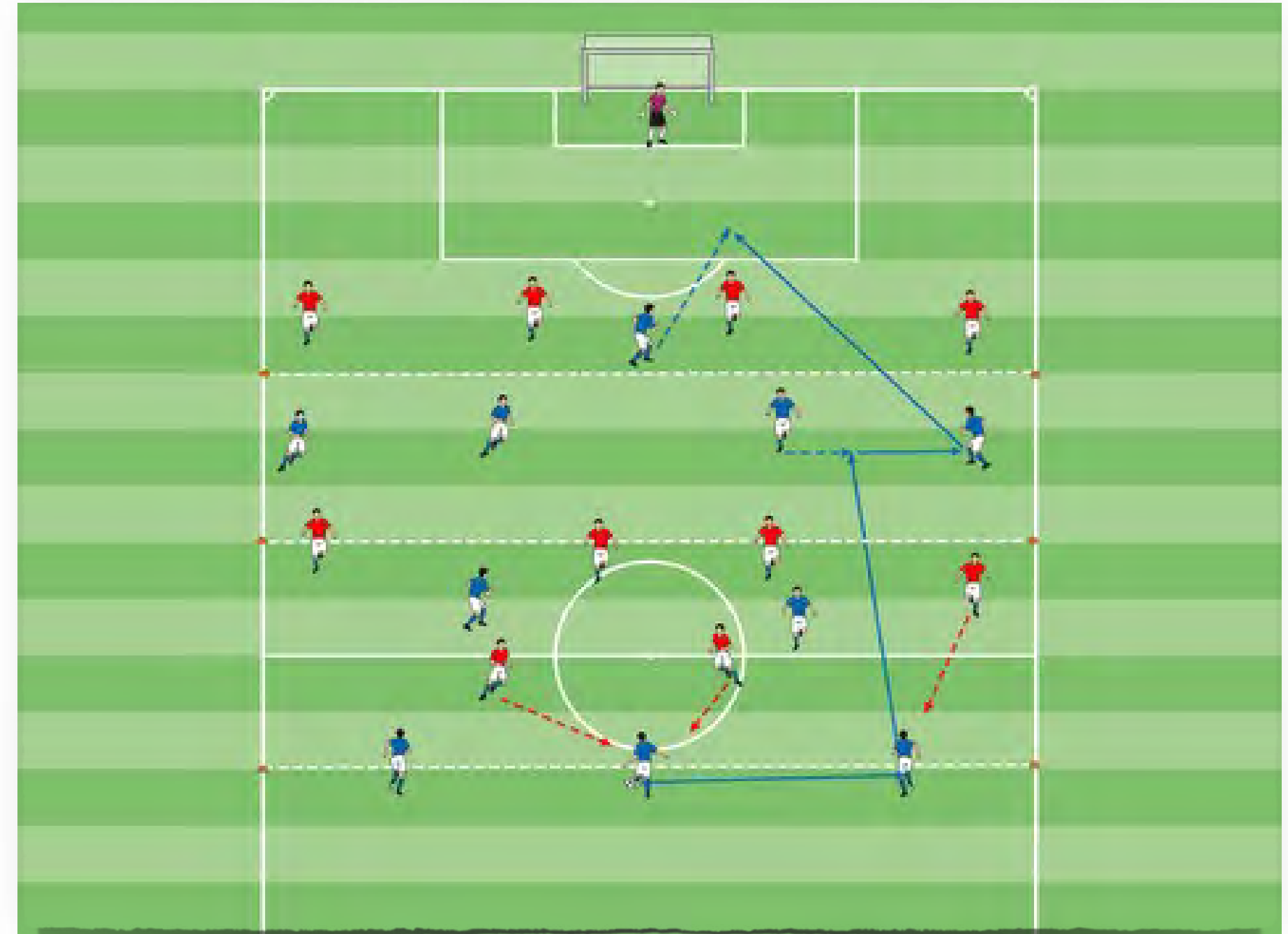
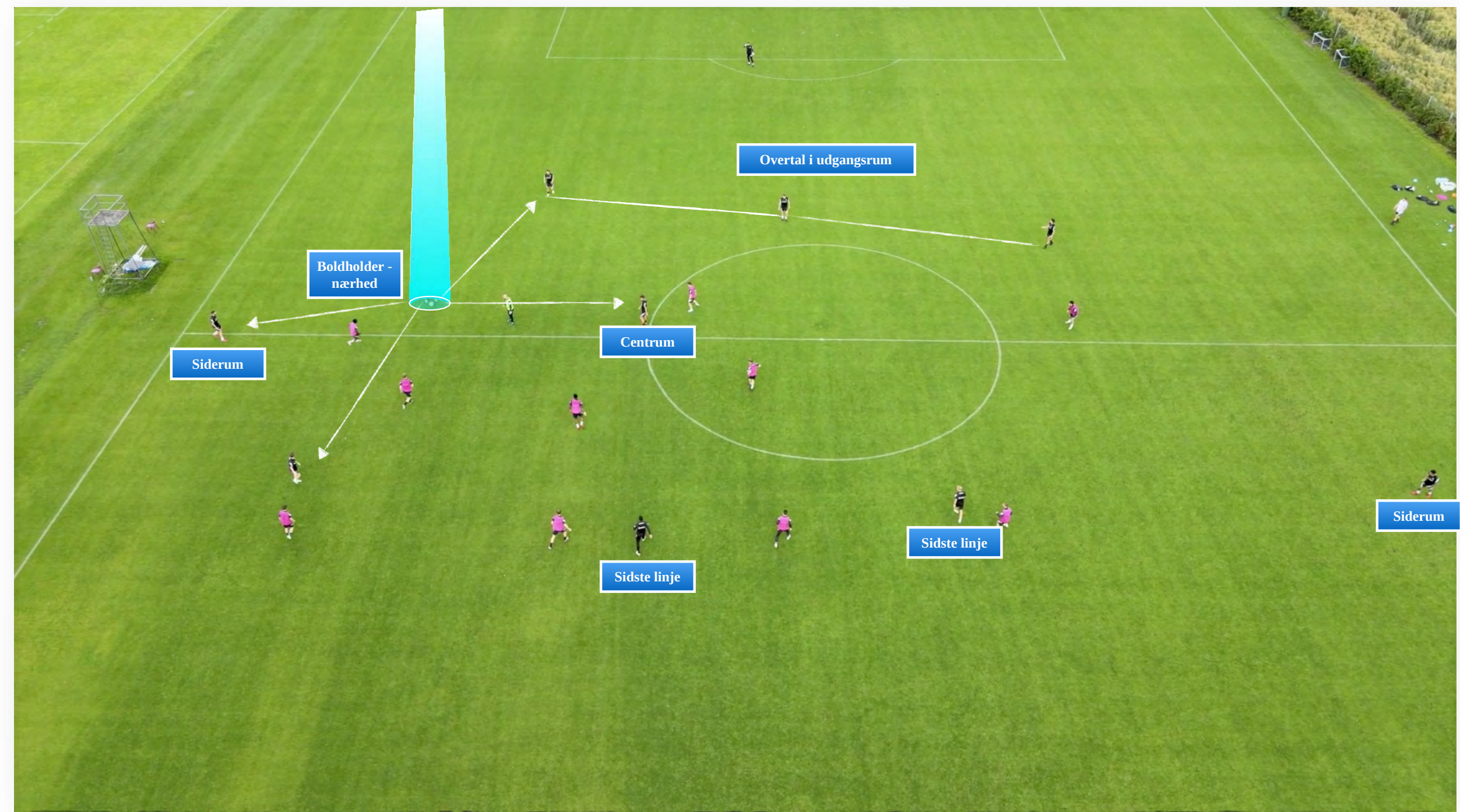

Illustration - 11v11 - zonespil

Eksempel på træning af positions- og gennembrud principper

I den taktiske periodisering ligger 11v11 på M-2. Her træner vi den fulde funktionalitet ud fra et given fokus på dagen. Vi er bevidste om at antallet af repetitioner reduceres, men at funktionaliteten er et væsentlig fokus for indlæringen af principperne samt styrkelse af relationelle kompetencer i 11v11. Eksempelet herunder er fra en 11v11 træning, hvor man ser positionerne fyldt ud fra positionsprincipperne. Det er hovedprincipper og har i alle træninger have haft et implicit eller eksplicit fokus. Derudover har der været trænet forskellige elementer alt efter den taktiske periodiseringsplan.

Øvelserne i kapitlet er eksempler, og vi har løbende ændret design og betingelserne i spillene samt anvendt en hel del andre træningsøvelser, som ikke vil blive beskrevet i denne opgave. Næste kapitel omhandler analysen, hvor empirien fra de kvalitative interviews samt den indsamlede kvantitative data vil blive sat i spil.

Analyse

“Analysis is the art of creation through destruction”

–P.S. Baber

Kvalitativ analyse

I dette kapitel belyses analysen i to forskellige dele. En kvalitativ- og en kvantitativ analyse hvor begge sider bringes i spil i forhold til at kunne besvare min problemformulering. Analysen vil læne sig op af den hermeneutiske cirkel og bringe en ny for forståelse i spil til konklusionen. Den første del af analysen beskrives og analyseres fire anonymiserede interviews, som er blevet foretaget med spillere fra FC Midtjyllands U19-hold fra den foregående sæson (se beskrivelsen af interviewmetode på side 46). Alle de interviewede spillere har deltaget i kampe for U19-holdet i væsentligt omfang gennem sæsonen.

Disse interviews er foretaget med formålet om at undersøge, om det er lykket mig at formidle de objektive fodbolddata fra kapitlet *fodboldteori* til spillerne på en måde, så de er i stand til at gengive og reflektere over disse data. Interviewene kan også gøre os klogere på, hvordan spillerne i praksis har omsat denne viden i deres beslutningsprocesser i kampene.

Alle de interviewede spillere var i stand til at komme med en form for meningsfuldt svar på alle spørgsmål og havde en fælles reference i terminologien. Med andre ord var alle de interviewede spillere bevidste om elementerne i den fodboldteori, som vi anvendte på U19-holdet i sæson 2020/2021. Dog viste interviewene også, at der er forskelle i spillernes evne til at forklare teorien. Dette ses eksempelvis, da spillerne bliver bedt om at forklare, hvad begrebet T'et dækker over. Her udtaler en af spillerne, at *"Det er der, hvor der statistisk set bliver scoret flest mål. T'et går fra stolperne og ud til det lille felt. Det går så nogle meter ud til begge sider ud forbi pletten"*. Dette er en fuldstændig korrekt og meget præcis gengivelse. Den samme spiller er også i stand til at forstå, hvordan vi brugte T'et på U19-holdet: *"Det er der, hvor vi vil forsøge at få vores afslutningsmuligheder fra ... for at spille chancen stor"*. Mere usikkert siger en anden af spillerne, at *"T'et går fra mållinjen og ud til straffesparkspletten"*. Dette er ikke decideret forkert, men sidstnævnte spiller glemmer afgrænsningen af T'et, som kun er målets bredde inden i det lille målfelt. Dog er spilleren bevidst om, at *"det er i T'et, at de fleste mål bliver scoret i de bedste ligaer i Europa"*. Det første udsagn tyder på en meget konkret og præcis forståelse når det kommer til T'ets placering på en fodboldbane.

Udsagnet fra den anden spiller forholder sig mere til funktionaliteten af T'et i forhold til scoringer. Der var altså kvalitative forskelle i spillernes opfattelser af den fodboldteori, som vi benyttede både teoretisk og praktisk på træningsbanen. De interviewede spillere kunne alle anvende og forholde sig til den omtalte data og teori i større eller mindre udstrækning, men deres metode og præcision i at gøre dette varierede på tværs af interviewene.

Det spørgsmål fra interviewskabelonen, som spillerne formåede at svare mest entydigt (og i øvrigt korrekt) på, var spørgsmålet vedrørende forskellen på et åbent eller lukket felt. Svarene lyder eksempelvis: *"Et åbent felt er beskrevet som, at der ikke er forsvarsspillere i feltet. Et lukket felt er, når forsvarsspillerne er på plads i feltet"*. En anden spiller beskriver det således: *"Åbent felt er, når der er et rum mellem forsvarsspillerne og målmanden. Lukket felt er, når forsvarsspillerne er nede og stå og dækker rummene i feltet"*. En tredje spiller udtaler: *"Et åbent felt er når, man med fordel kan slå et tidligt indlæg"*. Hvis ovenstående udsagn står til trone, har vi altså formået at formidle dette aspekt af fodboldteorien fra denne opgave på en måde, så alle de interviewede spillere kan forstå og redegøre for det. Betyder det så også, at spillerne var i stand til at bruge dette i fodboldpraksis? Sandsynligvis. I hvert fald nævner flere af spillerne *"det åbne felt"*, da de bliver spurgt til at komme med et eksempel på en spilsekvens fra sæsonen, hvor de har anvendt fodboldteorien. Eksempelvis: *"Jeg kigger op og ser, at feltet er åbent, hvorefter jeg spiller et tidligt indlæg, som giver en scoring på hovedstød ved forreste stolpe"*. *Et andet eksempel: "I hjemmekampen mod XXX spillede jeg et tidligt indlæg til XXX, som gav en scoring"*.

Den største divergens i besvarelserne, vurderer jeg, findes vedrørende spørgsmålene om brug af assistzonerne. Alle de interviewede spillere var i stand til at forklare, at assistzonerne havde været brugt, men der var her store forskelle i besvarelserne. Muligvis opfatter nogle af spillerne spørgsmålene fra interviewskabelonen om assistzonerne uklart, men ikke desto mindre er deres besvarelse herom varierende. En enkelt af spillerne forveksler prioriteringerne i alle tre assistzoner. Som han huskede det, var førsteprioritet at spille ned i zonen på siden af feltet, hvor *"vi kunne lave cutbacket"*. Desuden mente han, at tredje assistzone var ude foran modstandernes straffefelt samtidig med, mens anden prioriteten var at spille i frimærket.

Det bør dog nævnes, at der også er spillere, som gengiver arbejdet med assistzonerne ret præcist. Eksempelvis: *”Anden assistzone er fra feltkanten og ind til det lille felt, mens første assistzone er ude foran straffefeltet. Vi brugte det til at spille os tættere på målet for at øge chancen for at score”*.

De mindst detaljerede besvarelse i interviewene kom på spørgsmålet omhandlende positionsprincipperne. Spillerne gengav ofte meget kort, hvad de huskede her. En besvarelse lød eksempelvis: *”Vi brugte meget det der med, at vi skulle have to brede punkter og så én i midten”*. Der var en klar forståelse af terminologien, men også svære at gengive og forklare. Min tolkning er at det i tilfældet med positionsprincipperne er mere komplekst, og der skal spillerne i højere grad mestre begreberne, da der ikke i lige så høj grad er en logisk kobling fra konstruktionen af ordene til selve betydningen. I hvert fald nævner ingen af dem positionsprincipperne, da de blev bedt om at komme med eksempler på spilsekvenser, hvor de havde anvendt fodboldteorien på banen. Der var ingen af spillerne, der kom med en fuldstændig besvarelse på dette spørgsmål, men alle vidste, at positionsprincipperne eksisterede.

Denne analyse har vist, at det i udpræget grad er lykket at få spillerene til at omsætte mange dele af den fodboldteori, som vi brugte på U19-holdet sidste sæson til handling. Forståelsen for begreberne og det fælles fodboldsprog er tilstede - de kan alle udtrykke sig inden for den angivne ramme og fodboldteori. Dog viste analysen også, at spillerne forklare dele af teorien forskelligt. Den del af fodboldteorien som spillerne kan formidle tidligst er deres af viden omhandlende *”det åbne kontra lukkede felt”*. Det virker til at der her har været den største effektivitet i forhold til at kunne forklare denne del, mens spillernes evne til at gengive positionsprincipperne indikerer, at kompleksiteten i disse principper måske kræver større indlæring hvis de skal kunne gengives og formidles. Hvis man kigger på spillernes besvarelser vedrørende gengivelse af spilsekvenser, hvor de har benyttet sig af fodboldteorien, så er det min tolkning at vores arbejde i sidste sæson på U19-holdet kan relateres til en sammenhængende adfærd i form af positionsprincipper, brugen af assistzoner samt gennembrudsprincipperne etc.

Forskellen mellem forståelsen af fodboldteorien og det at kunne tale med om emnet er den del hvilket alle spillerne evnede. Den detaljerede forklaring er de enkelte dele af fodboldteorien var mere større udsving. Evnen til at forklare et *fænomen* kræver en større mestring af emnet, og det er heller ikke nødvendigvis den evne spillerne behøver at have for at kunne udføre *fodboldteorien* i praksis. En ting er at forstå en teori - noget helt andet er en detaljeret beskrivelse og forklaring for en interviewperson. Det blindspot er jeg meget bevidst om, og derfor er næste del af analysen yderst relevant, da denne del omhandler den kvantitative data hvor alle mål fra sæsonen vil blive bragt i spil. Har man kunnet se en effekt i forhold til hvor målene blev scoret fra? Fra hvilke zoner assister og 2.assister kom fra. På næste side er en illustration over alle mål, assister og 2.assister fra sæsonen 2020/2021. Illustrationen viser to typer af umiddelbare tendenser i mål og assist. Størstedelen af målene er scoret i Tét og næsten alle i Danger Zone. Den primære assist- og 2. assistzone er A1. Dette vil blive belyst yderligere i den kvantitative analyse fra side 65.

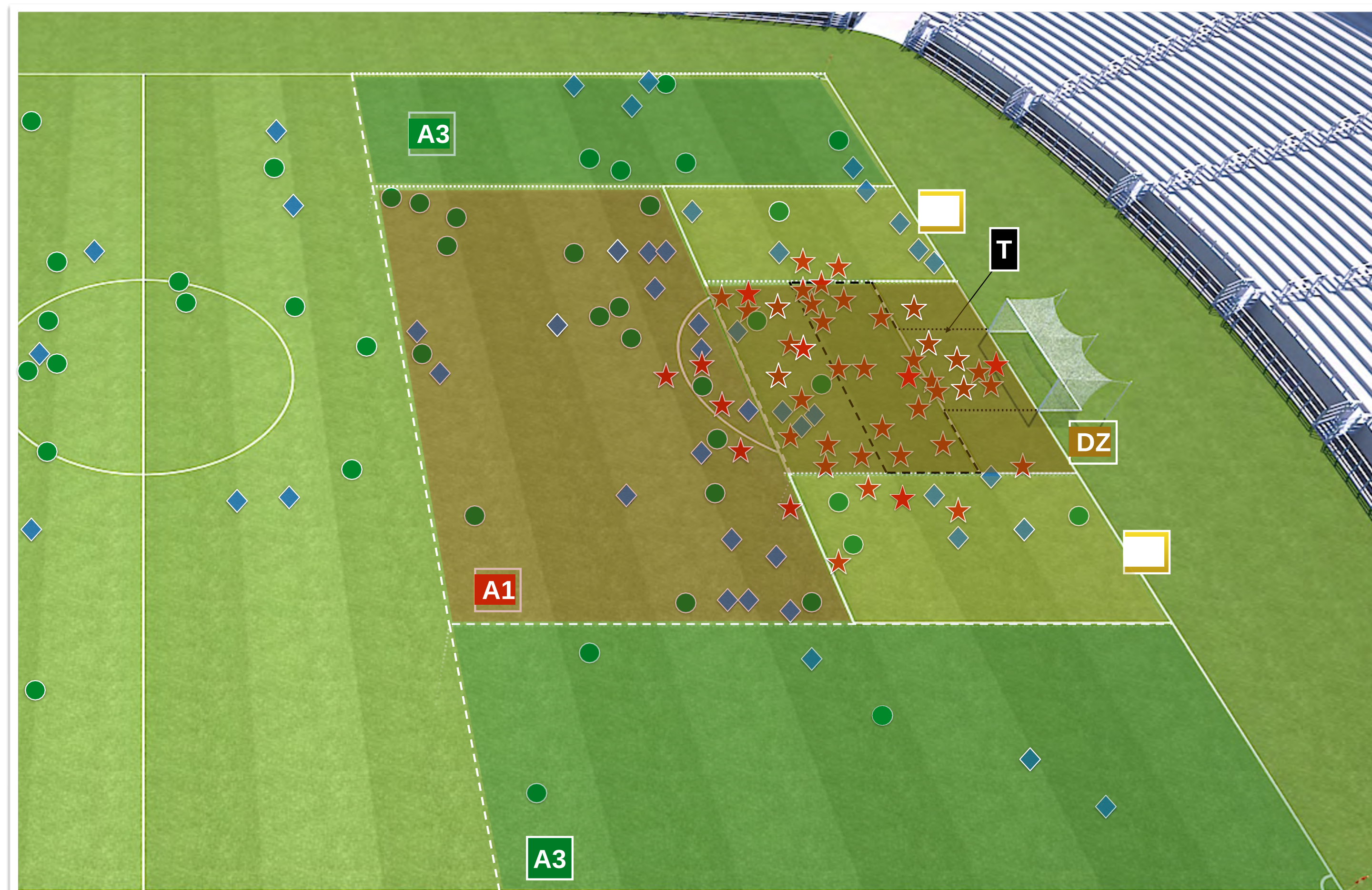
Mål, Assist og 2.Assist i sæsonen 2020/2021

Signaturforklaring

Mål = ★

Assist = ◆

2. Assist = ●

Kvantitativ analyse

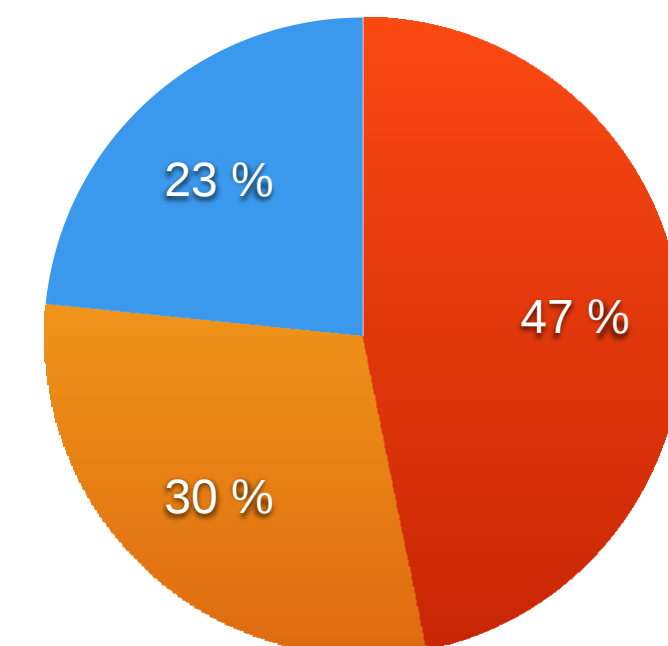
Næste del af analysen omhandler den kvantitative data, hvor alle mål fra sæsonen vil blive bragt i spil. Har man kunnet se en effekt i forhold til, hvor målene blev scoret fra? Fra hvilke zoner mål, assist og 2. assist kom fra? FCM U19 scorede i sæsonen 2020/2021 95 mål i 26 kampe hvilket er 3,65 mål pr. kamp. Af de 95 mål blev 47 scoret mod etableret forsvar hvilket svarer 49,5% af alle målene. De resterende 48 mål blev scoret efter offensive omstillinger eller standardsituationer. 47 mål i 26 kampe svarer til 1,80 mål pr. kamp mod etableret forsvar. Ser man på illustrationen til nederst til højre så har jeg procentuelt forsøgt at skabe et overblik over effekten i de forskellige zoner. Den internationale statistik fra TSA viste, at 46% af alle mål scores fra Tét. Det procentuelle antal mål scoret fra Tét i denne sæson er 47%, så her opfylder holdet standarderne for international fodbold. Ser man videre på illustrationen for mål, så er det også interessant at mål scoret i fra det resterende Danger Zone er 30%, så hele 77% af alle mål er scoret i Danger Zone. Det er 7% mere end den internationale opmåling. Min tolkning er at spillerne har forstået væsentligheden i at afslutte fra Danger Zone via en statistisk forøgelse af at konvertere målchancer til mål. Effektiviteten koblet til xG er også høj. 2.28 xG pr. kamp og 3.65 mål pr. kamp er højt (alle mål talt med). Sammenligner man med Bayern München i samme sæson ligger de på xG 2.54 og 2.91 mål pr. kamp. Effekten er statistisk tydelig og adfærden i forhold til assistspillet er det næste som dette afsnit vil belyse.

Billede - Eksempel på mål scoret i Tét i et lukket felt fra A2

Mål sæsonen 2020/2021

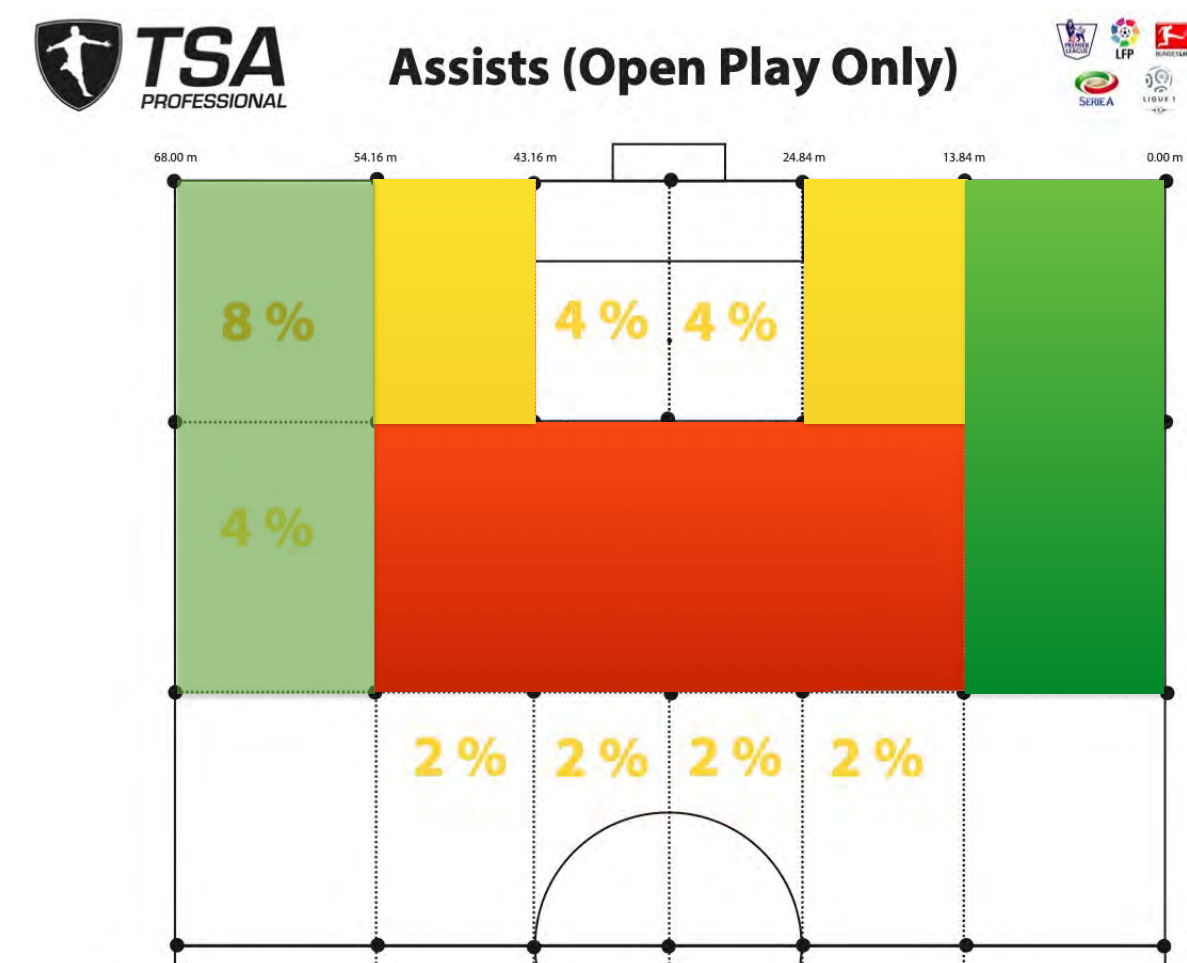
● Tét ● Resterende DZ ● Udenfor DZ

Målene som er scoret ligger højere end den internationale statistik og det næste interessante parameter er den procentuelle fordeling af assist og 2. assist. Nedenstående viser den internationale opmåling. De tre assistzoner udgjorde henholdsvis 26% i assistzone 1, 26% i assistzone 2 og 24% i assistzone 3. Resten var enten i Danger Zone eller i andre områder. På illustrationen nederst til højre viser opmålingen af assist at der i A1 var 36% af alle assist, A2 21% og A3 forekom 15% af alle assister. Målt op mod den internationale tendens er 36% i A1 en høj procentuel del af alle assist. A2 var med 21% en mindre i forhold til international og A3 var en del mindre med 15%.

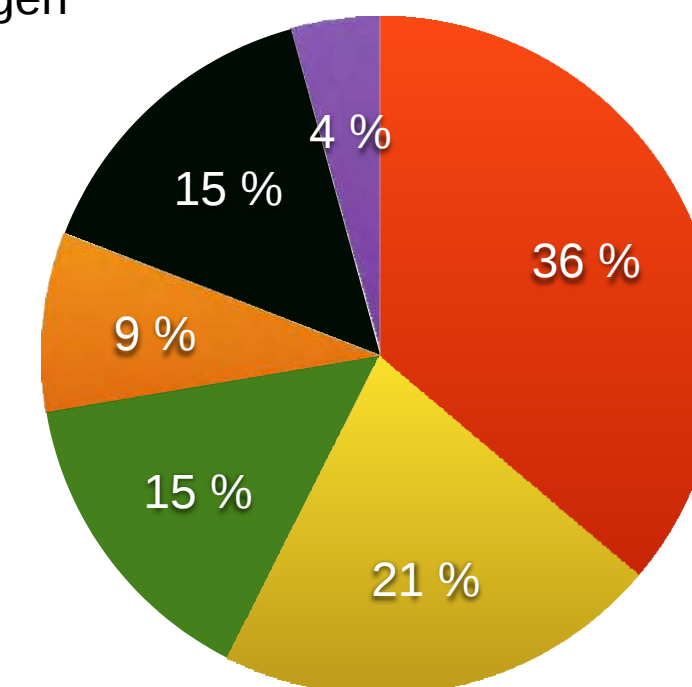
Min tolkning på selve assistspillet er at det har været et særligt fokus at komme ind i A1, og derfra enten forsøge assistspil til afslutning eller stikninger ind i A2. A1 er også kategoriseret som den øverste prioritet. En anden del kunne også være at alle omstillinger er taget ud af analysen - her er det min antagelse at en del assist forekommer i A2 efter eksempelvis høje brydninger på modstanderens halvdel. Det vil også udjævne den procentuelle forskel lidt i forhold til den internationale tendens.

Synes dog det er tydeligt at selve fokuset på at få kontrol i A1 har givet en målbar effekt i assistspillet. Med det store fokus på at få kontrol i A1, og indspil til A3 har også gjort at den procentuelle fordeling har taget lidt væk fra A3 sammenlignet med den internationale tendens. Man kan tolke i retning af at den forøgelse som er i A1 er taget fra A3. Skulle man have taget analysen videre skulle jeg have kigget på konverteringsraten fra de enkelte zoner, og set om A3 spillet eksempelvis er blevet mere effektivt.

Assist sæsonen 2020/2021

● A1 ● A2 ● A3 ● DZ ● Andre
● Ingen

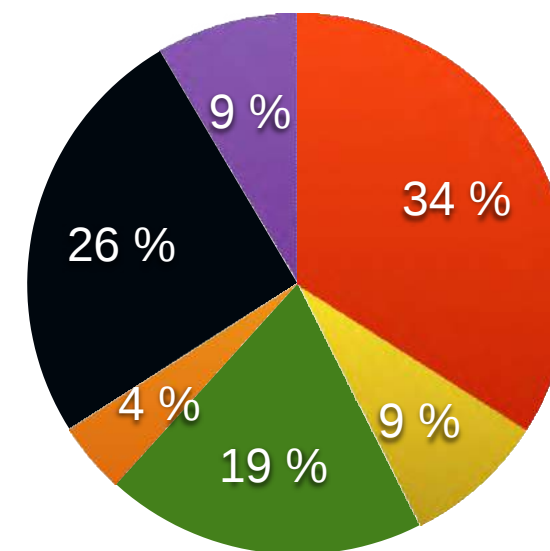
Det næste som jeg vil belyse er 2. assist samt koblingen mellem assist og 2. assist. Det er interessant at se, om der kunne være mulige sideeffekter af en øget forståelse i assistspillet. I forhold til 2. assist er der igen en interessant procentuel fordeling. A1 er den zone hvor der forekommer flest 2. assist. 34% af 2. assist blev eksekveret fra denne zone, hvilket igen kobler sig til forståelsen om at få kontrol i A1 for enten at søge en assist eller en stikning som kan føre til assist. 9% forekommer fra A2, hvilket ikke er nogen overraskelse da indspil i den zone tæt på mål ofte vil føre til en assist eller afslutning. A3 har 19% af 2. assist, og min tolkning er at denne zone bliver anvendt til at flytte på modstanderen via eksempelvis en spilvendning og derfra til et indspil til assist - en attraktiv zone til 2. assist. De tre assistzoner står for 62% af alle assistzoner. Andre zoner som typiske er på den midterste 1/3 del af banen er med 26% den næstmest hyppige zone til 2. assist. Den er naturligvis også væsentlig større, men man kan tolke på at etableringsfasen på den midterste 1/3 er væsentlig i forhold til at skabe mulighed for en effektiv overgang til gennembrud- og afslutningsspillet. Målene er som før nævnt mål imod etableret forsvar og det er typisk pasninger fra en fri spiller i forummet, som rammer A1 eller A3 og derfra til afslutning. En væsentlig faktor er også spillet mod højt pres, og når finder en fri spiller på den midterste 1/3 del og derfra kan skabe en overgang til gennembrud - nedenstående billede 1 viser sådan et eksempel.

Billede - eksempel på 2.assist i midterste 1/3 del

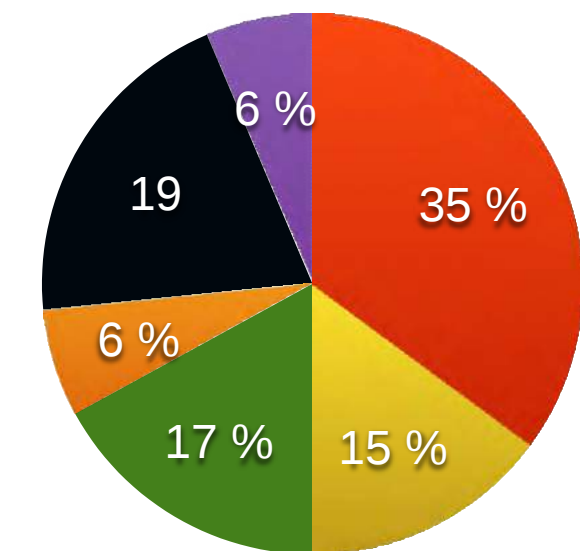
2. assist sæsonen 2020/2021

● A1 ● A2 ● A3 ● DZ
● Andre ● Ingen

2. assist og assist sæsonen 2020/2021

● A1 ● A2 ● A3 ● DZ
● Andre ● Ingen

Nedenstående ses eksempel på stikningsspil fra A1 og scoring i T´et. Inden da forekom en 2.assist fra A1 og de tre komponenter afslutter den kvantitative analyse. Det er den mest hyppige tendens på de 47 mål scoret i sæsonen. Forståelsen for at få kontrol i A1, og derfra ud fra bevægelsesprincipper forsøge at komme til assistspil eller afslutning. Holdet formåede ikke bare at score mange mål, men også skabe både målene ud fra en fælles reference i fodboldteorien med fokus på *gennembrud-* og *afslutningsspil*. Mange forskellige typer mål, men med en genkendelighed i forhold til fodboldteorien både i forhold til positionsprincipper, bevægelsesprincipper og sub-principper. Effekten har været yderst tilfredsstillende kvantitativt via mål, assist og 2.assist fra de zoner som vi ønskede at prioritere i fodboldteorien. Forståelsen for den midterste 1/3 samt Danger Zone som en yderligere zone som også kan være effektiv til assister har givet anledning til en ny forforståelse til videreudvikling af fodboldteorien. På næste side vil jeg forsøge at drage et internationalt perspektiv ind over analysen som en afrunding inden konklusionen.

Billede - Eksempel på stikningsspil på grænsen til A1 - bevægelsen fra blindsiden og scoring i Tét

Sammenligner man førnævnte KPIér (*Key passes* og *Through Passes*) fra den kvantitative metode, så er der også relevant information at hente her. Til højre er ses statistik fra Wyscout som viser “*through passes*” og “*key passes*” fra sæsonen 2020/2021. Det virker til ud fra denne statistik at evne til at spille igennem modstanders organisation og forsøge “*keypasses*” er lykkes, så er det højst i ligaen. 4.79 *keypass* pr. kamp og 12.59 *through passes* pr. kamp med en succesrate på 35.5%. Evnen til disse to typer af fodboldaktioner er for mig et væsentlig underliggende parameter, og kobler sig til positionsprincipperne. Positionsprincipperne og rotationer skal hjælpe til at spille igennem modstanderen og dermed få muligheden for at spille bolde ind i assistzonerne via *keypasses* eller *through passes*. Assistzoneforståelsen og bevægelsesprincipper i gennembrudsspillet skal hjælpe til øgede mulighed for at udføre dette.

Sammenligner man med Top 5 ligaerne så det skærpede fokus på *keypasses* og evnen til at spille igennem modstanderens sidste linje fortsat relevant, når vi husker tilbage på den signifikante forskel der var på gennembrudsspil centralt fra de bedste hold i europa til danmark. Bayern München er helt i top med 6.26 *keypasses* pr. kamp. Liverpool er det hold i europa som spiller mest igennem modstanderens sidste linje, men dog kun med en succesrate på 30.7%.

Alt denne viden fra analysen vil jeg nu bringe i spil i konklusionen, hvor jeg vil besvare min problemformulering.

Key Passes i U19 ligaen sæsonen 2020/2021

	Midtjylland U19	4.79
	København U19	4.26
	Nordsjælland U19	4.19
	Esbjerg U19	3.39
	AaB U19	3.74

Key Passes i Top 5 ligaer sæsonen 2020/2021

	Bayern München	6.26
	Atalanta	5.22
	PSG	4.95
	Borussia Dortmund	4.92
	Internazionale	4.82

Through Passes i U19 ligaen sæsonen 2020/2021

	Midtjylland U19	12.59	35.5
	Brøndby U19	11.97	33.9
	København U19	10.7	34.2
	Lyngby U19	10.22	35.1
	Nordsjælland U19	10.13	36.6

Through Passes i Top fem ligaer sæsonen 2020/2021

	Liverpool	14.51	30.7
	Barcelona	13.18	36.1
	Monaco	12.38	33.5
	Bayern München	11.96	34.5
	PSG	11.73	35

Konklusion

Finally, in conclusion, let me say just this.

–Peter Sellers

Dette kapitel er projektets og casestudiets endelige konklusion. Jeg vil forsøge at besvare problemformulering og trække tråde til min nye forforståelse indenfor emnet. Det skal forhåbenligt medvirke til at give læseren et hensigtsmæssigt overblik over projektet og anledning til ny refleksion.

Problemformulering

- *Jeg ønsker at undersøge om min teori og metode i kraft af sin form, og som ramme, kan bidrage til øget forståelse og praktisk effekt på banen?*

Yderligere antagelser er præsenteret her:

- *Jeg antager at holdets assist- og målzoner kan jävnføres med de internationale tendenser målt op imod “open play statistikken på mål og assist fra TSA?”*
- *Jeg antager at spillerne kan opnå et fælles fodboldsprog*

Koblingen fra teori til praktik og effekten omhandlende gennembruds- og afslutningsspillet er blevet belyst på forskellige måder. Casestudiet levede gennem 12 måneder, og analysen blev efterfølgende delt i to dele. En del omhandlende den kvalitative analyse, hvor interviewet blev brugt som metode. Denne analyse gav flere interessante perspektiver i spillernes forståelse af emnet. Som nævnt i analysen var spilleres evne til at tale om emnet rigtig tilfredsstillende. Spillerne var i stand til ud fra en fælles reference at opnå et fælles sprog og kunne udtrykke sine meninger omkring de enkelte dele af fodboldteorien. Det er for mig første skidt i forhold til forståelsesdelen, og næste skridt er selv at kunne forklare teorien. Her var der forskel i detaljegraden og dele af fodboldteorien som var mere tydeligt end andet. Eksempelvis var det “åbne og lukkede felt” en tydelig reference for de fire spillere og noget som de kunne sætte ord på og forklare på et højt niveau. Sammenhængen mellem begrebernes betydning og konstruktionen af begrebet tror jeg har en stor indvirkning på spillernes evne til at forstå men også forklare begreberne. De er begunstiget af den logiske tilgang til begrebet.

Tét som er en væsentlig del af teorien i forhold til at komme til afslutninger i denne zone. Spillerne kendte begrebet og de fleste kunne præcist forklare hvor Tét befinder sig i feltet. Det er min tolkning at den logik som er forbundet med begrebet er en afgørende faktor. Man kan forestille sig et fysisk “T”, ud fra linjerne i feltet, hvilket kan medvirke til en øget genkendeligheden hos modtageren. Assistzonerne med den røde farve og tallet som angiver prioriteringen er også en hjælpende faktor for modtageren. Her var der igen en præcis forståelse for begrebet, og to af spillerne kom yderligere med præcise svar i forhold til assistzonernes placering. To andre spillere havde sværere ved at gengive hvor zonerne præcist var og prioritering af disse. Positionsprincipperne var de sværeste at gengive - der var en forståelse for principperne og alle kunne genkende dem men det var en sværere øvelse at skulle forklare principperne. Som nævnt i analysen er det min tolkning at koblingen mellem betydningen af begrebet og hvordan begrebet er konstrueret en afgørende faktor for forståelsen og evnen til at forklare begrebet. Eksempelvis er det lettere logisk at koble “*et lukket felt*” til en konkret betydning fremfor at skulle forklare positionsprincipperne fra bunden. Det blindspot er jeg bevidst om - ligesom der ligger en forståelse for at det måske ikke er nødvendigt for en spiller at skulle kunne forklare begreberne, men derimod kunne forstå begreberne og omsætte dem til praktik.

Min overordnede konklusion på det kvalitative og forståelsen hos spillerne er at de fire interviewpersoner alle forstår fodboldteorien, og i nogle dele af teorien kunne forklare den detaljeret, mens i andre dele kun delvist kunne forklare begreberne. Alle spillere vidste en evne til at kunne udtrykke sig inden for teorien og dermed opnået et fælles fodboldsprog. Evnen til at omsætte forståelsen af teorien til praktik er yderligere blevet bekræftet i den kvantitative analyse. Holdet har vist sig i stand til at kunne omsætte det teoretiske til det praktiske via en mål, assist og 2.assist sammenlignet med TSA internationale datasæt. Antallet af mål har været en stor og væsentlig effekt. 3,65 mål pr. kamp er meget højt både på senior og ældste ungdomsniveau. Effektiviten koblet til xG er høj og med 2.28 xG pr. kamp og 3.65 mål pr. kamp er konverteringsraten af chancer på et rigtig højt niveau (alle mål talt med). Vigtigt at pointere er, at teorien stadigvæk godt kan lykkes i praksis via en ændret adfærd på banen, også selvom det ikke havde resulteret i samme antal mål grundet forskellige faktorer. 1.80 mål af målene pr. kamp var mod etableret forsvar.

Assistspillet fra A1 var noteret for 36% af alle assist mod etableret forsvar. Sammenlignet med de internationale tendenser på 26% var det meget tilfredsstillende. På side 17 i fodboldteorien fremviser Statsbomb en tendens hvor Bundesligaen og Premier League viser sig at være mere centreret i deres assistspil og med hensyn til. “*key passes*” i forhold til Superligaen. A1 er yderligere første prioriteret i assistspillet i teorien, og derfor yderligere interessant at man via et skærpet fokus kan øge effekten med assist fra denne zone. Assist mod etableret forsvar har mest været stikningsspil til afslutning, og her ligger et potentiale i forhold til endnu større fleksibilitet og anvendelse af A2 i endnu højere grad. Den zone blev oftere brugt i omstillingssituationer som ikke er en del af denne analyse. 21% af assist mod etableret forsvar var fra A2, hvilket er 5% under den angivne data fra TSA. Væsentligt at notere at TSA’s statistik er alle open play situationer og altså har medregnet omstillinger.

Casestudiet har efter både kvalitative og kvantitative vurderinger fremvist en større forståelse hos spillerne samt en væsentlig praktisk effekt. Målt på hvor scoringerne blev assisteret og scoret fra, kan resultatet jävnføres med de internationale tendenser. Teorien og metoden har i dette tilfælde bevist sin berettigelse og har haft en overordnet forståelsesmæssig effekt (med individuelle forskelle), men også medvirket til et mere centreret assistspil, samt en øget effekt i mål og assist ud fra et internationalt perspektiv i sæsonen 2020/2021.

Næste kapitel vil omhandle min perspektivering, som tager sit udgangspunkt i et interview med Morten Olsen.

Perspektivering

“Always listen to experts. They'll tell you what can't be done, and why. Then do it”

–Robert A. Heinlein

Perspektivering på baggrund af interview med Morten Olsen

I denne opgave har jeg på forskellige måder undersøgt, hvordan det er muligt at omsætte konkret viden i form af objektiv fodbolddata, samt en subjektiv tilgang til spillet, til læring hos fodboldspillere. For at få andre øjne og nye inputs på denne proces kontaktede jeg tidligere A-landstræner Morten Olsen som indvilligede i at lade sig interviewe til denne opgave. Morten Olsen var min første (og største) inspirationkilde som fodboldtræner, da jeg startede, og derfor er det fantastisk, han havde tid til at bidrage til min opgave. Jeg husker landsholdets ændring i spillestil i de tidlige 00'ere, og det var for mig en stor inspiration som ung træner, i forhold til den øgede kompleksitet på især den offensive del, og det fodboldsprog som Morten Olsen indførte i dansk fodbold. Det er for mig særligt interessant at få hans syn på linket mellem teori og praksis som fodboldtræner af flere årsager. Først og fremmest fordi landsholdet, som nævnt, under hans ledelse gennemgik et spillestils-mæssigt paradigmeskifte, hvor den boldbesiddende tilgang til fodboldspillet blev mere fremtræden, hvilket var anderledes end den form for fodbold, som hans forgængere havde praktiseret. Desuden fordi man kan argumentere for, at man som landstræner *særligt* skal mestre spændingsfeltet mellem teori og praksis utroligt godt, da det jo som bekendt er et grundvilkår som landstræner, at man har kort tid med spillerne og relativt få træningspas sammenlignet med en klubtræner. Udover arbejdet med landsholdet er der dog også interessante inputs at hente fra hans fortællinger om erfaringerne fra Brøndby IF, Ajax Amsterdam og FC Köln.

I interviewets indledning nævner Morten Olsen vigtigheden af at vinde fodboldkampe for at overbevise de spillere, som man arbejder med på sit hold om, at ens teorier og ideer er brugbare i praksis. Han nævner helt konkret, hvordan det tog tid at implementere de ideer, som han havde med sig fra tysk fodbold, da han kom til Brøndby IF i 1989, hvor han havde sit første cheftrænerjob. Her var det altagørende at udvikle holdets spil i takt med, at holdet vandt fodboldkampe. Indledningsvis prioriterede han eksempelvis at professionalisere holdet og klubben, hvad det angår blandt andet fysisk træning. Han udtrykker det: *"Jeg sagde til dem, at hvis I tjener 1 krone i Danmark, så er der nogle (red. i Tyskland), der tjener 10 kroner. Hvis vi gerne vil tjene 10 kroner i stedet for 1 krone, så må vi gøre det samme, som dem der tjener 10 kroner"*.

Han nævner i interviewet, at holdet i Brøndby i den første periode ikke spillede specielt god fodbold, men i takt med resultaterne viste sig, blev det nemmere for ham at overbevise spillerne om også at tage hans spillestilslemæssige ideer til sig. Jeg tager med mig, at hvis man som trænerfagligt har vundet tilliden hos de mennesker, som man arbejder med, så bliver det nemmere at føre sine ideer ud i livet på fodboldbanen.

I forhold til de mere trænerfaglige elementer relateret til *”fra teori til praksis”*, som jo er denne opgaves altoverskyggende omdrejningspunkt, så kommer Morten Olsen også med en række forskellige pointer, som jeg vil knytte nogle bemærkninger til.

Det er min oplevelse, at Morten Olsen som grundholdning til fodboldtræning er præget af ønsket om *”automatismer”* (altså, handlinger eller relationer på banen, som er veltrænede og indlejrede mellem spillerne) på sine fodboldhold. Det er vigtigt at pointere, at Morten Olsen lagde vægt på at *”automatismer”* for ham er muligheder og ikke et fastlåst system, man ikke kan bryde ud af. En af hans pointer, som jeg mener, er særligt interessant, er dog, at jo bedre og ældre spillere, som man arbejder med, desto mere frit kan spillet gives fra trænerens side, når det er muligt. Han udtrykker det: *”Der var nogle gange, hvor vi frigjorde tingene, og det skal man huske. Især når man har gode spillere”*. Han nævner, at han i sit arbejde med blandt andet landsholdet har lavet trænerstyrede skabelonøvelser, som typisk startede ved 11 vs 0 eller 11 vs 1. Senere blev progressionen på disse øvelser øget ved at tilføje en eller to forsvarsspillere. I andre perioder har relationerne mellem spillerne været så stærke, at det har været mere fordelagtigt for holdet at lade de bærende spillere være med til at styre mekanismerne i spillet, mens kampene eller træningerne stod på. Dette var dog primært en strategi, som han brugte i de perioder, hvor holdet var i overskud.

Når spillet ikke fungerede, nævner han, at han gik tilbage til den mere trænerstyrede tilgang tungere fokus på *”automatismer”* og skabeloner. Som han udtrykker det: *”Nogle gange blev jeg prikket på skulderen af en af mine assistenter, der mente, at nu var det blevet lidt for meget indianerfodbold”*. Det er min tolkning, at spillerne kunne klare større frihed, fordi Morten Olsen havde lagt et meget stærkt fodboldfagligt fundament med tydelige principper, som spillerne kunne agere indenfor. At spillerne fik mulighed for at sætte principperne i spil og udføre kreativitet indenfor en præcis spillestil.

Jeg fik under interviewet indtrykket af, at Morten Olsen som træner på denne måde arbejdede som et pendul, der svingede fra “det trænerstyrede” til “større frihed” - men ud fra en bevidst tilgang for at få mest muligt ud af truppen. Alt efter konteksten arbejdede Morten Olsen altså nogle gange trænerstyret og andre gange mere spillerstyret. På denne måde bevarede han kontrollen over holdets udvikling og kunne til enhver tid skifte metode og *”gå tilbage til basis og få taget fat i spillet igen”* eller give større frihed, hvis det var det bedste for helheden. Jeg er inspireret af denne tilgang, og min oplevelse som træner er, at jo mere erfaring man som træner og leder har, desto bedre bliver man til at træffe disse kontekstbetingede beslutninger.

Når jeg tænker tilbage på, at jeg selv har set landsholdets kampe under Morten Olsens ledelse, har jeg indtrykket af, at han stod i spidsen for et hold, der havde en stor tydelighed og var meget afklaret i sin spillestil. Den kollektive tydelighed og evnen til at ændre udtryk alt efter spillernes kompetencer, indbyrdes relation og position på banen. Som Morten Olsen nævner: *“man kan ændre eksempelvis ændre holdets udtryk ved at spille med en type som Jesper Grønkjær på venstre kant i stedet for Thomas Kahlenberg”*. Med tanke på de udtalelser, som jeg ovenfor har beskrevet Morten Olsen med, er det min oplevelse at denne tydelighed og afklarede tilgang til fodboldspillet kommer via en evne til at omsætte teori til praksis. Morten Olsen evnede at instruere og implementere sine idéer, men også give et rum til spillerne, når de var klar, til at udtrykke spillestilen med en større frihedsgrad. Morten Olsen har via sin erfaring vurderet når han skulle skrue op den trænerstyrede tilgang, og hvornår han kunne overlade mere ansvar til spillerne alt efter om holdet var i stand til selv at løse de udfordringer, som de blev stillet overfor.

Interviewet med Morten Olsen gav mig en tro på, at man som fodboldtræner skal være tydelig når man skal forklare sin teori og principper. Resultater er en naturlig præmis i topfodbold, og positive resultater kan styrke en proces, da det får spillerne til at tro på trænerens spillestil. Spillerne skal kunne arbejde i takt og på samme tid, som det bliver intuitiv og automatiseret og derigennem opnå et mere effektivt og hurtigere spil. Når man har lagt grundlaget for sin spillestil, kan man med succes give spillerne et større rum for at udtrykke sig kreativ indenfor rammen. Jeg er taknemmelig over Morten Olsen gav sig tid til en fodboldsnak omkring et emne *“ fra teori til praktik”*, som han med sin strukturerede tilgang satte nye standarder for i dansk fodbold og noget som bidrog til starten af mit trænerliv og nu igen 20 år senere i denne opgave.

Litteraturliste

“Step by step and the thing is done”

–*Charles Atlas*

Bøger/artikler:

Dagfinn Føllesdal, Lars Walløe og Jon Elster: Politikkens bog om moderne videnskabsteori, 1992

Kirsten Drotner, Klaus Bruhn Jensen, Ib Poulsen, Kim Schrøder: Medier og Kultur – En grundbog i medieanalyse og medieteor, 2007

Steinar Kvale: Interview, 1997

Javier Mallo: Complex Football, 2015

Raymond Verheijen: Football Coaching Theory, 2020

Internetsider:

denstoredanske.lex.dk

wyscout.com

statsbomb.com

topscoreracademy.com

Bilag

“Fino alla fine”

Bilag 1:

Video af alle mål scoret i sæsonen 2020/2021 mod etableret forsvar af FCM U19 - Materiale findes på vedlagte USB stik